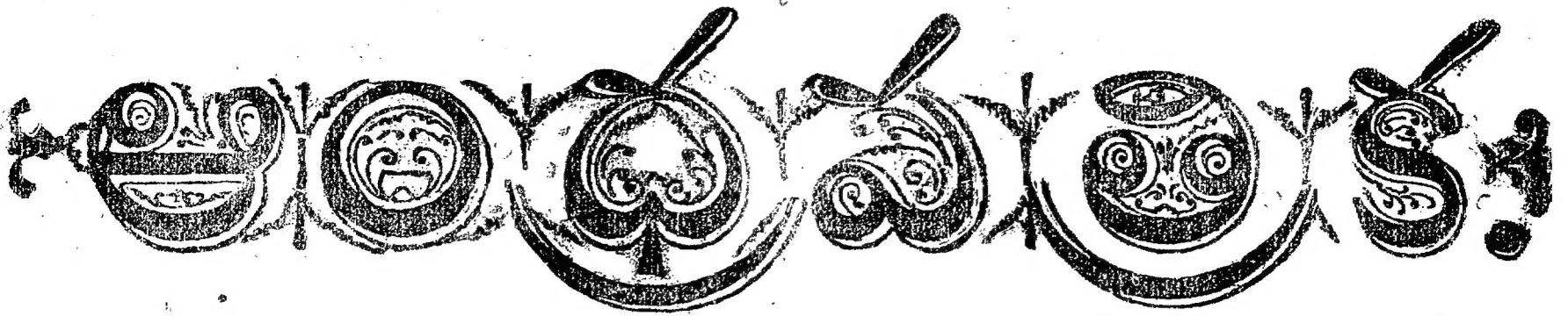

Register No. M. III8.

Post Box No. 212.

విడివత్రిక 1-కి 0-1-8

Telephone No. 544.

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

311047

Vol. 11

నంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ అక్టోబరు నెల 25-వ తేది శనివారము

శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, ఆశ్విజమాస బహుళ ద్వాదశి ౧౨.

No. 174

నంచిక ౧౭౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

నొప్పు గొప్పవారితే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది సంవత్సరము చీటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, నాయువుపోట్ల కాపును,
చర్మపు నొప్పుల కారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈయందును తుదగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి ప్రసాదమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసెను.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

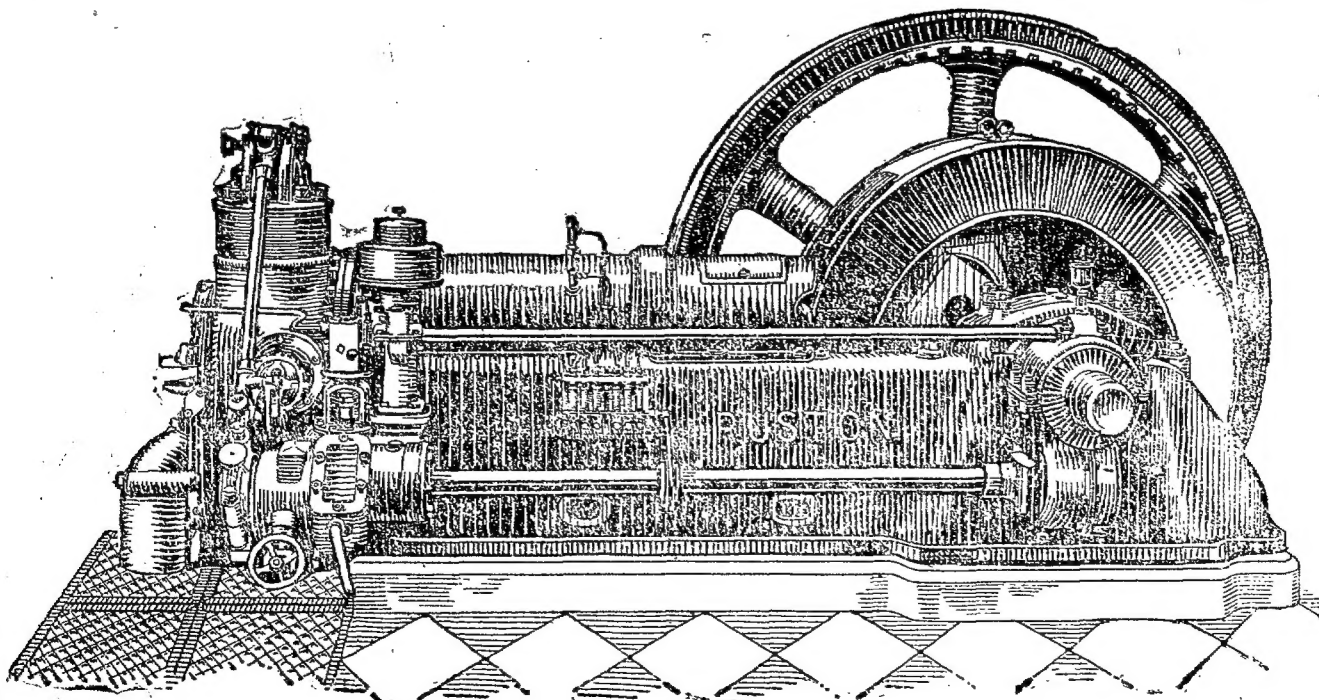
చక్కనిడబ్బితో నహా పీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

ది రస్ట్ లెస్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఏంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఏంజిను లన్ని టికంపెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదును.
హాట్ బల్బ్, స్టాప్, మాగ్నెటో,
మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురత ఏమియు ఉండ
నవసరము లేదు.

నెం. 4512 రు, చిత్రముగల మా క్యాలటరగుకు వ్రాయుడు (388)
మద్రాసులో సోల్ ఏజంట్లు, మాస్సి ఆండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాల్ పెట్టె నెం 60, మద్రాసు.

మంచి తరుణము!

చాలా తాభము

త్వరపడుడు!!

చాలా తగ్గించిన ధరలు నాణ్యమైన బనీనులు

ముఖ్యముగా వర్తకులకు యిందుమూలమున తెలియజేయునది యేమన?

ఇదివరలో కంటే ప్రస్తుతము మామిల్లుయొక్క బనీనులను చాలామంది జనులు వ్రవయోగవర్చుచు. వాటియొక్క నాణ్యమునుగురించి యెక్కువగ స్తుతించుటవల్లను, మరింతగా వెల్లడిచేయు నిమిత్తమై ప్రస్తుతపు మామిల్లుపైను లిప్టుమీద 12½ నూటికి రు 12-8-0 కమీషను మామూలు యిండియానూలు బనీనులనున్నా, (పట్టు, పత్తి) బనీనులకు నూటికి రు 15-0-0 కమీషన్ యున్నా 100 డెన్జర్ల ఒకేతూరి ఖరీదు చేసేవారికి వేరే టరమ్సున్నా యేర్పరచితిమి గనుక తక్షణము కావలసినవారు వ్రాసుకోవచ్చును.

1458

శాంపిలు ప్యాకెట్టు ౧-కి ఖరీదు రూ 6-0-0.

తంజివిలాసము:

బనీన్సు, బెజవాడ. మానేజరు:- ఆంధ్రమోజీరీవిల్లు, బెజవాడ. (దక్షిణ ఇండియా)

గొప్పజిన్నింగ్ గ్రౌండ్స్ ఫ్యాక్టరీలాటరీ

మంచి తరుణము!

త్వరపడుడు!!

రూ 52,500 కు లాటరీ టికెట్టు 1-కి రు 5 0-0 10,500 టికెట్టు మాత్రమే

గవర్నమెంటువారి L. DIS. 3505, 1924 గా తెలియపరచి లాటరీమూలముగా విక్రయించుచున్నాము.

లాటరీవేయ ఆ సీవివరము:- కడపజిల్లా జమ్మలమడుగుతాలూక కొండాపురంలో మాస్టాఫీనానుభవముతో వున్న సుమారు 4 యకరముల భూమిని చుట్టూ కాంపౌండుగోడ. అందులో వున్న 11 హార్స్ పవర్ పోర్టబిల్ స్టీయింబజ్ 10 ప్లాట్బ్రదర్స్ జిన్నులు. 3 శి. టైప్ డిక్టాకేటర్లు, వెల్వేటర్, క్లీనింగ్ మిషన్, ఫిటింగ్ చేయని 2 ఆయిల్ ఎక్స్ట్రాక్టుమిషనులు, వీటికి సంబంధించిన బిల్లింగులు గోడవునులు, సామానులు, కాపుముండుటకు దివ్యమైన మహాలు గల గొప్ప యిల్లున్న, కాంపౌండులోకి చేసిన మడివకయిల్లున్న, కూలీలకు 6 కొట్టములు, బావి, నిమ్మతోట గలవి మంచి వర్కింగు ఆర్డరులో వున్నది

సాకర్యములు వగైరా:- రైల్వేస్టేషన్ కాంపౌండుతో యీ ఫ్యాక్టరీగోడ కలుసుకొని రైలుకు మిగుల చేకగా వున్నది. కడపనుంచి తాడిపత్రివరకు బాగుగా పనిచేసిన మొదటితరగతి ఫ్యాక్టరీలో నిది యొకటి. దీనిం 1.కి 12 గంటలు పనిచేసిన 100 బార్లల శనిగెకాయ పప్పు, 8 బార్లల దూది తయారగును. ప్రత్తి శనిగెకాయ విశేషముగా పండు పల్లెలకు మధ్య నున్నది. కొండాపురం శనిగెకాయవ్యాపారము నకు విశేష ప్రసిద్ధికెక్కినదని సర్వులకు తెలిసిన విషయమేన.

ఇతరవిషయములు:- టికెట్టుయావత్తు పూర్తి అయిన వెంటనే లాటరీకలుపుతేది హికిని ఆంధ్రప్రదేశ్, హిందూప్రదేశలలో ప్రచురముచేయించి మ|| రా|| రా|| గుత్తి దివాన్ బహద్దూర్ పి. కేశవస్వామి గారున్న యింకా తగు పెద్దమనుష్యులయెదుట లాటరీ కలిపి యెత్తబడును. వసూలు అయినసొమ్ములో ఖర్చులుపోను, మిగతసొమ్ము కడప యింపీయల్ బ్యాంక్లో డిపాజిట్ చేయబడును. గెలుపొందువారికి వెంటనే పోస్టువ్వారా తెలుపుతూ పై ప్రతికలలో ప్రచురము చేయబడును. ఆ వెంటనే 15 రోజులలో వారి స్వంతఖర్చుపైని మానల్ల క్రమమైన దస్తావేజును పొందవచ్చును.

లాటరీ టికెట్టు మానద్దగాని, మేము నియమి చిన ఏజంట్లవద్ద గాని, స్వయముగాగాని, మనియార్డర్ ద్వారా సొమ్ముపంపిగాని పొంద గలరు. లాటరీ టికెట్టు ఆమ్ముటకుగాను, కమిషన్ యేజంట్లు కావలెను. మంచీకమిషన్ యివ్వబడును. ఏజంట్లుగా పనిచేయువారు, గొప్ప లాభము పొందుటకు మంచితరుణము. కమిషన్ వగైరా అన్ని విషయములకు లాటరీ స్వంతదారుల మగుమాకు, యాక్రింది అడ్రసుకు వ్రాసిగాని, స్వంతంగా వచ్చిగాని, యేర్పాట్లు చేసుకొనవచ్చును

శి. యం. పెద్దరామారెడ్డి, బి. సి. మల్లారెడ్డి

1732

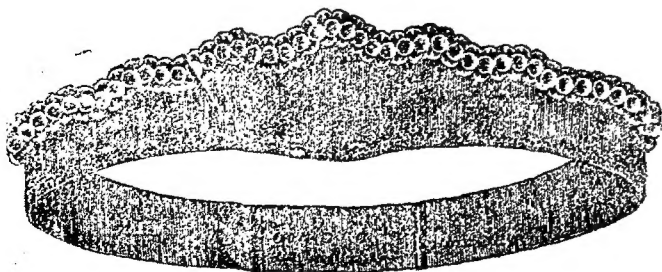
పోస్టు, కొండాపురం.

కడపడి స్టేషన్.

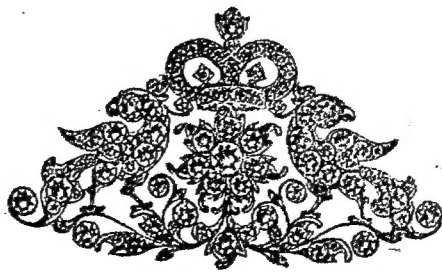
M. S. M. R.

గడచిన 30 సం॥ రములనుండి మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందినది, నమ్మకమైనది, కల్తీలేని వెండికి, సవరముబంగారుకు శ్రేష్ఠమైన ముగలుకు, పూచి యివ్వబడును.

స్థాపితము 1893.

వంకపడ్యాణము 25-45 సవరములవరకు యెత్తుగలదు
కూలీ తెరుగుతో సహా రూ 55-0-0

పుష్పరాగములు, పచ్చలు, పట్టెకంపులతో చెక్కిన
వడ్యాణము మోపు 1-కి ధర రూ 250-350 వరకుగలదు

కాశీమాల

1 కి ధర రు 550-1000 వరకు గలదు

అన్నిరకముల వెండి, బంగారు, సీమకములు, పట్టెకంపులు, పుష్పరాగములు నగలు, యితర సామానులు గల క్యాటలాగునకు ఉత్తరమువ్రాసిన ఇవామగా పంపబడును.

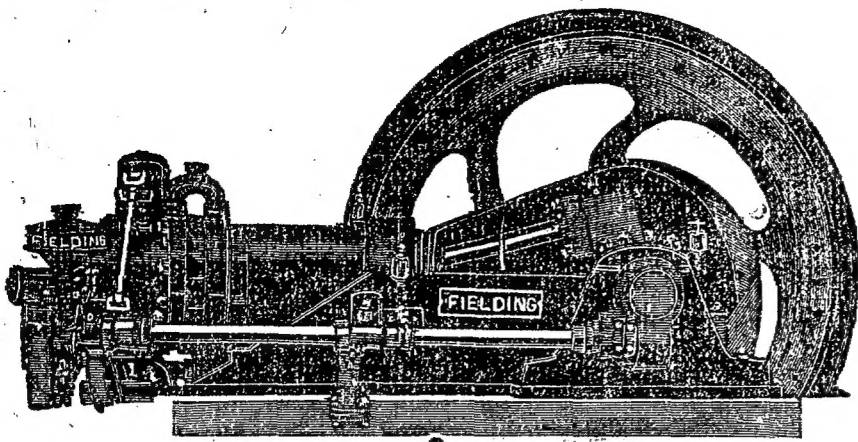
1687

వీకంసి చీబిల్ దాస్ అండ్ సన్సు, మాన్యుఫ్యాక్చరీంగు జ్యాయల్లు, తపాలపెట్టె నెం 225, 112 చెనాబజారురోడ్డు మద్రాసు.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగ్” వేటెంటు శమిడిశత్
క్యూర్ స్టార్టింగు కూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యా యింజను సుమారు రెండే నిమిషములో వేవరై జగు చల్లని స్థితిలో నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి కూడు ఆయిలుతో నైనను అతిసంతృప్తి కరముగా పనిచేయును. కూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యా యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమున, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

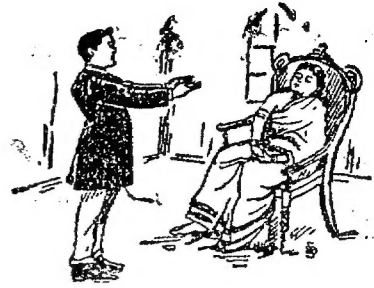
సోల్ యేజెంట్లు:—

జె.ఎల్.ఐ. నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., పోస్టు బాక్సు నెం 203 రు.
12, తంబు కెట్టిపిడి, మదరాసు.

అత్యద్భుతకుఘ్నరోగనివారిణి

గుణములేదని రుజువుచేయువారికి రు 1.6-0.0 లు బహుమాన మివ్వబడును. అష్టవత్ క్షుఘ్నరోగములు గ్యారంటీగ కుదుర్చబడును 1 నెలకు పదిపది ఔషధము ధర రు. 6.0-0 రెండు నెలలకు పదిపది ఔషధము వెల రు. 10.0-0 వ్యాకింగు ఔషధములు వేరు. 1278
రెడ్డి అండు కో., ప్రాప్రముటరు, యం. సుబ్బారెడ్డి, నోవాలపురం, క్రొత్తపేటపాస్టు గోదావరిజిల్లా.

మెన్స్ రిజము నేర్చుకొనుడు

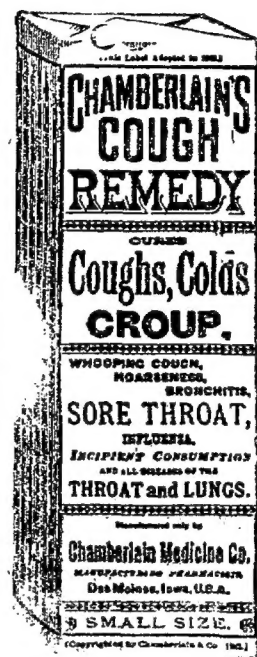

1416

మెన్స్ రిజము, హిప్పటిజము, తాట్ రీడింగు, కాన్ నెస్ శ్రే వన్, ఆల్బర్క్ క్లె, దూరదృష్టి, దూరశ్రవణము, మెన్స్ రిజము, యమన వ్యాధి నివారణచేయు పద్ధతులు విపులముగ, మర్మర హితముగ, సుబోధకముగ, లక్ష్యసమన్వితముగ, గురువులేకనే ఆధ్యాపయోగ్యముగ నుండునట్లు రచింపబడినది.

వెల ప్రతి 1-కి రు- 1-0-0 పోస్టేజి 0-4-0

ప్రాఫెసర్, సేఖర్, మెన్స్ రిజము ఏలూరు.

చేంబర్లెన్ గారి

దగ్గు నివారిణి

దగ్గు, జలుబు, కాక వా యువు అను బిడ్డలకు వచ్చు రోగము, గొంతుపుండు గొంతురాపు, రొమ్ముపడి నెము, కుక్కదగ్గును, అన్ని రకముల గొంతు వ్యాధులు మొదలగునవి పటా కంచ లై పోవును, అన్నిచాడు లలో విక్రయించ జగ చున్నది. (33-3)

DODGE BROTHERS MOTOR CAR

డాడ్జీబ్రదర్సు మోటారు బాడీమొక్క ఉత్కృష్టత, దానివలనగల ప్రయోజనము పీటిని గుఠించియే ఇదివర కెప్పుడును, ఇప్పుడును కూడ యోచింపబడుచున్నది.

ఇనన్నియ, జాన్, హెరేసు డాడ్జీ వీ రిరువురును యోచించి, నమూనాను తయారుచేసి, కడపటిబండిని ఏర్పరచినదిసమును జ్ఞప్తికి తెచ్చుచున్నది. వారు, వారి స్నేహితులును మంచిధరవచ్చుటకై ఏపద్ధతుల ననుసరించి తయారుచేయనలెనో అట్లు చేయుటకై ఒకరికొకరు ఎచ్చరించుకొనిరి.

ఉచితత్వము, గొప్పతనము, పూర్ణత్వము మొదలగువాటికి మిక్కిలి పరిహాసాస్పదమైన కొన్నిసామాన్య మోటుపద్ధతుల ననుసరించియే వారు ప్రారంభించిరి.

ఈ ఉపాయములు, ముఖ్యసూత్రములు వెండ్రుకప్రయాణమైనను మార్చబడలేదు, మార్చబడదు. ఎక్కడనైనను మోటారుబండ్లు నడుపబడిన అది డాడ్జీ బ్రదర్సు పద్ధతులపైన నిర్మింపబడినవని అందరును పోలికబట్టి తప్పక అంగీకరింతురు.

డెట్రోలు ఖర్చు మిక్కిలి తక్కువ టైరుల మైల్స్ సంఖ్య మిక్కిలి అధికము.

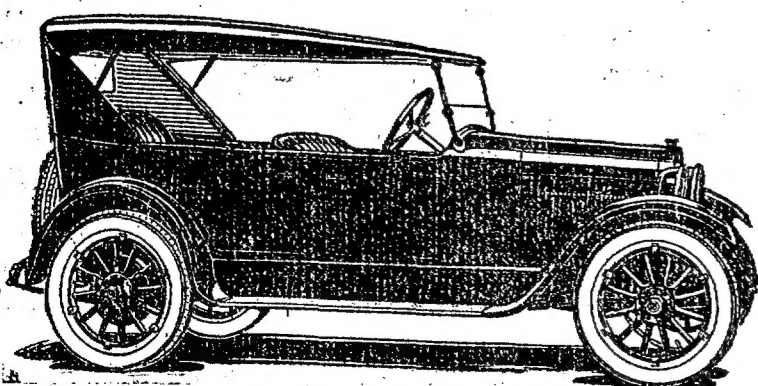
ఉపయోగించుటకు తగిన పరికరము లన్నిటితో సహా 1-కి ధర రు 5100

అడిసన్ అండ్ కో లిమిటెడ్,

మద్రాసు, అండ్, బెంగుళూరు

బ్రాంచీలు

కార్వరు అండ్ కో, తిరుచునాపల్లి
టి. వైస్సు & కో., లిమిటెడ్, కోయంబుత్తూరు
జ్యో టక్కు, ఉదకమండలము.

పుష్ప మాల తి

తలనూనె లన్ని టికిని మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

(ప్రతి చోటను దొరకును)

అనందమును కలిగించు నుతుమార్మైన నువాసనగలది. పెంట్లుకలు నలుపుగాను, పొడుగుగాను పెరుగు నట్లుచేయును. 3 బోయ్ల బుడ్డి 1 కి ధర 1.0.0 వర్తకులకు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

సోల్ ఏజంట్లు:— ఎస్. వైద్యా అండ్ కో., పార్కు-బాను, మద్రాసు.

బ్రాంచి ఆఫీసు, చైనాబజారు, తిరుచునాపల్లి, భాండ్ల. 166

ప్రదర్శనగదులు నెం 6, బందరు వీధి, మద్రాసు

సమృద్ధిమగు కొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రజ్యోతిషలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మావస్త ఆనేకరకములు కొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలను అడ్డగ వ్రేలు మొదలు బంగారు నగలు న్ను, నవరత్నములు వేసిన ఆనేకమాదిరి అడ్డగలు, జడలిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకము లు, మొదలగునవన్ని పెండి రైలుకూజాలు, టంబ్లర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపి నెట్లు మొదలగు పాత్రసామానులను ఆనేక రకములు కాగ్నీగొలుసులు, మొదలగు అన్ని వస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కాను బంగారమునకున్న చాదివేండికిని రత్నములు మొదలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. సచ్చనివి పాపము తీసుకొనబడును.

పాపైటర్లు - కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటికోటయ్య అండు బ్రదర్లు.

లక్ష్మీ ఇన్సురెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్.

10, నిట్ బెట్ రోడ్డు, లాహోరు.

(1924 సం||రం మార్చి 28 వ తేదీన 1918 సం||రం ఇండియన్ కంపెనీల అక్టు ననుసరించి రిజిస్టరు చేయబడినది.)

అనుమతిబొందిన మూలధనము రూ 10,00,000 వాటా 1-కి రూ 100 లు చొప్పున 10,000

ఈదిగున తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలెను. వాటాలుగా విభజింపబడినది

ధరఖాస్తుతో రూ 5 లును, మంజూరై నతరువాత రూ 5 లును, మిగతకోరినప్పుడు ప్రాప్తికృతు లోని నిబంధనలప్రకారమును చెల్లించవలెను. జాపితా త్వరలో మూయబడుటచే ధరఖాస్తుదారులు తక్షణమే ధరఖాస్తులను సంపుకొనవలెను చందాలు వేయబడిన మూలధనము రూ 8,50,000 లకు పైగానే గలదు.

బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టరులు

1. లాలా లజపతిరాయిగారు, 2. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు, 3. రాయి జడభగత్ రామ్ గారు,
4. రాయిబహదూరు లాలా ధన్వంతరీరాయిగారు, 5. లాలా దివాన్ చందుగారు, 6. డాక్టరు నిహాల్ చంద సిక్రిగారు, 7. పండిత కె. సంతానంగారు.

ఆసాధారణమైన, అపూర్వమైన విజయముగలుగుచున్నది. మొదటి 4 మాసములలోనే 450 ప్రస్తాపములకు ప్రమాణము రూ 1000000 లకు వచ్చినది. విశిష్టమునకు, యోగ్యతకు పూర్తివిశ్వాసమును. మాకంపెనీలో పోగొట్టుకొనకుండుటకు, నిర్వివాదమునకు ప్రత్యేక సదుపాయములు గలవు. ప్రస్తుతము నవీనపద్ధతుల నన్నిటినుసరించియే భీమాకంపెనీవ్యవహారము జరుపబడుచున్నది. ప్రాప్తికృతు, ఫారములును, ఇతరసంగతులకు ప్రధానకార్యాలయమునకు ధరఖాస్తుపంపిన పంపబడును.

పండిత కె. సంతానం (మేనేజింగు డైరెక్టరు)

మంచి పక్షమున, పూర్తిగలవారుమాత్రము ధరఖాస్తులు ఈ దిగునవిలాసమునకు సంపుకొనవలెను.

లోకల్ ఆడ్వైజరుకార్యాలయము, 16 సుంకురామ కెటివీధి, మద్రాసు.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

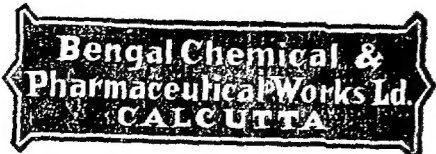
వైరెక్సు

ఒక్కటే ఆమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన లెక్క తనిఖీగులే ఈ యోగ్యతాపత్రక నిచ్చియున్నారు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన బొంబములుకాదు. ఫారములవ్రాసిన పంపబడును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0.18-0 ట్టివి. పి. చార్జీతోసహా రూ 1.2.0.

చిత్తూరు జిల్లా కోర్టులో

1901 సం రం O. S. నెంబరు 12

1905 సం||రం యెక్జిక్యూషివ్ మనువు నెం 145 రు

వాది-డిక్రిఫౌండినవారు:—సామలకారులాడ్ గోవిందదాసు. కృష్ణదాసువారు.

ప్రతివాది-డిక్రిబాకీదారు:—కార్యేటి నగరం రాజాగారు రిశీవరుద్వారా

సదరు సామలకారు లాడ్ గోవిందదాసు కృష్ణదాసు వారు కార్యేటి నగరం రాజాగారిపై పొందియుండు డిక్రిని అనుసరించి సదరు సామలకారు లాడ్ గోవిందదాసు కృష్ణదాసు వారికి చేరవలసిన బాకీ రూ 42,35,265-12-0 న్ను 30-12-22 మొదలు వసూలు అయ్యే తేది వరకు యేర్పడు ఫరదరువద్దీ సహాబాకీకిగాను అడుగున కనిన సాత్తును పూరాగానైనా తక్ అడుగున కనినమేరకు నాలుగులూట్లుగానైనా యీ కోర్టు పున్యోగస్థునివల్ల 26-11-1924 యీ కోర్టులో యేలంవేయ బడును.

సాత్తుల వివరం

మద్రాసు నుంచి 60 మైళ్ళదూరములో అరకోణం రేణి గుంట మధ్యలో యం. యస్. యం. రైలువేలో దక్షిణపుత్ర రముగా నగరి, వేపగుంట, పుత్తూరు తడుతు, పూడి యీ రైలువేవక్రమీదుగా పోగల నారాయణవనం అనుతాలూకా ఇది కార్యేటి నగరం జమీన్ దారులోచేరినది. ఇందులో వుండు 282 గ్రామములున్న కొండలు గుట్టలు అడవులు వర్షరాలు న్ను, అరుణనది, కుశస్థలి, స్వర్ణముఖి ఆనీ కి నదులున్న ఆనే కచెరువులు డోటలు కాల్యలు బావులు బుగ్గలున్న. ఇందుకు సంవత్సరమునకు నీకరాదాయం రూ 1,45,000. బాజారువెల రూ 29 లక్షలు.

పై కనిన నాలుగులూట్ల వివరం

లాటు నెం 1 రు

ఇది సదరుతాలూకు మధ్యభాగములో వుంటూవున్నది. యీ విస్తీర్ణములో తడుతు, పుత్తూరు వేపగుంట, రైలువే వక్రలువున్నవి. యీ లాటు 76 గ్రామములు గల నాలుగుపాయకట్లు కలిగినవి. ఇందుకు సంవత్సరమునకు నీకరాదాయం రూ 41,500. బాజారువెల రూ 8,30,000.

లాటు నెం 2 రు

ఇది సదరు తాలూకా దక్షిణతూర్పుభాగములో వుంటున్నది. యీ విస్తీర్ణములో నగరి రైలువేవక్రలువున్నది. యీలాటు 64 గ్రామములుగల 4 పాయకట్లు కలిగినవి. ఇందుకు సంవత్సరమునకు నీకరాదాయం రూ 44,300 బాజారువెల రూ 8,86,000.

లాటు నెం 3 రు

ఇది సదరు తాలూకాలో దక్షిణ పశ్చిమ భాగములో వున్నది. అరమైలు దూరములో నగరి రైలువేవక్రలువున్నది. ఇది 29 గ్రామముగల 3 పాయకట్లు. ఇందుకు సంవత్సరమునకు నీకరాదాయం రూ 21,600. బాజారువెల రూ 4,32,000.

లాటు నెం 4 రు

ఇది సదరు తాలూకాలో పుత్తరభాగములో వున్నది. యీవిస్తీర్ణములో పూడి రైలువేవక్రలువున్నది. యీలాటు 63 గ్రామములుగలది. ఇందుకు సంవత్సరమునకు నీకరాదాయం రూ 37,600. బాజారువెల రూ 7,52,000.

వివరములు పూర్తిగా తెలియగల యిస్తియారుకాని జిల్లాకోర్టులోగాని లేక వాదివక్తిలవారి ఆఫీసులోగాని తనిఖీ చేసుకొనవచ్చును.

ఇంకను వివరములు చిత్తూరులో వాదికారివక్తిలు సి.ఆర్. పార్థసారథి అయ్యంగారు బి. ఎ. బి. యల్, వారిని కోరి తెలుసుకొనవచ్చును.

ఆర్. నారాయణయ్యర్,

జిల్లాజడ్జి.

నక్సన్ దంతచూరము కోటిలోని సకలవ్యాధి

పండ్లనొప్పులు, ఇగుళ్లలో నెత్తురు చీముకాటులు వాచుట దీనివలన స్వస్థమగును. నాలుకమీది పొక్కులు తొలగును. ఇదిస్వచ్ఛమాలికల ఔషధముతోను బొంబధర్మములతోను చేయబడినది 1 డబ్బీ 0.2.0, డజను 1.4.0. టి.ఎస్. స్వామినాథకృష్ణ, 1191 నెం. 1 ఎ. ఆలంగా కా పిళ్లదికి తిరువల్లికేడి మద్రాసు.

త మా పా లు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకము.)

బాటసారి:—ఈ రోడ్డు ఎక్కడకు పోతుంది?
గ్రామస్థుడు:—ఈ రోడ్డుకే.

ఉపాధ్యాయుడు:—నీవు ఏండ్లకు తగినట్టుగా పెరగడం లేదు, కారణం ఏమిటి?

విద్యార్థి:—నాకు చదువుతో సరిపోతున్నది. పెరగడానికి తీరిక లేదు.

తండ్రి:—నాగడియారం ఎందుకో బాగా నడవడం లేదు. శుభం చేయించాలి.

కుమారుడు:—నే నిదివరకే నీళ్లలో పడవేసి శుభం చేసాను.

లంబుదొకడు చనిపోతూ, దీపమాన్వితే నెను. ఎందుకని మరియొకడు “అడుగగ, చీకట్లో చనిపోతే నాకేంభరవా లేదు.” అనెను.

గుమాస్తా:—అయ్యా, నేనింత బాగా పనిచేస్తున్నా నా యోగ్యతను చూరింపక మీరు క్రిందివానికి ప్రమాదన ఇయ్యడం న్యాయమేనా?

యజమాని:—న్యాయమే. నేను మట్టుకు యోగ్యతవలన పైకి వచ్చానా యేని?

సంగీతపాటకుడు:—నేను సంగీతం పాడుతుంటే, మీని ద్రవ్య భంగము కలగడం లేదుగదా?

బాటసారి:—అందుకుదురులుగ, ఇదివరకు ఒంటిమీద వారే ఈగలు, దోమలూగూడా పారిపోతున్నవి.

ఉపాధ్యాయుడు:—నీవగ్గర 10 అక్షరాలు ఉన్నవనుకో. అందులో 5 అక్షరాలు తగ్గిపోయినవి. ఇక జేబులో ఏమి వుంటుంది?

బాలుడు:—చిల్లి వుంటుంది.

రామరావు:—నీకు మోటారుబండిమీద ఒంటరిగా వెళ్తుంటే తోస్తుంది?

కృష్ణారావు:—అభయం ఏమీలేదు. కొంతదూరం వెళ్లేటప్పటికీ, బండి ఎవరిమీద గానో వెళ్తుంటుంది.

అతిథి:—అయ్యా, తమరిని అర్ధరాత్రినేలే లేపినందుకు చాలా చింతగా ఉంది. రాత్రి రయిలుకు పోవలసి వచ్చింది.

యజమాని:—ఏమీ భరవా లేదు. మీరేమి చింతపడవద్దు తమకు రయిలు అందుతే నా కంకేచాలును.

తండ్రి:—పిల్లితోకను పట్టుకుని లాగడం తప్పుగాదా?

పిల్ల వాడు:—నేను లాగడంలేదు, నేను తోకను పట్టుకుంటే, పిల్లే దాన్ని లాక్కుంటున్నది.

మేజిస్ట్రేటు:—నీవు ఎందుకు నేరంచేసావు?

ముద్దయి:—ఎవరయినా తాగివున్నప్పుడు మంచిచెడ్డలు తెలియవుగదా. ఆసంగతి నాకూ తెలుసును, మీకూ తెలుసును.

ఎల్లయ్య:—దొంగతనం చెయ్యకుండా జీవించలేకపోలే, ఏం చెయ్యాలో?

పుల్లయ్య:—అప్పుడీసుకుని ఎగవేస్తే సరి.

ఖయిదీ:—నాకుచాలా విచారంగా ఉన్నది.

మేజిస్ట్రేటు:—తప్పు జేసినందుకేనా?

ఖయిదీ:—అందుకు కాదు. పట్టుబడ్డానని.

సాంబయ్య:—ఈయిల్లు అంతాబాగానే వున్నదిగాని ఎదుటగానున్న పూరిపాక మాత్రం అందవికారంగావుంది. అద్దెకు తీసుకోదానికి, అదే శందేహం.

ఇంటియజమాని:—మీకేం భరవా లేదు. ఆ పాకలో తొలిమి ఉడుతుంటారు. ఎప్పుడో ఒకనాడు అది అంటుకుని కూలిపోతుంది లెండి.

ఖాళీసీసాకొరకు వెంకయ్య మందులమేపుకు పోయి, ఈ సీసా ఎంత ఖరీదని అడిగెను.

అంగడివాడు:—ఖాళీ సీసా కావలిస్తే. నాల్గణాల కమ్మ తాము, సీసాలో ఏమయినా వేస్తే సీసాను ఊరికేనే ఇస్తాము.

వెంకయ్య:—మీరు చెప్పింది బాగుంది. సీసాలో బిర్రా దాచెట్టి ఊరికే ఇయ్యండి.

సంగీత విద్వాంసుడు, ఇద్దరు పాటకుల సంగీతతాన్ని విని, ఎవరు శ్రేష్ఠులలో నిర్ణయింపవలసి వచ్చెను. ఇద్దరును పాడిరి.

విద్వాంసుడు (ఒకరిని జూచి:—ఇంత అద్భుతంగా పాడిన పాటకుడిని, నేను ఎప్పుడూ చూడలేదు.

రెండవపాటకుడు:—అయితే నేను నెలచినాన్నమాటే.

విద్వాంసుడు:—లేదు లేదు, నీకు సంగీతం అసలే తెలియదు.

ఉపాధ్యాయుడు:—నేను నీయీడులో నున్నప్పుడు, ఇంతకంటే అనేక రెల్లు కష్టమయిన తక్కులను చేసేవాడిని.

బాలుడు:—మీకప్పుడు చదువు నేర్చినవారు చాలా తెలివగలవారు కాబోలు!

వగుళ్లకు తైలము

వెల డబ్బీ 1.కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0

1 డబ్బీ మొత్తం 6 డబ్బీల వరకు పోస్తే 0-5-0 మాత్రమే.

ఆరికాళ్లు, ఆరిచేతులు, చర్మము కారకవలన, శీతగాలి వలన పగిలి నీరుకాయటయు, జిలపుట్టుటయు గుంభించును. ఈ తైలమును రాచిన పగుళ్లమీద జిలపోయి మంచిచెక్కము రావలదు. పగుళ్లతోప్పియు నయమగును. స్వల్పక్రయము. కాలి పగుళ్లకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగకరము.

అమ్మతాంజనం డిపో, మదరాసు- బొంబాయి

గుంటూరు

అక్టోబరు 21:—ఈనెల 12 వ తేదీ ఆదివారము ఈ గ్రామము వస్త్రములబారునందు వస్త్ర వర్తకసంఘమువారి యేర్పాటుప్రకారము శ్రీ కోవలకుంట్ల బోర్డు హైస్కూలు పండితులు దోమా వేంకటస్వామిగుప్తగారు అష్టావధానరీతిని కవిత్వాప్రదర్శనము గావించిరి. అతికష్టప్రశ్నలడుగుబడినను సుకరముగాను సరసముగాను బ్రహ్మ్యతరముల నొసంగిరి. ఆసభ కగ్రాసనాధిపత్యమువహించిన బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది వెంకటస్వామి యాజులుగారును సభ నలంకరించిన శ్రీమాన్ రత్నాకరము అనంతాచార్యులుగారు [కవిత్వావధానలు] శ్రీపండిత కవిభూషణ లక్ష్మీనరసింహాచార్యులుగారును శ్రీ వనమా నరసింహముగారు మొదలయినవారు తమ సదభిప్రాయమును తెల్పుచు చక్కని యుగవ్యాసము లొసంగిరి. వస్త్ర వర్తకసంఘమువారు శ్రీవేంకటస్వామిగుప్తగారికి సత్కారముగా నొక సువర్ణఘంటా కంకణ మొసంగ నిశ్చయించిరినియు దాని వెల సుమారు రు 200.00 రూప్యములు కావచ్చుననియు పనితయారకాగానే సమర్పించుననియు సంఘముతరపున శ్రీ యుత పుష్పటూరి వెంకటపున్నయ్యగారు [వీరు ఈనెల 5 వ తేదీని శ్రీగుప్త గారిచే అష్టావధానము చేయించి రు 100.00 లు సమర్పించిరి] తెల్పిరి.

ఈనెల 18 వ తేదీ శనివారము, శ్రీ వేంకటస్వామి గుప్తగారు బెజవాడయందలి శ్రీ కన్యకాపరమేశ్వరి సత్రము నందు సదగుగ్రామం వస్త్ర వర్తకుల ప్రోత్సాహమున బెజవాడ మునిసిఫల్ కాన్సిలరు శ్రీ చందూరి వెంకటరెడ్డి బి. ఏ. గారి ఆగ్రాసనాధిపత్యముక్రింద గుప్తగారు ఆవధానము గావించిరి. సభాంతఃసందు గ్రంథి వెంకట సుబ్బారాయగుప్తగారును బ్రహ్మశ్రీ శివస్వామిశాస్త్రులుగారును శ్రీ నంబూరి వేణు గోపాలరావుగారును తమ సదభిప్రాయమును తెల్పిరి. సభ నేర్పాటుగావించిన వస్త్ర వర్తకుల శ్రీగుప్తగారికి రు 116.00 రూప్యములను ఒక భంగారు మొత్తమును సమర్పించిరి.

(ఒక విలేఖరి)

అంబాలాశివిజనునహాయనిధి

హోషియార్పూరు అక్టోబరు 23:— రాజప్రతినిధి యానిధికి వేయిరూపాయ లొసంగెను. (అ.ప్రె.)

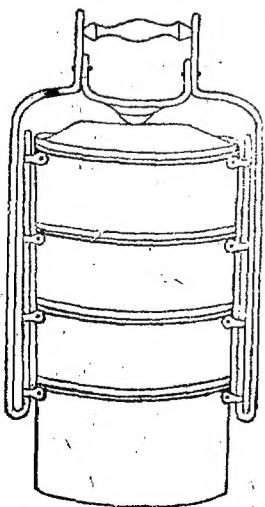
కలకత్తావార్తలు

పుస్తకబహిష్కరణము

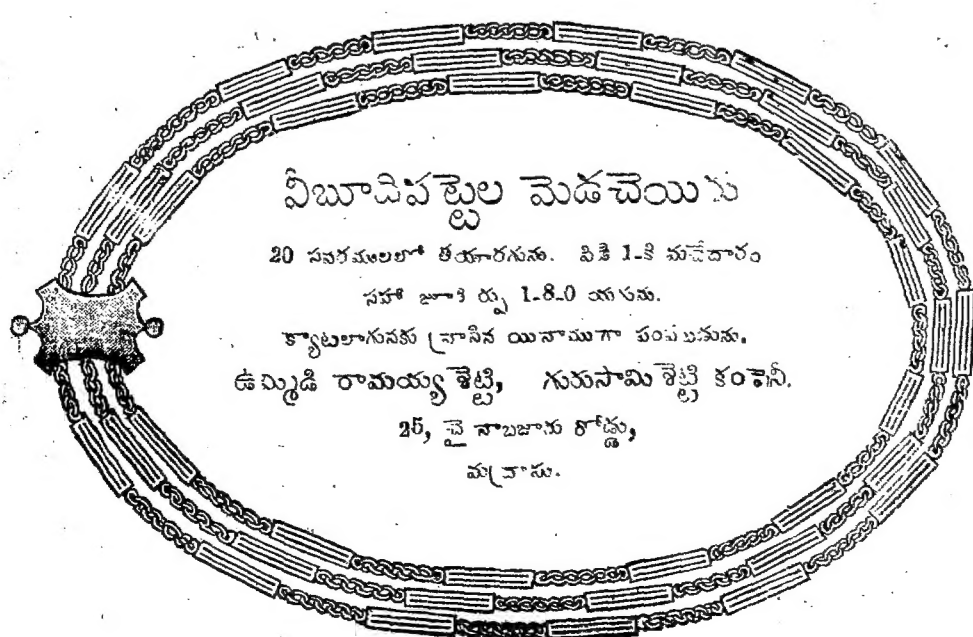
అక్టోబరు 23:—కాశీసజ్జార్ యిస్లాం (హుగ్లీ) గా తులనాన “విమర్శవాంషీ” యను బెంగాలీపుస్తకమును దేశ ద్రోహుని తలంచి జాంబాయి ప్రభుత్వమువారు బహిష్కరించిరి. సి. పి. ఐ. డి ప్రత్యేకకాళువారు ఈ తిరకలకత్తాలో పుస్తకము యంగళ్లన్నియు వెదకి చాలభాగము ఈ పుస్తకములను పట్టుకొనిరి.

బారాబాదులో 26 తేదీన మతకలహములంబువించు ననే యుద్ధశక్త్యముతో పోలీసువారు తగు ఏర్పాటులను చేయుచున్నారు. (అ.ప్రె.)

మీకు బంగారు, వెండిసామానులు, వగలు యేమి కావలసియున్న నుత్పరతో తయారుచేసి యిచ్చెదము నవరముబంగారుకు, సీమవెండికి పూచీ యిచ్చెదము.

భోజనము తీసుకొనిపోవు పెట్టుకు 20 ఎత్తునొడిగి 200 లు ఎత్తునొడిగి తయారు చేయవచ్చును. మజారి ఒక రూపాయ ఎత్తుకు రు 1.8-0.

వీబూదిపట్టెల మెడచెయ్యి

20 సవరములలో తయారగును. వికె 1.కి ముద్రాదారం

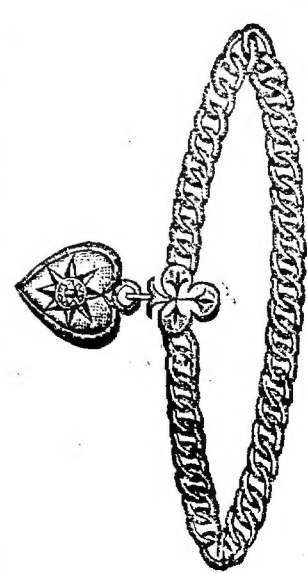
సహజ జూర్యు 1.8-0 యరను.

క్యాటలాగునకు వ్రాసిన యివాముగా పంపవచ్చును.

ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుసామిశెట్టి కంపెనీ.

25, వై నాబజారు రోడ్డు,

మద్రాసు.

ఈ పెట్టుకు 20 ఎత్తునొడిగి 200 లు ఎత్తునొడిగి తయారు చేయవచ్చును. మజారి ఒక రూపాయ ఎత్తుకు రు 1.8-0.

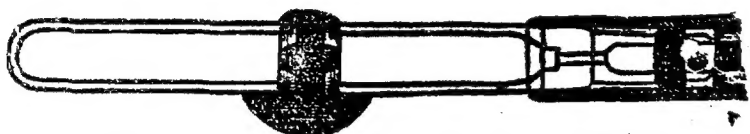
OM
THE MYSORE GOVERNMENT SECURITY
Life and Marriage Assurance Company, Limited.

Head Office: Life and Marriage Assurance Buildings, Mysore (South India).
Capital (Fully subscribed) Rs. 5,00,000; Capital Paid-up about Rs. 3,25,000.
Government Securities held Rs. 2,00,000; Life Insurance policies issued Rs. 20,00,000.
Annual Premium Income Rs. 1,00,000; Funds invested on Immovable properties [Rs. 1,00,000]

Necessary security Deposit furnished to the Government of India as per Indian Life Assurance Companies Act 1912. Loans from Rs. 1,000 to Rs. 5,000. Will be given with and without interest and security to our life Policyholders and bondholders. Next drawing for granting loans on 31st January 1925. Wanted Agents everywhere on liberal terms. Apply for particulars sharp to:-

(980) **Messrs. P. K. Rau & Sons.**
Chief Agents, for Madras Presidency. 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

సెల్వ్ ప్లింగు "ఆ గేట్" పవుంటిన్ వేనా

పాంట్స్ వెస్ ప్రపంచమునందు, నూతనశక్తి అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా ఆఫ్రికా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూదేశమునందు మాడ మిక్కుటముగా జనాదరణయొందు మొందుచున్నది.

సాధారణమయిన "ఆ గేట్" కలము 2957

మామూలుగా ఉపయోగింపబడు ఉక్కుపాళిక బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాళి నుపయోగించుట యద్భుతమగు నూతన విధానము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచివేయడం అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. (2957) మైలాపూరు విక్టోరియా డిపో, మద్రాసు.

గోదావరి హిందూ సమాజము
వారు ప్రచురించిన
భగవద్గీత

1593

చక్కని ములభవనము. సుందరమైన లైండు. సాగవైద్య గోపాకాశిరమలవై ముద్రితము. మే పదితరాలు. ఈ ముద్రితైలి ఇచ్చగ్రంథము దైవజ్ఞానమును సన్మార్గములను దెల్పుచు, ఎల్లరకు నత్యంతోపయుక్తమై యుండును. ప్రతిహిందూగృహమునందును నలంకరింపదగిన దివ్యగ్రంథము.

వైపునకములు ఈక్రింది వారివద్ద దొరకును: కార్యదర్శి, గోదావరి హిందూ సమాజం, రాజమండ్రి.

సెంట్రల్ బుక్స్ డిపో, రాజమహేంద్రవరము.

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

"ఎంపైరు భీమాకంపెనీలో మీరు భీమాచేయుడు"

మిక్కిలి నమ్మకమైనది, ప్రీమియము చాల తక్కువ, హక్కుదారులకు సామ్య ఫకాలమున యివ్వబడును. (2)

గడచిన సం॥ ౧౦ బాలన్సు షీటుకు, ప్రాస్పెక్టుకు వ్రాయుడు. (548)

బెంగళూరు బ్రాంచి 152 కమ్మర్షియల్ బిల్డింగ్	మద్రాసు బ్రాంచి 9/10 సెకండు లైను బిల్డింగ్.

ఇ స నా థె లి మలేరియాకు సిద్ధాపథము

క్లెవర్లెంట్ మేల్లెడె. ఏలనంట్ క్లెవర్లెంట్ తత్కాలమునకు మాత్రమే జ్వరమును నిలుపును. అంతిమంగాని జ్వరమును పూర్తిగా పోగొట్టుటలేదు మరియు అనెకులకు కడుపునొప్పి, నరములు తమస్థానమునుండి తప్పుట మొదలగు దుర్వర్తములు కలుగును.

ఇదనా థె లి మలేరియా పురుగులను నాశనముచేసి, జ్వరగర్జన కరిగించి, రక్తమును శుద్ధిచేయును. మరియు నరములకు బలమునిచ్చును రోగిని మంచి ఆరోగ్యస్థితికి తెచ్చును.

సలేరియా రాసీయక ఆటంకపడుటకు ప్రతినిమిషము ఉదయం, సాయం కాలములందు ఒకమాత్రము సేవించిన చాలు. 15 దినములు ప్రతిరోజు సేవించిన మలేరియా పూర్తిగాపోవును.

బిడ్డకు ద్రవరూపముగాను ఇదనా థె లి అనగా ఇదనా థె లి నాను ఉపయోగించును.

(3) ఇండియా, బొంబాయి, సింగపూరు సోల్ ఏజెంట్లు,
Gorio Ltd., Post Box No. 159. Fort, BOMBAY

టారిఫ్ బోర్డు విచారణ

త్రివేదిగారి సాక్ష్యము

ధరలలో విశేషమార్పులులేవు గావున
కన్నును హెచ్చింపరాదు.

బొంబాయి, అక్టోబరు 23:— మెస్సర్స్ త్రివేది అండు కంపెనీ తాలూకు జి. పి. త్రివేదిగారు టారిఫ్ బోర్డుయొదుటనా త్యమిచ్చుచు పన్నును హెచ్చింపుటకు ఉక్కుకడ్డీల ధరలలో విశేషమార్పు లేమియు లేవనిచెప్పిరి. దీనికింతకును యూరపుతో జరుగుచున్నపోటీయే కారణమని వీరి యభిప్రాయము. అటుతనచో ఎల్లప్పుడును ఉండు యూరపుపోటీ విషయము టారిఫ్ బోర్డువారు వెనుకటివిచారణలో పూర్తిగా విచారించలేదు. అవసరమైనయెడల త్రోవవిచారణ ప్రారంభింపవచ్చునని ఆయన నూచించెను. మరియు త్రివేదిగారి టిట్లు చెప్పిరి. తాకితాకంపెనీకి యిప్పుడు వచ్చిల ముఖ్యచిక్కు ఏమనగా వారి కావలసినన్ని ఆర్డరులు వచ్చుటలేదు. కేంద్రరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారి ఆర్డరుల నన్నింటిని తాతాకంపెనీవారికి యిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారు సహాయము చేయవచ్చును. కంపెనీమేనేజిమెంటుకిందనున్న రైల్వేలనన్నింటిని తమ మొదటి ఆర్డరులను తాతాకంపెనీకి పంపవలసినదని ప్రభుత్వమువారుగవచ్చును. కంపెనీవారికి సహాయముచేయుయెడల మూలధనములో నూటికి 90 వంతులు ప్రభుత్వమువారుగొన్నతమపలకుండి సుపయోగింపవచ్చును. ఇదంతయునుగాక ఉక్కుపన్నులవలన పోయినమాడు నెలలలో వచ్చిన విశేషదాయమునుండి ద్రవ్యసహాయము చేయవచ్చును. వర్తక వ్యాపారము నకు నష్టము గలిగినను మారకము తారుమారగుచుండుటవలన ముఖ్యముగా లాభముపొందునది ప్రభుత్వమువారే గావున నూటికి 12 చొప్పున యీలాభములనుండి ప్రభుత్వమువారు తాతాకంపెనీకి ద్రవ్యసహాయము చేయవచ్చుననియు నూటికి నూచించెను.

(అ. ప్రె)

జగజ్జీవన్ దాసుగాంతారాగారి సాక్ష్యము

తాతాకంపెనీవారి కోరికకు

భయమును వెలిబుచ్చుట

దిగుమతిపన్నును హెచ్చుజేయవలసినదని తాతాకంపెనీవారు కోరినకోరికకు భయమునువెలిబుచ్చిన బొంతాయి యినుప వర్తకలసంఘ ప్రతినిధి జగజ్జీవన్ దాసు గాంతారాగారిని టారిఫ్ బోర్డువారు సాయంకాలమున పరీక్షించిరి. ఆసంఘమువారి యభిప్రాయముప్రకారము మొదటినుండియు బ్రిటిషుస్టాండర్డు ఉక్కు కావలసియున్నవారికిగాను మాత్రమే తయారుజేయుట తాతాగారి యుద్దేశ్యమైయున్నది. కాననమున్నదిగదా యిది అవకాశమును తీసికొని తాము మామూలుగా అందరికిని సప్లయిజేయలేనట్టియు ఎట్టినాణ్యమును చూడక అందరును కొనునట్టియు యూరపుఖండమునుండి దిగుమతి చేయబడుచున్నట్టియు 19200 టన్నుల మామూలుకడ్డీలమీద ఎక్కువపన్నును విధింపవలసినదని తాతాకంపెనీవారుగడుచున్నారు. ఇది కేవల మసంబంధము. వారు విశేషనాణ్యముగా తయారుచేయునట్టి 45,000 టన్నులను రక్షించుకొనుటకు మామూలుగా అందరికిని కావలసిన 192,000 టన్నులపై నూటికి నూరుచొప్పున విధింపవలసిన తాతాకంపెనీవారుగడుచున్నారు.

రక్షణ యెంతవరకవనరము ?

దేశమునకు కావలసినవాటిలో తాతాకంపెనీవారు నూటికి 25 చొప్పునమాత్రమే తయారుచేయుచున్నారు గావున, అంతకంటె విశేషరక్షణ అవసరమైనయెడల నది ద్రవ్యరూపమున నుండవలెను. తమ కెంతవరకు ఆర్డరులున్నవో అంతవరకే తయారుచేసికొనవలెను. అంతకుమించి తయారుచేసి యూరపునుండి దిగుమతియగుచున్న కడ్డీలతోచేతగాని పోటీపడుట తెలివిలేమియుగుచున్నది. ఇందువలన దేశము రు ౯0 లక్షలభారమును వహింపవలసివచ్చుచున్నది. అట్లుగాకపోయిన ప్రభుత్వమువారికొకపనిచేసిన బాగుండునని యీ సంఘమువారు నూచించుచున్నారు. తాతాకంపెనీని ప్రభుత్వమువారు కొని పనిచేయుచు కొన్నిసంవత్సరములవరకు దిగుమతియగు ఉక్కువస్తువు లన్నిటిమీదను హెచ్చుగా పన్నును విధించి నష్టమును రాట్లుకొనవచ్చును. బ్రిటిషు ఉక్కుపనులే యూరపుతో పోటీపడజాలవచ్చును అమెరికను స్టాంట్లతోను అమెరికను మేనేజిమెంటుతోను తాతాకంపెనీవారు పోటీపడజాల నివ్వరొజునము.

టోల్పుబోర్డువిచారణపరిమితి

అపోహలన్నటిని తొలగించుటకు టోల్పు బోర్డు అధ్యక్షుడు బోర్డుయొక్క విచారణపరిమితినిగూర్చి కొన్ని ముఖ్యాంశములను చెప్పెను. విచారణకు హద్దులు కలవని ఆతడు చెప్పెను.

1928 సంవత్సరములో చివర నెలలో నున్న ప్రకారము ధరలు నిలిచియుండినయెడల, రక్షించుటకు చాలావసరమును కొన్నటువంటి పన్నులను, కొన్ని కొన్ని తరగతుల ఉత్పన్నపులపై విధింపవలసినదని క్రిందటిసంవత్సరము బోర్డువారు ప్రభుత్వమువారికి శిఫారసు చేసియుండిరి. ముందుధరలను గురించి వారనుకొన్నట్లుగా జరుగకపోవచ్చుననియు, ధరలు అప్పటివలెనే నిలిచియుండక అంతకంటె హెచ్చుటగాని తగ్గుటగాని ను సాధ్యమనియు వారు తెలిసికొనిరి. ధరలు పెరిగినట్లయిన పన్నులుమాదు సంవత్సరములవలెనే ఆవిధముగానే నిలిచియుండనక్కరలేదని వారు శిఫారసుచేసియుండిరి. కాని మారకము పెరిగినందువలనగాని యూరపు బ్రిటిషుధరలు పడిపోయినందువలనగాని మరియే కారణములేదని ధరలు తగ్గిపోయినయెడల విశేషపన్నును విధించి రక్షణవిధానము సరిగా నుండునట్లుగా చూడవలెనని బోర్డువారు శిఫారసుచేసిరి. పరిశ్రమను స్థిరముగా స్థాపింపజేయవలెననిన సగటున కొన్ని రకముల ఉత్పన్నులపై 180 చొప్పునను కట్టడములలో పనికి నచ్చునట్లువుటలపై 175 చొప్పునను కట్టమైన ధరలు ఏర్పాటు చేయవలెనని చెప్పిరి.

ఇదిగాక బోర్డువారు తలచినట్లయిన అవలంబింపవలసిన మార్గ మొక్కటియేయున్నది. అతడేదనగా, ఏకారణము చేతనైన ధరలు పడిపోయినను రక్షణవిధానమునకు లోపము గలుగకుండ మొదట విధింపవలసిన ఎక్కువరేట్ల ప్రకారము విధించుట. కాని ఎన్నపులను కొనువారిపై కేవలము అవసరమైన దానికంటె ఎక్కువ పన్నును విధించుట భావ్యముకాదనే యుద్దేశ్యముతో అపద్ధతి అవలంబింపబడలేదు.

ఒకేసారి ఎక్కువరేటు పన్నులనైనా విధింపవలెను, లేక విశేష (అడిషనల్) పన్నులనైనా విధించుచుండవలెను.

కాని నిస్సంశయముగా ఒకప్పుడు ధరలు పడిపోయినను రక్షణవిధానము లోపము లేకుండ జరుగవలెనని ఒకేసారి ఎక్కువరేటు పన్నులనైనా విధింపవలెను. లేదా అడిషనల్ పన్నులనైనా విధించుచుండవలెను. బోర్డువారు శిఫారసుచేసిన యీపద్ధతిని ప్రభుత్వమునా రామోదించిరి. కాననభవారం గీకరించి కాసనముగా చేసిరి. రక్షణవిధానమునకు భంగము తెచ్చునట్లుగా ఉత్పన్నులపై విధించుట చేయబడుచున్నపుడు పన్నును హెచ్చించుటకీ కాసనము ప్రభుత్వమువారి కధికార మొసంగుచున్నది. న్యాయశాస్త్రాద్వైతములను అచటలోనికి తెచ్చుటకు ఎట్టిచర్య దీక్షింపవలెనో ప్రభుత్వమువారికి సలహా యియవలసినదని బోర్డువారు గుఱుగబడిరి. పరిశ్రమకు సహాయము ప్రవర్తనముగా చేయవలెనో లేక ప్రభుత్వమువారి అర్హతలన్నిటిని యిండియన్ పరిశ్రమదారులకే యొసంగవలసినదని నిబంధన చేర్చవలెనో, లేక యింకేవిధమున సహాయము జేయవలెనో సలహాచెప్పవలసినదని బోర్డువారు గుఱుగబడిరి. దాని గుఱుగబడుట లెట్లున్నను యీపద్ధతియే సగు విచారణకు ముఖ్యపరిమితియై యున్నది. అవసరము వచ్చినప్పుడు ఉపయోగింపవలసిన దనే యుద్దేశ్యముతో పన్నులను హెచ్చించుట కొనసాగించిన యధికారమును బోర్డువారు చలాయించవలసి యున్నారు. ఈకారణముచేత అధికారము లేదనిగాని అధికారమును ఉపయోగింపరాదనిగాని మితముగా ఉపయోగింప వలసినదని అని చెప్పే చర్చలలోనికి బోర్డువారు దిగజాలరు. కావున సాక్షులు చెప్పినట్లు విషయములను వారితో చర్చించుటకు బోర్డువారికి సాధ్యపడదు. తగిన న్యాయసానమునకు సాక్షులు తమ యభిప్రాయములను తెలుపుకొనవచ్చును. కాని యీవిషయమున బోర్డు తగిన న్యాయస్థానము కాజాలదు. (ఆ. పే.)

బెస్టోన్స్ సెంటరిలోషన్

దీనినివాడిన తక్షణమే దేహమునందు ఏభాగమునంతైనను వెంట్రుకలు తక్షణమే రాలిపోవును. ఏలాటిబాధ, మంటయుండదు.

సుందరం అండ్, కో. రి భద్రప్రగర్హవిధి మద్రాసు.

వెలింగులన్ సినిమా

మాం టు రోడ్డు 1565
25.10.24 లేది కనివారమునుండి 31.10.24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రదర్శనము 2 ఆటలు రాత్రి 8-9 30 కని ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 గల కూడగలదు.
యూనివర్సల్స్ మైటియస్టు సీరియల్
ది స్ట్రీట్ ప్రియట్ కడపటిభాగము.
విల్లియం డన్ కన్, ఎక్స్ డాన్స్ నతో నహా

రెడ్డి రాణి సచిత్రమాసపత్రిక
సం||ర చందారు 3
మత, సాంఘిక, వ్యవసాయకవిద్యావిషయములు చర్చింపబడును.
వారకాంత (నాటకము) విల్లులయ్య, విజయలయ్య
అద్భుతచర్యలు, బీచివర్ణన చదివితీరవలయును. వెల ఆ 12
మిథునానురాగము (పేరుగన్నవల) వెల ఆ 12
గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, ఆంజనేయ, సత్యభామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) వెల ఆ 10
వాసంతిక (చెంచునాటకము. చక్కనివర్ణనలు) వెల ఆ 1
ఆంధ్రనామసంగ్రహము (సటిక) వెల ఆ 4
రెడ్డిబ్రదర్స్ రాయవరము, గోదావరిజిల్లా.

నోటీసు

ఇందుములముగా తెలియజేయడ మేమన కృష్ణాజిల్లాగడ్డ వల్లెరు లాకువద్దనున్న శ్రీవద్వాలయము రైసుమిలును నిమ్మగడ్డ గోపాలకృష్ణయ్యగారున్న మేమున్న కలసి సదరు మిల్లును కంట్రాక్టు ని గోపాలకృష్ణయ్యగారు అందునన్న పేరుతోదస్తరులుపెట్టి 27-1-24 నుంచి 30-9-24 వరకు వ్యాపారము జరిపి యున్నాము. సదరు గోపాలకృష్ణయ్య అందునన్నవారు మిల్లు వ్యాపారములో వారికి వుండునున్న భాగమును, యావత్తూ భగవద్దముతో వారికినిమి త్రులేకుండా మేము అనుభవించేలాగున వారికిఅందున్న హక్కులతోను మేమే భరించునట్లున్న వారివల్ల 30-9-24 లేదిన అగ్రిమెంటు సాందియున్నాము. కాబట్టి సదరు మిల్లును యియ్యవలసిన వాకిదార్లు యావత్తుండిన్ని సామ్యమువద్దనే చెల్లించి రసీదుపుచ్చుకోవలెను. కానినిమ్మగడ్డ గోపాలకృష్ణయ్య అందునన్నవారికియ్య నక్కరలేదు. అట్టిచ్చినను మాకు ఏమి నిమిత్తంలేదు. క్రమమైన చర్యజరికి పుచ్చుకుందుము. కాబట్టి తెలియపర్చడమైనది.

టి. సత్యనారాయణ.

ఆనందాశ్రమ గ్రంథరత్నమాల

విక్రయమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథముల పట్టిక	
శ్రీమద్భగవద్గీత సవ్యాఖ్యానము	3 0 0
శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము పద్యకావ్యము 18 పర్వములు 7 సంపుటములు క్యాలికోలైండు గిల్లు	
చేరుగలది	15 12 0
శ్రీకృష్ణకల్పవృక్షం క్యాలికోలైండు గిల్లు చేరు	1 18 0
సహస్రనామ స్తోత్రం	0 12 0
శ్రీగోపాలసహస్రనామస్తోత్ర నామావళిసహితం	0 8 0
శ్రీకృష్ణసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
శ్రీరామసహస్రనామస్తోత్రం	0 8 0
ముకుందమాల టీకాతాత్పర్యసహితం	0 4 0
భజగోవింద స్తోత్రములు	0 2 0
లక్ష్మీనరసింహస్తోత్రం	0 2 0
గజేంద్రమోక్షణము సాదాబైండు	0 8 0
చేమన పద్యములు	0 10 0
భోగిదండకం	0 4 0
అమరకోశము క్యాలికోలైండు	0 2 0
సాదాకాశీములు క్యాలికోలైండు	1 12 0
అట్టబైండు	1 8 0
బల్ల జీయం చేమరబైండు	1 0 0
సారిజాతాపహరిణము	0 8 0

(05) ఎ కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపె, 286, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మహాభ్యుగ్రుగ్రంహితా

ఇది గొప్పనాడీగ్రంథము. ఇందు ప్రతిమానవుని జాతకము పూర్తిగా సంస్కృతశ్లోకపూర్వకముగా వ్రాయబడి యున్నది. జాతకచక్రము నకలుగాని పుట్టినలేది గడియలు గంటలు గాని మాకు పంపినయెడల అందలి ఫలితములు వ్రాసి పంపుదుము. జాతకచక్రము పెదవటకు రు1-0-0. శ్లోకములు వ్రాయుటకు రు 1-0-0. అర్థము వ్రాయుటకు రు 1-0-0. హస్తజి రు 0-4-0. మొత్తం రు 3-4-0. లు అనున, అర్థము అవసరములేనివారికి 2-4-0 లు మాత్రము అగును. కావలసినవారికి వీసిగా పంపెదము.

930 ఆకెళ్ల వేంకటేశ్వరి, గోపాలపురం, కొత్తపేటపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

త్రికాలఫలప్రదర్శి
సిద్ధాంతసదర్శణమువలన జాతకము లేనివారికైనను, వార, మాన, వత్సరముల వెంబడిని ఫలములు వ్రాసి అర్థమైన వారములలోగా పంపగలము. మీరు పంపు అర్థమైన మివయస్సు, జన్మనక్షత్రము, లేక యిష్టమగు తొమ్మిది అక్షరములువ్రాసి, భిర్సులుసహా మాకు పంపవలెను. 2 నెలల ఫలముకు ఎనిమిదిరూపాయలు మాత్రమే ఛార్జీజేయబడును. అది దాఖలా యిచ్చినవెనుక పంపబోవు అర్థములకు రేట్లు ప్రత్యేకము.
మేనేజరు త్రికాలఫలప్రదర్శిని కార్యాలయం, కాకినాడ.

సిటీ మోటారుపాఠశాల మదరాసు

తెలిపోను నెంబరు 148
ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారిచే మోటారు బండిని నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొలగునవి చేర్చబడును. మరియు మోటారుబండ్లు మరచుటలు, గంటలు వేయుట వగైరా అన్ని పనులను చేయుటకును. యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇయ్యబడును. అన్నివిధములైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివరములు తెలియగో వా రీకిందివిలాసమునకు వ్రాయలయును. మేనేజరు,

సిటీ టాక్సికంపెని, 1736
2/3 అంపర్స్ వీధి, జి. టి. మదరాసు.

మనోరంజితము

సెంటులకన్నిటికిరాజు
ఇది అనేకవిధములైన పుష్పములచే తయారుచేయబడి, మిక్కిలి అందమైన బుడ్డితో నుంచిబడియున్నది. దీనిని చేతి రమాలయందు కొన్న చుక్కలు చల్లిన మిక్కిలి మనోహరమైన నానన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును.
1 బొమ్మ బుడ్డి 1 కి రూ 2-0-0
1 ద్రాము బుడ్డి 1 కి రూ 0-12-0
1/2 " " రూ 0-8-0
అడ్రసు:—కక్కా-అందుకో
తపాలపెట్టె నెం 245 మదరాసు.

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure, absolutely safe; highest testimony. Particulars free. L. K. SELLERS, D. Banta (Bengal)
SANTI OIL
Simple, harmless, external application for functional weakness. Loss of Marrow, etc. No irritation, no discoloring, no burning. Particulars free. Please confidential. HEALTH HOME, D. Banta (Bengal)

సారస్వతనికేతనము పోటీపరీక్షలు చేపట్టాలె

ఆ 1924 సంవత్సరం నవంబరు మాసమునందు శ్రీ శేటపాలెము సారస్వతనికేతన పక్షమున ఆంధ్రవాస్తవచనా నిపుణుల పోటీపరీక్షలు జరుపబడును. గుంటూరుజిల్లాలోని అన్నిరకములు యంత్రమహాశాలలోను, జాతీయపాఠశాలలో ను 4, 5, 6 ఫారములలోను వాటికి సరిసమానముల తరగతులలోను చదువుచున్న విద్యార్థులు ప్రథమతరగతి (Senior-Section) కి పోటీచేయవచ్చును. అదేమాదిరి 1, 2, 3 ఫారములలోగాని వాటికి సమానముల తరగతులలోగాని విద్యనభ్యసించు విద్యార్థులు ద్వితీయతరగతి (Junior Section) కి పోటీచేయవచ్చును. ఆయా ఫారములలో చదువుచున్నవిద్యార్థినులు సహితము ఆయా-తరగతి పరీక్షను పోటీచేయవచ్చును. ప్రథమతరగతి పోటీ పరీక్షకు రూ 2 న్ను ద్వితీయతరగతి పోటీ పరీక్షకు రూ 1న్ని చరఖాస్తు రుసుము చెల్లించవలయును. దరఖాస్తుదారుడు పాఠశాలావిద్యార్థియని దృఢపరుచుటకు ఆయా-పాఠశాల ప్రధానోపాధ్యాయుని సంతకము

దరఖాస్తుపై యుండవలెను. 1924సంవత్సరం నవంబరు 1వ తేదీ నగాని అంతకుముందుగాని రుసుముతోసహా దరఖాస్తులు యాక్రింది చిరునామాకు చేరవలయును. ఒకేయూరునుంచి పదింటికి తగ్గనిదరఖాస్తులు (యేతరగతి పరీక్షకై ననుసరే) వచ్చినచో ఆయూరునే పరీక్షాఫలముగా నిర్ణయింపబడును. లేనిచో అనుమతముగ పరీక్ష ఫలముల ను నిర్ణయించి వాని పరీక్షా కాలము, తేది, ప్రచురింపబడును. ప్రథమతరగతిలో యెక్కువగుణములు సంపాదించిన వారి కొకబంగారుపతకమున్ను ద్వితీయతరగతిలో యెక్కువగుణములు సంపాదించినవానికొక వెండిపతకమున్ను యొసంగబడును. రెండుతరగతులలోను ద్వితీయబహుమానముల నొసంగ విషయ మాలోచనలోయున్నదిగాన ప్రస్తుతమర్యాదగా చెప్పటకు వలసిపడదు. ఈపరీక్షలకమీద ప్రతిసంవత్సరము జరుగవచ్చును. కాన విద్యార్థులెల్లరు తప్పకపోటీకివచ్చి ప్రోత్సహింపవలయును విద్యాభిలాషులెల్లరు తగువిధసహాయ ప్రోత్సహము లొసంగ ప్రార్థింతులు.

డా. వెం. శ్రీశ్రీ,
ప్రతిష్ఠాపకాధ్యక్షులు.

పార్వతీపురము (విశాఖపట్నముజిల్లా)
(ఒకవిలేఖరి)

అక్టోబరు 20:— మృగామునకు శ్రీయుత సి|| ఆర్|| నాయుడుగారు ప్రస్తుత మాంధ్రదేశమున ఇమిగ్రేషన్ ఆఫ్ దల చేయునిమిత్తమై ప్రచారముచేయుచు సాలూరునుంచి యీనెల 18 తారీఖున దివిచేసారు. కాంగ్రెసు సంఘమువారు గ్రామములను వారిని సగౌరవముగ నెరుంగుని దీనుకొనివచ్చి సాయం కాలము స్వరాజ్యమేదానమునద్ద శ్రీయుత కొత్తూరి అప్పల నరసయ్యపంతులుగారి ఆధ్వర్యతక్రింది సభచేసిరి. శ్రీనాయుడుగారు ఆంగ్లమున నుపన్యసింపగా శ్రీయుత మల్లావర్ధుల వెంకటరామమూర్తి పంతులుగారు ఆంధ్రమున చెప్పిరి. పరదేశముల యందు భారతీయులుపడు బాములును, శ్రీగాంధీమహాత్ముడు దక్షిణాఫ్రికాలో నొనరించిన సాత్వికనిరోధసంఘమును తెల్లవారచ్చటి హైందవులయొడ నొనరించు కార్యములను మొదలగు విషయములను నాయుడుగారు బోధించిరి. మనసోదరులు సోదరీమణులు పరదేశములందు ప్రాణమానములు నోల్పోవుమండ యిచ్చటి భారతీయులు యూరకొని కూలీలను పంపుమండుట లజ్జకరమనియు స్వరాజ్యమువచ్చిన నేగాని యిట్టికార్యము చక్కబడవనియు శ్రీనాయుడుగారు చెప్పిరి. పిమ్మట శ్రీయుత ధవళ మార్యప్రకాశాచార్యుగారు (తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులు) భారతీయులను కూలీగా పంపునీ ఇమిగ్రేషన్ పద్ధతి నాపుదలచేయవలసినగా ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని యీసభవారు కోరుచున్నారను టీర్కాకమువపాదించగా సభవారేగ్రీవముగా నామోదించిరి. అధ్యక్షులకును ఉపాధ్యక్షులకును అనువాదకులకును వందనములతో సభముగిసెను.

తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము - బందరు
తెల్లము కాంగ్రెసుప్రతినిధుల ఎన్నికలు

రాజోవు తెల్లముకాంగ్రెసుకు యీజిల్లానుంచి ప్రతి నిధులుగా పోదలించినవారు యాక్రిందినమానాప్రకారము దాఖాస్తులప్రవాసి మాకార్యస్థానముకు అక్టోబరు 31 వ తేదీ లోపుగా పంపుకొనవలయును. దరఖాస్తుతో పాటు రూ 30-00 లరుసుమునుకూడా పంపవలెను. దరఖాస్తు రుసుము పంపకపోయినచో దరఖాస్తులు అంగీకరింపబడవు. 31 వ తేదీ దాటినతర్వాత వచ్చేదరఖాస్తులు విచారించబడవు. కాన అభ్యర్థిందరును నెంటునే తమదరఖాస్తుస్థానములు ఆయాతాలూకాలోని ఖద్దరడిపోల మేనేజరువద్ద దొరకగలవు. ఫారములు దొరకనివారు యాక్రింది నమూనానుపూరిచేసి పంపవచ్చును.

నమోనా

- 1. పేరు.
- 2. తండ్రి లేక భర్త.
- 3. ఏ సంఘములో సభ్యుడు.
- 4. తాలూకా, జిల్లా.
- 5. వయస్సు.
- 6. కులము లేక మతము.
- 7. వృత్తి.
- 8. స్త్రీయో? పురుషుడా?
- 9. తానుకొరు నియోజకప్రదేశము.
- 10. తాను యేసంఘములో సభ్యుడో ఆసంఘములో నురియిద్దరిసభ్యులసంతకము.
- 11. తనసంతకము.

భైరవభొట్ల వెంకటసుబ్బారావు,
కార్యదర్శి.

నెల్లూరుజిల్లా తాలూకాబోర్డులకు
కాంగ్రెసువారిని పంపుట

నెల్లూరుజిల్లాలోని వివిధతాలూకాబోర్డులన్నియు, ఈసంవత్సరము పిల్లవరినెలలో ఖాళీపడును. ప్రెవాణకికాంగ్రెసు అభిమానులను పంపదలచినాము. కాంగ్రెసుతరపున అచ్చటికివెళ్లి పనిచేయదలచుకొనినవారందరు నవంబరునెలఖిరులోపుగా నాపేరటికి అర్జీలు పంపుకొనవచ్చును. ఈవిధముగ లోకల్ బోర్డులకు పోదలచుకొన్నవారు ఎల్లప్పుడు ఖద్దరుధరించుట సర్కారుఉద్దేశ్యములకు స్వాగతమివ్వకుండుట బోర్డులందు నిర్వాహకార్యక్రమమునకు అనగా మద్యపాన బహిష్కారము, జాతీయచిహ్న, స్వదేశీవస్త్రవ్యాపన మొదలగుపనులయందు పాటుపడుట, కాంగ్రెస్ సభ్యుడైయుండుట మొదలగుపనులకు ఒప్పుకొనుచు ప్రమాణపత్రము చేపాలుచేయవలసియుండును.

కె. వి. రాఘవాచార్యులు,
కాంగ్రెస్ ప్రానికస్వపరిపాలనోప సంఘము కార్యదర్శి.

Now Ready for Sale : 1924-25 Edition.
Published for the mutual Benefit of the Foreign and Indian Business Houses

THE BUSINESS DIRECTORY of India, Burma, and Ceylon.

A Comprehensive Directory of the various Businessmen, Exporters, & Importers, Firms, Factories, Merchants, Manufacturers, Mills, and Industries of the principal Cities, Ports and Towns of India, Burma and Ceylon.
Price Rs. 10 per copy. V. P. charge Re. 1 extra.
AS FEW TESTIMONIAL.

The British Export Gazette, London:—We would draw the attention of all interested in Far Eastern markets to the excellent "Business Directory of India, Burma and Ceylon," published by the Business Directory Co., Kanara Press Buildings, Madras. The work covers the principal towns of the countries concerned, business names being arranged under trade headings, while there are additional sections particularising firms in certain foreign centres who are engaged in trade with India. Not the least helpful part of the volume is that devoted to the Indian import and export Customs traffi.

The British Printer, London.
The Business Directory offers a bulky volume in stout covers, suitably arranged for reference. The Kanara Press has certainly shown very strong enterprice in the production of the Directory. The lists must be of the greatest use to business people in the enormous districts covered, as also to export houses in this country. The volume is well supported by advertisers.
Ceylon Daily News, Colombo.

A useful addition to the libraries of business houses in India, Burma and Ceylon. It affords a useful reference book, and the manner in which the index of products is compiled makes it simple to place a finger on the right place for the goods. The printing is clear and distinct, and the volume serviceably bound.
The Hindu, Madras.

The Business Directory is a handsome book of reference useful for businessmen of every description, including traders and merchants. It is a directory of Banks, Firms, Associations and Business houses in all important towns and cities of India, Burma and Ceylon, arranged in the alphabetical order. The description of these cities is brief and interesting. The names of Foreign Bank and Firms interested in trade with India are also given.
The Servant, Calcutta.

On the whole we congratulate the publishers on this very useful publication. Every business firm will encourage this first Indian enterprice of the kind will do so with profit.
Madras Mail, Madras.

It is a well-got-up publication and gives a comprehensive list of the different trades, not only in the principal cities of the Indian Empire but also in various of our outposts. The publication should prove of great use to merchants and tradesmen on the look-out for improving their business.
Indian Daily News, Calcutta.

This is a very handy volume containing a mine of information. It not only gives a detailed list of business firms in order of subjects of almost all the important towns of India, Burma and Ceylon, but it has also a Foreign Section stuffed with similar information. Every business man and public institution should possess a copy.

The Bombay Chronicle, Bombay.
The Business Directory has an attractive get-up and it offers a good medium of advertisement. It contains valuable information for businessmen. Some prominent features are exchange values and money equivalents, ready reckoner tables, Indian Customs duties and tariff valuations, together with brief descriptive notices on important business centres. Occassional photographs of special attractions of cities give some relieving interest. Some tips to salesmen are also given. The volume is a welcome addition to the number already in the field.
Ceylon Observer, Colombo.

It is clearly printed and is a comprehensive work dealing with the businesses of about 200 principal places. In the foreign section is given a list of firms in the United States of America interested in trade with India and the Far East. On the whole this Directory should prove a useful work of reference to businessmen.

The Statesman, Calcutta.
The Business Directory of India, Burma and Ceylon for 1923 issued from the Kanara Press, Madras, is a useful work of reference. It has an Indian as well as a foreign section and the information given is of a kind that will be appreciated not only by businessmen in this country, but also by manufacturers, merchants and exporters in foreign countries.

The Modern Review, Calcutta.
This is a very useful book of reference for businessmen and a very good medium of advertisement. Chief towns of India have been treated under different sections, sometimes with short introductory notices about their origin and objects of interest. The book deserves a good circulation among the public taking an interest in commerce, industry and trade of the country.

The Industry, Calcutta.
This handy volume contains addresses not only of the Business houses of this country but also of some representative firms of Shanghai, (China); Kobe (Japan), Singapore (F. M. S.) etc. This is a new diversion for which the directory should be liked by merchants wishing to extend their trades in oriental seas. It is neatly printed, decently bound and cheaply priced.

PUBLISHERS :
THE BUSINESS DIRECTORY Co.,
2/13, VANIER STREET, KANARA PRESS BUILDINGS, MADRAS.

సాంఘిక వార్తలు

సీమలపా: ఇంగ్లాండునుండి బొంబాయి చేరిన సీమలపా బొంబాయిలో నిన్న మధ్యాహ్నము బయలుదేరినది.

రాకపోకలు: నేడు మహారాష్ట్ర గవర్నరుగారు పరివారముతో ప్రత్యేక రైలుమీద చెన్నపురికి వచ్చిరి.

హిందు సుబాలక సంఘము: పై సంఘము వారు సోమవారం 26 తేదీ సాయంకాలము 5.15 గలి హిందూ హైస్కూలు ట్రిప్పి కేసు శింగరాచారిహాలులో సావిత్రి నాటకమును తమిళభాషలో, వరదల సహాయనిధికిగాను ప్రదర్శించెదరు.

జగన్నాథభక్తసభ ఎగ్జూకుటున్: శ్రీ జయం త్యుత్సవముసందర్భమున మిను బానీబాయిగారు (చిత్తుకాడు) సీతాకళ్యాణ కాలక్షేపమును వేసవిలాసమందిరము, ఎగ్జూకుటున్ హోటంనుండి సోమవారము 27 వ తేదీ సాయంకాలము దీపావళినాడు 4 గంటల జరిపెదరు.

ఆంధ్రనాటకసభ - దీపావళి ఉత్సవము: ఈ నెల 27 వ తేదీ సోమవారము(దీపావళి అమావాస్య) నాడు సాయంకాలము 5.15 గంటలకు సభాభవనమున గ్రాడంగిసిథి (గోదావరీస్ట్రీటు)లో 17 వ సంవత్సరపుహమ్మ[మేడమిడ] తీగలేనివారై క్రెడియో బ్రాడుకాస్ట్రెస్సు ముఖసంగీతక్రమాము జరుగునని కార్యదర్శులు మాట వ్రాసిరి.

ప్రమాదము: బమ్మెరపాతనం బ్రకంఠిండుచుఁ దన్నా మంకితములుగా తీతకఘక్కిని నేను రిచించిన 50 కందప ద్యములుగల కాలితము ప్రమాదవశమున 18.10.24 నెవ్వరిపాలనో బనినది. అవి యింతవఱ కెట్లును ప్రయరింపఁబడలేదు. దొరకినవా రెవరును వానినిఁ దనుపేరుతో వేటువిధమునఁ బ్రయరించుకొన వుండుచుగాక. సో. నూర్యనారాయణశర్మ.

ధన్వంతరి జయంత్యుత్సవము: వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య ఆయుర్వేదాశ్రమమువారి యాజమాన్యముక్రింద ధేనోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు సంతులుగారి అధ్యక్షతక్రింద ఆదివారం 8 గంటలకు ఆచారప్పన్ వీధిలోనున్న 41 నెంబరు గృహమున శ్రీ ధన్వంతరి జయంత్యుత్సవము జరుగునుగాన ఎల్లగును విచ్చేయప్రాధీతులు.

తెనాలి తాలూకా ఎరికల్ పూడి వాస్తవ్యులు సుప్రసిద్ధ అసహాయవాదియగు పనుపులేటి రాఘవయ్యగారు 10 తేదీని స్వర్ణపులయిరని మాస్ట్రీయవిలేజిరి ఏలూరినుండి వ్రాయుచున్నాడు.

రాజంపేట తాలూకా మాధవరం పోడులో ఉపాధ్యాయులు ఆయుర్వేదవైద్యమునందును, ప్రకృతి వైద్యమునందును చాల అనుభవము గలవారగా నుండిన బాలగురు శేషచలముగారు 21.10.24 మంగళవారం ఉదయం ఘం 10 లకు ఆకాల మరణమునొందిరి తెలుపుట కెంతయు చింతిలుచు, వారికుటుంబమువారికి మానాసాధూతినిఁ దెలియబరచుచున్నాము. వారి ఆత్మకు భగవంతుడు శాంతినిసగుగాక. (నూతి నారాయణ)

గాంధీమహాత్ముని మహోపవాసదీక్షా సమాప్తి మహాత్మ్యములు

8 తేదీని తిరుపతి, భట్టిప్రోలు, చినవోగరాల, గొల్లెల పాలెము, విశాఖపట్నం జిల్లా, సాల్కూరు, కళ్యాణదుర్గం, అయిలూరు, చిలకలూరిపేట, గుంటూరు, కాకినాడ, బెజవాడల యందు ఉత్సవములు జరిగినవి. స్థలముకలముచేతను కాలము గడిచినందులకు ఈసభల రిపోర్టును ప్రయరింపజాలమైతిమి. (ఆంధ్రపరిపత్తి)

చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము

సెనెటునభ ఎన్నికలు శ్రీయుత గంటి వేంకటరావుగా రభ్యర్థిగా నిలువదలచిరి. కాకినాడ తాలూకా బోర్డుకు అధ్యక్షుడుగా నుండినట్టియు గోదావరి మండల విద్యా సంఘమున కధ్యక్షుడుగా నున్నట్టియు శ్రీయుత గంటి వేంకటరావు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారిని మిత్రులు చాలమంది కోరుటచే ఆయన చెన్నపురి విశ్వవిద్యాలయము సెనెటు సంఘసభ్యుత కభ్యర్థిగా నిలువదలచిరి. (స్వకీయవిలేజిరి తంతివార్.)

ఆంధ్రజాతీయకళాశాల, మచిలీపట్నము

విజ్ఞాపన దక్షిణ హిందూదేశమున ప్రప్రథమమున స్థాపింపబడిన జాతీయ విద్యాసంస్థ యగు శ్రీఆంధ్రజాతీయ కళాశాల (మచిలీపట్నము) సహాయాధ్యక్షులు చెన్నపురి పౌరలకు ఈదీపావళి సమయమున మరల విజ్ఞాపన చేయుచున్నారము. ఈకళాశాల 1907 సంవత్సరమున శ్రీయుత శ్రీకృష్ణ పానుమంతరావుగారు మొదలగు సత్పురుషులచే స్థాపింపబడి నాటనుండి ఈ 17 సంవత్సరముల కాలమును అంతకంతకు సభివృద్ధి నొందుచు ఆ సేకకవ్యముల గృహ్యైక్కి ఎల్లప్పుడును జాతీయవిద్యాగౌరవమును కాపాడినది కేవల భాషాపరిజ్ఞానమునకును వృత్తి విద్యకును చక్కని సామరస్యమును కల్పింప బాటుపడుచు మచిలీపట్నమునందు మహా స్వతంత్ర నందియుండిన రంగుల అద్దకము తివాచీనేతవంటి కళలను సుమధురించినది. కాళాశాలలో నిటీవల ప్రారంభింపబడిన నూతనకళాశాలలో రెండు ముఖ్యముగ నెన్నదగి యున్నవి. (ప్రాచ్యకళ్యాణ దక్షిణాపదమందలి లలితకళాపునరుత్థవ మహాద్యమమున గ్రహాసము వహించుచున్నది? చరిత్ర-ఆర్థికాస్త్రాళా ఉన్నతపరిశోధనల కాలవాలమున నూచలు పాడగట్టుచున్నవి. ఈకళాశాలనాటికి ఆంధ్రయువకుల ప్రేమ కాస్పదమగుచున్నది. కళాశాలకై సంవత్సరమునకు 30,000 వరకును వెచ్చింపబడుచున్నది. ఇందుచాలభాగము దీపావళిసమాజ్జలననే రావలసియున్నది. కావున చెన్నపురి పౌరులెల్లరు—అన్నిసంఘములవారును, సమస్తరాజకీయ కక్షలవారును—ఈసమయమున కళాశాలకు ఉదాహృదయులై విరాళముల నొసంగుచు రనియు కళాశాలపక్షమున నీనగరమున దీపావళిసమాజ్జ కావించుచున్న శ్రీయుత కోలకెన్న రామకోటిశ్వరరావుగారిని ఇతరమిత్రులకును సర్వవిధముల తోడ్పడుదురనియు, ప్రార్థించుచున్నాము. ఇట్లు విధేయులు:—యూ.కూబు హస్తేను, టంగుటూరి ప్రకాశం, కా. నాగేశ్వరరావు, జేమ్సు కజిన్న, ఎన్. ఏ. ముఖీమహమ్మద్, గోమగుంట్ల వెంకట సుబ్రహ్మణ్యం, ఎస్. రంగస్వామి అయ్యంగారు, ఎస్. సత్యమూర్తి, వేమవరపు రామదాసు, బచ్చు జగన్నాథదాసు, వావిళ్ళ వెంకటేశ్వర శాస్త్రిలు, చల్లా శేషగిరిరావు, గడ్డమబుగు వెంకటసుబ్బారావు, క. వెంకటరామరాజు, గు. వెంకటరంగారావు, టి. వి. శేషగిరి అయ్యరు, ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, గడ్డ రంగయ్యనాయుడు, గంటి లక్ష్మన్న, అల్లాడి కృష్ణస్వామి, న్యాపతి రామారావు, సరస్వతుల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, కే. బాలసుబ్రహ్మణ్య అయ్యరు, ఆనీబీవెంటు, ఎస్. క్రీనివాస అయ్యంగారు, బుర్రా సత్యనారాయణ, పప్పు సోమసుందరం, వి. గోవిందరాజుచారి, పి. పాణినిరావు, డి. కె. తెలంసు, ఏ. రంగనాథమొదలియారు, వి. యస్, రామస్వామిశాస్త్రి, యస్. రంగనాథఅయ్యరు, టి. వి. వెంకట్రామయ్యర్, వి. ఎస్. వెంకట్రామన్, ఏ. లక్ష్మీపతి, పి. వి. రంగారావు, టి. ఆర్. వెంకట్రామశాస్త్రి, వి. చక్కరయ్యచెట్టి, టి. వి. రామశాధ అయ్యర్, ఏ. సత్యనారాయణ, పి. సుబ్రహ్మణ్యయ్య, ప్రాసెసర్ పచ్చయప్ప కళాశాల, వాడేపు వియన్న, సి. యర్. శాస్త్రి, యం. యజ్ఞనారాయణ, చింతగుంట రాఘవరావు.

మాంబళములో పట్టపగలు

దొంగతనము 28 తేదీ పగలు సుమారు 11 గంటలకు మాంబళములో 4 గురు కుర్రకుం క్రిష్టియన్ కాలేజీలో ప్రాసెసరుగానున్న కాలానగసింహారావుగారిఇంట్లోదొంగతనముగావించిరి. ఇంట్లో నున్నవారు పొరుగింటికి పోయిరి. ఈలోపుగా నిరువురుదొంగలు తెలుపుతాళముతీసి గోపలకు ప్రవేశించిరి. 2 రు బయట నుండిరి. సుమారు 500 విలువగల నగలును బట్టలు వెండిసామాగ్రి దొంగిలించుకొని పోవుచుండిరి. ఆ ప్రక్కనున్న చిన్న ప్లియొకతె క్రొత్తవాడెవరోచచ్చిరని సంగతులు తనతండ్రితోను తోటవనివానితోను చెప్పగానే పనివాడు వారివెంట డింకెను. ఈలోగా నా దొంగలు వేరువేరుగాచిలి ఒకరు పోయినప్రక్క కింకోకరుపోక పరుగెత్తెసాగిరి. అందులో ముగ్గురిని గ్రామస్థులు పట్టుకొనిరి. ఒకడు తప్పించుకొనెను. గ్రామస్థులు పట్టుకొనపోవునప్పుడు దొంగలు వారికి కత్తులు చూపి బెదరించిరిట. ఆ తప్పించుకొనిపోయిన నాల్గవదొంగ మాంబళము కైలుస్తేమనువద్ద నిలుచుండెను. ఈలోగా యీ ముగ్గురు దొంగలను పట్టుకొని జనులవచ్చిటికి చేరి. అందులో నొకరా దొంగపెద్దమునిషి ననుమానించి తెలపగా తిరిగి క్రిందపడునట్లు కొట్టెను. ఆ తెలపగాలోనుంచి నగలు గలగల తాలినవి. రు 60 విలువగల రెండు చిన్ననమ్మపులుతప్ప మిగతావస్తువులన్నియు దొరికినవి. ఆ 4 రు దొంగలను పోలీసు వారి కప్పగించిరి. ఈ దొంగలు తిరువల్లి క్లెడి వాస్తవ్యులట. దొంగతనము జరిగినకోజుకు క్రైము 4,5 కోజులనుంచి దొంగతనము చేయుటకు పిలగునేమోయని పహారా చేయుచుండి రట.

కార్పొరేషన్ అధ్యక్షుత

సి. నరేశ్ ఎల్. ఎం. ఎస్. ఎం. ఎల్. సి. గార్లిట్టు వ్రాయుచున్నాడు:— నేను కార్పొరేషన్ అధ్యక్షుతద విధి నిలుపఁదలెనని తెలచితిని. కాని మహమ్మదీయ సోదరు లీసారి మహమ్మదీయు డధ్యక్షుతదవి వహింపవలెనని తెలచుచున్నాడు. అది గాక కొందరు మహమ్మదీయసోదరులు హిందూమహమ్మదీయసఖ్యతకు నిదర్శనముగ డాక్టరు ఉస్మాన్ గారి కీసారి అధ్యక్షుతదవి కవకాశమునీయవలసివది. మీరు వదలుకొనవలసినదని నమ్మకొరిరి. అందుచే నేను నాతలపువిరమించుకొనుచు సమయమువచ్చినపుడు మహమ్మదీయమిత్రులు మరల హిందువులకు సాయముచేతురని నమ్ముచున్నాను.

నోటిఫికేషను

యేలూరు ప్రి. డి. ము. కో. O.S. 7/1924

వాడి:—రొయ్యగిరిరామలింగంసా|| యేలూరు. ప్రతివాదులు:—(1) సయ్యుడు మహమ్మదుహుస్సేన్ ఖాదర్|| సా|| మధిరడిప్పిక్కు జడ్జి వోరంగల్ నైజాం డుమేని మేనియన్సుయిల్కా కొండంగుంట. (2) సయ్యుడు యాహయబాదుషాఖాదర్|| సా|| మధిరడి ప్పిక్కు జడ్జివోరంగల్ నైజాం డుమేనియన్సుయిల్కా బూర వంచ. (3) లేటుసయ్యుడు మహమ్మదుబాదుషా ఖాదర్కుమార్డు సయ్యుడుసాలెబాదు షాఖాదర్|| సా|| మధిరడిప్పిక్కు జడ్జివోరంగల్ నైజాం డుమేనియన్సుయిల్కా కొండంగుంట. వాడి ప్రతివాదులపయిని యేలూరు ప్రిన్సిపల్ డిప్టిక్కు మునసబుకోర్టులో 2. యన్ 7/24 ర్పు ప్రోసోటురు బట్టి దావాదాఖలుచేసినాడు. సదురు దావాప్రతివాదులకు సమునుని మిత్తిం ది 15.11.24 తేదీకి వాయిదా వేసినారు. సదురు తేదీ నిప్రతివాదులపయియైనా ఆక్షేపణలుపున్నయడల యేలూరు ప్రి. డి. మునసబుకోర్టువారియెదుటకు హాజరు ఖాత్తునగావిన కీలవాదా గాని మునిచేసుకొనలేక. లేయడల ప్రతివాదులపయిని యొక్కపార్టీ డిక్రి వరుు వాయిదా తేదీ అయిన 15.11.24 తేదీని చేయుచురని తెలియజేయవలయునది. మోచర్ల. వియ్యన్న పంతులు వాడితరపున ప్లిడ్జరు

వంగరాష్ట్రమున క్రొత్త నిర్బంధచట్టములు

ప్రముఖుల అరెస్టు

రాజప్రతినిధి ప్రకటనము

కలకత్తాలో పోలీసువారి సోదాలు

58 యిండ్లను సోదాచూచిరి

సుబ్రాహ్మణ్యరావు, అనిలాధరణ రాయ, నత్యానంద విక్రమగార్లు మురి 24 గూని అరెస్టు చేసిరి.

“నేడు 25 వ తేదీ తెల్లవారుజామున అనగా 24 వ తేదీ రాత్రి నాలుగయినామున అనగా 4 గంటలు కొట్టినప్పటికి కలకత్తానగరమున మేజరు షేటల్లో పోలీసువారు 58 యిండ్లను సోదాచూచిరి కాంగ్రెసుకార్యాలయమును స్వరాజ్యపక్షమువారి కార్యాలయమునుగూడ పరీక్షించిరి. చాలమందిని అరెస్టుచేసిరి.

ప్రముఖుల అరెస్టు

కలకత్తాకాంగ్రెసు ఫీల్డువర్క్స్ టెన్టు ఆఫీసరు సుకానుచంద్రదాసు, వంగరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘకార్యదర్శి అనిలాధరణరాయ, వంగరాష్ట్ర స్వరాజ్యసంఘకార్యదర్శి నత్యానందమిత్ర (ఎం. ఎల్. పి), గార్లను మరల పరీక్షించుచుండిరి 1818. మూడవ రిస్కలేవల క్రిందను రాజప్రతినిధి చేసిన 1924 ఒకటవ ఆర్డినెన్సు 18 వ శక్తిని క్రింద మరల 18 మందిని పోలీసువారు కలకత్తానగరమున అరెస్టుచేసిరి. ఇంకను చాలమందిని అరెస్టుచేసెదరని తెలియుచున్నది. సుకాయాచీఫ్ లోని కాంగ్రెసుకార్యాలయమును పోలీసువారు సోదాచూచిరి. రస్సాగోడు 3 వ గృహముననున్న స్వరాజ్యసంఘ కార్యాలయమును సోదాచూచుచున్నార. అరెస్టుచేయబడినవారిలో కొందరిని రాజధాని చెరసాలకును కొందరిని కాశీపుట్టము చెరసాలకును పంపిరి.

మైన్సింగ్ లో గూడ నేడు 25 వ తేదీ ఉదయమున పోలీసువారు కాంగ్రెసుకార్యాలయమును విద్యార్థుల వసతిగృహములను సోదాచూచిరి. 1924 ఆర్డినెన్సు క్రింద కళాశాల విద్యార్థులను యిద్దరిని అరెస్టుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

పోలీసు కమిషనరు ప్రకటనము

“దారుణాత్మకతతో గూడిన అరాజకీయముతో సంబంధము కలవారని ఆశయానింపబడిన వారి విషయమున మాత్రమే 1924 వ ఆర్డినెన్సు ప్రయోగింపబడును. గాని యితరుల విషయమున సెంట్రల్ మున్సిపల్ ప్రయోగింపబడును. మామూలు రాజకీయందోషము విషయమున నీ ఆర్డినెన్సు ఉపయోగింపబడును. పాపల సహజసాత్వతంత్ర్యములను భంగపరుచుటకు తలపెట్టుటలేదు.” అని నేడు కలకత్తా పోలీసు కమిషనరు ప్రకటించెను.

1924 ఆర్డినెన్సు

ఇండియా దొరతనము 1924 ఆర్డినెన్సును కలకత్తా ఎక్స్ ప్రెస్ ఆర్డినెరీ గేజటులో మరల ప్రకటించిరి. “దీనిని గూర్చి చర్చించుటకు త్వరలో వంగరాష్ట్ర కాపనసభ జరుపబడును. ఫిక్సుగా మేజిస్ట్రేటు లండనును సలు యిన్ స్పెక్టరు పదవికి పై పదవిలోనున్న పోలీసుయూజ్ లోని లండనును వారంటు అక్సరలేకుండా అరెస్టుచేయటకు గవర్నరు కాన్సిలువారు అధికారమొసగిరి. అట్లు రాష్ట్రీయదొరతనమువారి ఉత్తరువు పొంతి ఆరెస్టుచేయబడిన వారిలో కలకత్తా పోలీసుకమిషనరు అధికారము ప్రసాదించుటలోనివారిని రాజధాని చెరసాలకును ఇతరులను ఆయామండలచెరసాలకును పంపుటకు గవర్నరుసంఘమువారు ఉత్తరువులిగిరి. అట్లు చెరసాలకు పంపబడినవారందరూ విచారణ కాసున్న కేసులలోని ముద్దాయి అట్లు నడవమోనవలెనో అట్లులే నడవమోనవలెనను. అట్టివారిని దొరతనమువారు ఒక చెరసాలనుండి మరొక చెరసాలకు మార్చవచ్చును. అట్టిమాన్యు జరుగవలసినపుడు దొరతన సవారు లభితమాఫకను ఉత్తరువులను ఆయా ఉజ్వోగులకు పంపెదరు.” అని 1924 టెంగులు క్రియలు లా ఆమెండుమెంటు ఆర్డినెన్సు 12-14 శక్తుల ప్రకారము గవర్నరు కవున్సిలువారి జ్ఞాపించిరిని గేజటులో ప్రకటించబడెను. (ఆ. ప్రె.)

రాజప్రతినిధి ప్రకటనము

1924 ఒకటవనంబరు ఆర్డినెన్సు

“నాకుగల ప్రత్యేకాధికారమునుబట్టి వంగరాష్ట్రమునందు నేను (గవర్నరుజనరలు) యీ ఆర్డినెన్సును అమలులో పెట్టితిని. వంగరాష్ట్రమున అరాజకీయమును చాల అధికముగా ప్రబలియున్నదని నాకు కనుపరుపబడిన సాక్ష్యములకు నాకు గట్టిసమ్మతము కలిగినది. మాకు తెలిసినవిషయము లన్నిటిని ప్రకటించుటకు పీలు లేదు. 1923 లో గూడ విషమస్థితి ఏర్పడినను నేనీ ఆర్డినెన్సును అమలులో పెట్టుట కప్పుడంగీకరింపలేదు. విలీనియోఫోవరకు ఉపేక్షించితిని. 1912 లో అరాజకీయమును చాల ప్రబలముగా నుండెను దానివలన చాల అనర్థములు కలిగిననంతటి అందరు నెరిగినదే. నాయకులనందరిని 1818 మూడవరిస్కలేవనుక్రిందను ఇతరులను దేశరక్షక కాపనముక్రిందను నిర్బంధించినవిషయము గాని రాష్ట్రము నంతట చిత్రాక్షర చిన అరాజకీయమును తరించుచిపోలేదు. సార్వభౌమానిప్రకటనము వెలువడినప్పటికి అరాజక నాయకులలో చాలమందిని చెరసాలలో నండ్చి వదిలిరి. వారు అరాజకభావములకు వదిలియుండురని తలచితిమిగాని వారిలో చాలమంది కింకన సాత్వవిధానమునందు నమ్మకములేగలదు. 1920-21-22 సంవత్సరములలో వారు రాజకీయోద్యమములలో చేరచాలములుగా తమబలమును దిట్టపరచుకొనుచుండిరి. అవకాశము కలుగగానే దౌర్జన్యపథకములను అమలులో పెట్టుటకు కట్టుబాటులు చేసుకొనసాగిరి. అసహాయోద్యమమువలన లాభములేదు. జార్జన్సుమును ప్రారంభించవలెనని 1922 సంవత్సరాంతమున అరాజక నాయకులు నిశ్చయించిరి. రెండు గొప్పదౌర్జన్యసంఘములను మరల నుద్ధివించెనేనిరి. దొరతనమువారు నాయకులను మూడవరిస్కలేవనుక్రింద నిర్బంధించిరి. అందువలన తాత్కాలిక మునిసిరోధముకలిగినది గాని క్రొత్తనాయకులువచ్చి మరల ప్రారంభించిరి. ఇప్పుడు వారు దారుణముగా ఘాతుకకార్యములను సలుపుటకు సర్వమును సిద్ధము చేసిరిని నాకు గట్టిసమ్మతము కలిగినది. వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వముతో నాలోచించి వెంటనే యీ ఆర్డినెన్సును అమలుజరుపుట అవసరమని నేను నిశ్చయించితిని. స్థిరములను ఏర్పాటులను త్వరలో రాష్ట్రీయ దొరతనమువారు ప్రకటించెదరు. కాంతిమార్గముల ననుసరించువారిని యీ ఆర్డినెన్సు ఎంతమాత్రమును బాధించ దని నేను నొక్కి చెప్పుచున్నాను. దౌర్జన్యములనును దౌర్జన్యపు బెడరింపుల వలనను సక్రమముగా రాజకీయయాభివృద్ధి కలుగదు. దేశమున కాంతివెలకొల్పుట దొరతనమునకు ముఖ్యవిధిగాన నిట్లు దౌర్జన్యపు బెడరింపులవలన రాజకీయాభివృద్ధికి భంగముకలుకుండు మాయలునాముఖ్యకర్తవ్యము. పార్లమెంటువారు ఏర్పరచిన పద్ధుల ప్రకారము రాజకీయాభివృద్ధిని నరిగించుటకు దొరతనమువారు ప్రయత్నించెదరు. కాంతిని ఆ యీ శ్వర్యమును దేశాభివృద్ధిని కోరు వారందరును దొరతనమువారిని బలపరుచుచు వారికి తోడ్పడెదరని నేను నమ్మెదను. రాష్ట్రీయ దొరతనమువారు యీ ఆర్డినెన్సుక్రింద ముగ్గురుకమిషనరులను నియమించెదరు. వారే యీ కేసులను విచారింపెదరు. ఆమగ్గురిలో యిద్దరు ఉన్నతస్థాయిస్థానార్థకముగలవారుగా నుండవలెను. వారిద్దరువైస్ ప్రెజ్డెంట్లు అమలు చేసికొనుటకవకాశముగూడ నుండును. ప్రెజ్డెంట్లు వారు శిక్షను స్థిరపరచినవారి ఉరిశిక్షను అమలు జరుప గూడదు. ఒక ముద్దాయి ఒక మేజిస్ట్రేటువద్ద వాక్కులను నిచ్చిన పిమ్మట నతడు సవిషయము పాపియినను మరే కారణము న్నైన సాక్షునియ్య జాలకపోయినను ఆ వాక్కులను సాక్షునిగా చెల్లునని నిర్ణయం పబడెను. అవమానితులలో కొందరి విషయమున యిద్దరు సెషన్సుజడ్జుల పరిశీలనక్రింద పంచేముటకు రాష్ట్రీయ దొరతనమున కధికార మియ్యబడెను. అట్టి అనుమానితులను వాయిదాల ప్రకారము వెళ్ళిచూచుండుటకు కొందరిని నియమించెదరు. వారంటు అక్సరలేకుండా అరెస్టుచేయటకు అధికారమియ్యబడెను. ఆర్డినెన్సుక్రింద ఉద్యోగులు కచ్చానముతో చేసిన కార్యముల విషయమున దొరతనమువారు వారిని కాపాడెదరు అని రిడింగు ప్రభువు ప్రకటించెను. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తాలో ప్రమాదకరముగు బాంబు

ప్రజల యాందోళన

కలకత్తా లాల్ బహదూరు ఆడమ్స్ అట్టవేసార్లు మెంటులో వొక ప్రమాదకరముగు బాంబు కానవచ్చుటచే నచ్చట ప్రజలందఱు ఖంధవారమువారు చాల యాందోళన పడుచుండిరి. బాంబునుగూర్చి విచారణలుపగా నది అమెరికన్ వైమానికులు కలకత్తావచ్చినపుడు జూలయి. 30 వ తేదీన విడచిపెట్టినట్లు తెలిసినది. ప్రస్తుతము దానిని బాగ్రత్తగా నుంచి నిర్మాతలదగ్గము ఇన్ స్పెక్టరుగారికి పంపిరి.

జస్టిసు మేయాంగ్ గారు హోంమెంబరు రగుట

సర్ మాంగ్ కినుగారు దివంగతులైనందున వారి స్థాన జస్టిసు మేయాంగ్ గారు హోంమెంబరుగా నియమింపబడిరని తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

తలపన్ను

భారతీయవర్తమాన ధైర్యు పంపబడుట

అఫ్రికాలోనున్న నైరోబీలో తలపన్ను చెల్లింపని కారణమున వర్తమాలా అనుప్రసిద్ధి చెందిన యొక భారతీయవర్తమానము మరలపదిమందియును ధైర్యుపంపబడిరి 28 తేదీ నైరోబీవార్త యొకటి చెప్పుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

మత్తుమందు నీయకయే శస్త్రచికిత్స చేయుట

అమెరికాలో వొక వైద్యసభలో రోగికి మత్తుమందునీయక బాగ్రతాత్మకముననున్న వృద్ధ శస్త్రచికిత్స చేయవచ్చునని పెక్కురువైద్యులభిప్రాయపడిరి. శస్త్రచికిత్స కావలసినస్థానమునకు వైద్య నొప్పికలుగకుండునట్లు సరములను, (రక్తప్రాసమును) బంధించివో రోగి మత్తుచే నిద్రొపబడుననున్న వృద్ధ శస్త్రచికిత్స చేయవచ్చునని తలచిరి. సరములను బంధించి నొప్పికలుగకుండు చికిత్సలనేకములు జరిగినవి. యీవిషయమున కొంతవరకు పరిశోధనలు జరిగినతరువాతనే యీ చికిత్సలు జరుపబడెనని.

రంపవీతూరీదారులు హోల్ట్స్ తీర్పు

గానిమాలిదొరమీదను మరియొకరుమీదను కాజుతో యుద్ధమునకు దలపడిరిని లేబరీన్ సేరములో వారేరు సెషన్సు జడ్జిగారు మాలిదొరకుఉరిశిక్ష, తక్కినవారికి ద్వీపాంతరవాసశిక్ష విధించిరి. అందుమీద హోల్ట్స్ కమిషన్లయేగా చీఫ్ జస్టిస్ గాడికి, రైలీగారికి ఆభిప్రాయభేదములు కలుగగా మరల వ్యాధ్యాధిపతి కృష్ణగారు విచారించిరి. కేసునుగూర్చిన వివరము లిదివఱకే ప్రచురింపబడినవి. మాలిదొరమీద కేసువిచారించి అతనికి ఉరిశిక్ష రద్దుచేసి ద్వీపాంతరవాసము విధించిరి. 4, 5, ముద్దాయిలపై సేరములులిరుగవిచారణకువచ్చును. తక్కినవారిపై క్రిందికోర్టుతీర్పు భాషు పరచిరి:—

ఒకేదినములో జ్వరము నయమగును

చలిజ్వరము, మలేరియా, ఇన్ ఫ్లు ఎంబా మున్నగు వాటికి.

ప్రణనంబిని

చాల ఆశుభమున బేషధము. అన్ని రకముల జ్వరములను ఒకేదినములో ఇది కుదురును. పేగులను శుభ్రముచేసి మంచి ఆహారమును. బుడ్డి 1కి ధర రు. 1.0-0. 1-3 బుడ్డెరకు తపాల్ ఖర్చు రు. 0.10.0.

శస్త్రచికిత్స లేకనే బాగుచేయబడును

కఠినమైనట్టియు దీర్ఘకాలముగా నుండునట్టియు మూల శింక (ఫిస్ట్యూలా) శస్త్రచికిత్స లేకనే బాగుచేయబడును. అనేక సార్లు శస్త్రచికిత్స చేసినవి నయముకాలేదు. ముకు వివరములు తెలుపగోరెదము.

Telegrams: Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj "Rajvaid" Head Office:—152, Harri-on Road Calcutta CALCUTTA

ధర్మ వికారము సభ

మూలానా మహమ్మదాల్ గారిలేఖ

“ఒండొరుల హక్కులను దేశములు సరిగా గ్రహించక పోయి యుండవలెను. లేదా ఒండొరులపై తగినంత గౌరవభావము లేకపోయి యుండవలెను. కొట్లాటలకిని తప్ప యితరకారణము లుండజాలవను విషయమును గ్రహించగలిగిన మా బోటివారి కందరికిని చాల విచారము కలిగినది. 1921 లో మాకు కలిగిన ఆకలిన్నియు ఆహంగంటినవి. వికారమును చెడినదని చెప్పకొని నవో అమానము కలుగునను ఫీలిచే మేము దానిని మరుగవలెనను. శత్రుగా ఆలోచించ సాగితిమి. అలహాబాదునుండి పండిత జవహర్లాలు నెహ్రూ మంజులాలీ సోక్తగాడ్లు వచ్చిరి. రెండు మతములవారి హక్కులను మరల స్పష్టముగా వాయవలెను. ప్రత్యేకహక్కులను పూర్తిగా తీసివేసి మిశ్రమయింపులు లేని సంపూర్ణ సమానమును విధించవలెనను అని ఆమెత్తులీరువురును తెలిపిరి. సాకును వారివాదము నచ్చినది. దానినిగూర్చి మేము ముగ్గురును ఆలోచించితిమి.

ఆరేతిగా నేను సభలో ప్రారంభోపన్యాసమున హక్కులను వివరించితినిగాని అంతటితో నూర కొనుటకు మనసాపక వైతికబాధ్యతలనుగూడ వివరించితిని. హక్కులున్ననుగూడ సభికులకు త్యాగమును చూపవచ్చు బాధ్యత ఏర్పడవని స్పష్టపరచితిని. అందులకు చాల ప్రాతికూల్యము అసభలో బయలుదేరినది. అంత ప్రాతికూల్యము బయలుదేరునని నే ననుకొనలేదు. ఆహక్కులను స్థిరపరచవలెనని నేను పట్టుపట్టితిని.

ఆవులను విధించుటకు మహమ్మదీయులకు హక్కులకు అసభలో నామోడింపజేయుటకు నేను ప్రయత్నించుట నాకెంత బాధాకరముగా నుండెనో ఖిలాఫతు విషయమున మా పక్షమున పనిచేసి మహమ్మదీయుల నందరిని తీరనిరుణమునకు పాలుపరచిన మహమ్మదు మున్నగు హిందువులమాత్రమే గ్రహించగలుగుదును. క్రొక్కముగ మహమ్మదీయులలో సహసాధిక సంఖ్యాకులు గోవధాస్వాతంత్ర్యమును వదలుకొను నటుల చేయుట కిప్పుడాహక్కును స్థిరపరచుటయే ముఖ్యమని సభలో మహమ్మదీయులు పలువురు నొక్కిచెప్పిరి. ఈహక్కును ప్రకటించినను దీనిని వదలుకొనుటకే మహమ్మదీయులందరును శుక్కుతింపవలెనను పంతుగూడ దానికి చెప్పించి అందులకు మహమ్మదీయులందరును ఒప్పుకొనుటలు చేసితిని సేనో నీ హక్కును హిందూసభ్యు లామోడించి యుందురని నేను తలంప జాలను.

మొదట నేనాసభలోని మహమ్మదీయులతో నాలోచించుకుండనే అవరతునుచేర్చుట గొప్పతప్పదనుని నేను విమృశించితినిగాని అంతయును సమరశగా జరిగిపోయినది. తరువాత శ్రీమహాత్మా తెలిపితిని. గోవధలను పూర్తిగా మానిపించుట యంతత్యరలో జరగదని ఖిలాఫతే తెలిపినవిషయము నిజమేయైనను గోవధలను చాలభాగము తగ్గించుటకు గట్టిప్రయత్నమును జరుపవలెను.

ఆయుద్ధేతముతోనే ఒక కసాయివాడు విద్యుత్తానమునకు కొని పోవుచున్న ఒక ఆవును కొని నేను మహమ్మదును గోదాన మొనరించితిని. హిందువులకున్న గోభక్తి నాకు లేదుగాని వారికి గోభక్తికలదు గాన నేను గోహత్యను మానుటయేగాక యితరల చేత మానిపించుటకుగూడ ప్రయత్నింపవలసియున్నది.

ఈతీర్మానము సభలో అనుకూలముగా అమోడింపబడినందున మనీషులయెదుట సంగీతము పాడు విషయమునుగూడ చర్చించుట కవకాశము కలిగినది. ఈతీర్మానము ముఖ్యముగానే కుదిరినది. దీనివిషయమున అధికమగుచర్చ అనవసరమైనను అది మాత్రము తప్పలేదు. తీర్మానము చర్చ జరిగినను చివరకు ఫలిత మునుకూలముగానే భేదించి. ఇక సభనుండి యిష్టగోచరములకు రెండు వాదములలోని అతివాదులును ఎటులపెలనెవరో దానిపైననే ఫలిత మాధారపడియున్నది.

“కాలము సకలమును చక్కబరచునను నమ్మకము నాకధికముగానున్నది.”

ఈసభలో జరిగిన తీర్మానములవలన మహమ్మదునుచేసితి పని వాని నేనిదేయనకైన చూపుటవలసి దేశీయుల కెట్టి అతిశయమును కలుగదు. గోహత్యలను సందడి ఊరేగింపులునే పరమావధులైననవో మహమ్మదుగారు కేవలము ప్రహసనమే యనవలెను.

“ఈ ప్రహసనము నిచ్చప్పిడిగానున్నది. ఈపాటి తరదింపుడు”

శారదానికేతనము

దీపావళిపండుగనందర్భమునను ఆంధ్రులు శారదానికేతనము నకు ధర్మమునుజేసి దానిబోషించుటకు ప్రార్థింతులు.

ఇట్టి స్వల్పాంశములైన స్థిరముగా సంయోగసభవారు పరిష్కరింపగలిగినచో అది ప్రశంసనీయమే యగును. గోవధలును సందడి ఊరేగింపులను జాతీయవాదానికి పైలక్షణములు మాత్రమే గాని వ్యాధియంతయు నంతమాత్రమే యనగూడదు. వ్యక్తి, సంఘస్వార్థపరత్వమే జాతీయవాదానికి ఈనాధి కేవలము అజ్ఞానులకు పామరులకుమాత్రమే గాక ప్రభుత్వోద్యోగములకును ముగిసిపలకుఉద్యోగములకును ప్రాకులాడు అల్పవిద్యావంతులకుగూడ సోకియున్నది. ఇట్టి అల్పలాభాసక్తి తొలగిననే గాని యొక మత్యము కుదురదు. ఈవాదాని పంజాబులో మిక్కిలి ప్రజలముగానున్నది. పంచనదీస్థాన మనుటకుబదులు పంచపదవాంఛాస్థానమని దానిని పిలువదగును. 5 పదవులలో మూడు పదవులు మహమ్మదీయులకాగోరిండువులకా? అనునాయే కలహమునకు మూలకారణము. వంగ, పాంచాల రాష్ట్రములందు తప్ప తక్కిన అన్ని రాష్ట్రములలోను హిందువుల సంఖ్యయే హెచ్చు. వంగమున మహమ్మదీయు లిప్పటికిని విశాలవిహీనులుగానే యున్నారు. దేశబంధు దాసుగారు మహమ్మదీయులకు చేయూత నిచ్చుటలో చాల మంచిపని చేసిరి. పంజాబులో హిందువుల సంఖ్య అత్యల్పముగాని అచట దేశబంధు దాసుగారు లేరు. ఫజలు చుంస్సేనుగా రున్నారు.

పంజాబులో కలహములకు ఏదికారణమో మహమ్మదు డెరుగునుగాన అల్పసంఖ్యాకుల హక్కులనుగూర్చి ప్రజాభిప్రాయమును తెలిసికొని డిశంబరు 15 వ తేదీలోగా నిజేదికను ప్రకటించుట కొక ఉపసంఘము కేర్పరచవలెనని తీర్మానము ప్రాసిదాశిచ్చెను. నేను సభలో లేనపుడు కథవాడు ఈ తీర్మానమును ప్రోత్సహించెను. అది చాల అవివేకముగాని మహమ్మదులకు లేవల కత్తిరాగానే వానిని చక్క బరచగలుగును.

అప్పటికి మంచి పరిస్థితులేర్పడగలవు. పామరుల కుడ్రేకకు కలిగించుటకు విద్యావంతులే కాగలము. మంచి పరిస్థితులలో యితర ముఖ్యవిషయములను గూడ చర్చించుటకు విద్యావంతుల కవకాశము కలుగవచ్చును. అమిగో హత్యాదినవిషయములకుం తె చాల ముఖ్యమైనవి. స్వాధీనతల ప్రచారము జరుగుచున్నపుడు వ్యాయమును పోటికి అవకాశములేదు. మనకు సోదరభావమే అత్యవసరము. అదియే మన భారతతత్వమున కనుగుణ్యమైనది. “ఒక్కటే పోలికగా విభేదములతోనే పోలిక, పరస్పరగౌరవము. వ్యక్తిత్వమున భిన్నత్వము. ప్రేమగలవారికి సహజముగ పరస్పరాదరణము” ఇదియే మన ఏకీభావపద్ధతి. (ఎంగ యుండియా.)

చైకంసత్యాగ్రహం

అప్పమి ఉత్సవము

ఈ ఉత్సవము దినములలో యాత్రీకులకు బాగుగా నేన చేయుటకు సామ్యముంది వలంటిరులు కావలెను అని సత్యాగ్రహసంఘమువారు ప్రకటించిరి. నెలవుమీద వెల్లిన వలంటిరులందరును గూడ వైకంతు రావలెననికొరిరి.

బల్లారి ముగ్గురిపాలిటివారు సానధూతిని తెలుపుచు చేసిన తీర్మానమును వైకం సంఘమువారికి పంపిరి.

వేలాయుధ విధానముగాను సంచారము చేయుచు క్రొత్త వారిని 101 మందిని వలంటిరులుగా చేర్చి.

మహారాజానికి పంపదలచిన మహాజ్వలలో వెంగనూరు, పెరుంబాలెం, పానవల్లి, ఇరుకుట్టి, తాయికట్టువేరి, సేగల్లీ గ్రామములలో వేలంటిరు సవర్ణహిందువులు సంతకములుచేసిరి. (ఆ. ప్రె)

ఆంధ్రఖిద్దర్ ప్రదర్శనము, మద్రాసు

నేను వైకెస్సెన్ ప్రదర్శనమునకు వెళ్ళియుంటిని. అక్కడ అన్నియును బాగుగా నుండెను. కద్దర్ అంగళ్లుగూడ బాగుగా నుండినవి. అక్కడ అనేక రాట్నము లుండినవి. వానిలో వా. వీరాచార్యులవారిరాట్నము బాగుగానుండెను. దీనిని అనేకులు పరీక్షించి కుంఠించుట మంచి చేసిరి.

యం ముగ్గుగ మొదల్యారు

మహమ్మది ఆరోగ్యము

చాల అభివృద్ధి కలిగినది

మహమ్మదు డనువీరును మోటారుబండిలో పికారువెళ్లుచున్నాడు. ప్రాద్దుననే తోటలో సంచరించుచుండును. పాలు, బోట్లు (చేదిన రొట్టెముక్కలు), నారింజపండ్లు వీనినిమాత్రమే భుజించుచున్నాడు. వచ్చినఉత్తరములను చదివి స్వయముగా జవాబులు వ్రాయుచున్నాడు. 21 వ తేదీని గుజరాతు విద్యా పీఠము ఉపాధ్యాయులును విద్యార్థులును నూరుమంది వచ్చి మహమ్మదుని సందర్శించిరి.

“ఆంగ్ల దేశమునందు మంత్రవర్గము మారుట వలన మన దేశమున కెట్టిప్రయోజనమును కలుగదు” అని మహమ్మదు నుడివెను.

కోటాటుకు శ్రీఘముగ వెళ్లవలెననియే మహమ్మదునిసంకల్పము. మొదట పంజాబు కోటాటులోనే మహమ్మదు పనిచేయును. (బొంబే క్రానికలు)

మహమ్మది ప్రశంస

సిగ్గురునిట్టిగారు

ఇటలీకి ప్రధానమంత్రిగానుండిన సిగ్గురునిట్టిగారు వెర్నెల్లు సంధిపత్రమున సంతకములుచేసినవారిలో నొకరు. ఆయనను న్యూయార్కు టైమ్స్ (అమెరికా) పత్రికావిలేఖరి చూడగా మహమ్మదునిగూర్చి తనఅభిప్రాయమును తెలిపెను. దానిని 14.10.24 వ తేదీని న్యూయార్కు టైమ్స్ పత్రికలో ప్రకటించిరి.

“మానవసంఘ చరిత్రయందు వెర్నెల్లు సంధిపత్రమువంటి పాపభూయిష్టమును, దిగ్భావిరహితమును, అజ్ఞానభరితము నగు పత్ర మెన్నడును వ్రాయబడలేదు. ఆపత్రమున నేను సంతకము చేసినదినము నాజీవితములో మిక్కిలి అవమానకరమగుదినము. విరోపాఖండ వాగరికత కది మిక్కిలి లిలవమానమును కలుగజేసినది. “నేను విరోపాఖండమున వ్యాపించియున్న ధనికుల ప్రాజాపత్యమునందును, ఆక్రమ వర్తనమునందునుగల రాక్షసతత్వమును నేను పూర్తిగా గ్రహించగలుగుటకు యీమహా సంగ్రామమును, యీవెర్నెల్లు సంధియును సహాయకములైనవి” అని భారతదేశ మహాసంస్కర్తయగు గాంధీమహాత్ముడు నుడివెను. నేను చాల సంధిచర్చలలో పాల్గొనియుండుటచే మహమ్మదుని అభిప్రాయమే సరియైనదని నేనుగూడ తలచుచున్నాను.” అని నిట్టిగారు తెలిపిరి.

ఎన్నెన్ కోప్పీడియా బ్రిటానికాకంపెనీ వారిలేఖను

మహమ్మదును యియ్యకపోవుట

ఈకంపెనీవారు యిటీవల నొకగ్రంథమును ప్రకటించిరి. దానిపేరు “ఈముఖ్యవత్సరములు” దానికి వ్యాసములను వ్రాయవలెనని వారు చాలమందిని కొరిరి. అటులే మహమ్మదునిగూడ, అసహ యోధు మ ము ను గూర్చి ఒక వ్యాస సమును వ్రాయవలెనని కొరుకు వారికలేఖను వ్రాసిరి. ఆలేఖ మహమ్మదు ఎరవాడ చెరసాలలో నుండగా ఉద్యోగులకు చేసినది. ఉద్యోగులు దానిని మహమ్మదునియ్యకుండు కంపెనీవారికి దానిని మరల పంపివేసిరి “ఖైదీలు నెలకొకలేఖను మాత్రమే వ్రాయవలెను. వారికి లేఖలువచ్చినచో ఒకనెలకు ఒకలేఖమాత్రమే యియ్యబడును. ఆలేఖలైనను స్వదేవయములకు మాత్రమే సంబంధించి యుండవలెను గాని నీయ ఖైదీ ఎం. కే. గాంధీకి వ్రాసిన పుత్తరువును ఆఖైదీకి యియ్య కలుకేకపొయినది” అని బొంబాయి దొరతనము హోము డిపూట్టు మెంటువారు వ్రాసినలేఖ కంపెనీవారికి చేరినది” అని న్యూయార్కు టైమ్స్ పత్రికలో ప్రకటించబడెను.” అని న్యూయార్కు సెన్సిటువేన్ డ్ర. వి. దేవాయాగారు మాకువ్రాసిరి.

(బొంబాయి క్రానికలు)

ప్రకటనము

సామవారము దీపావళిపండుగ యగుటచే,
ఆనాడు ఆంధ్రపత్రిక ప్రచురింపబడదు.
సంపాదకుడు.

ఆంధ్రపత్రిక

1924.వ సం॥రం అక్టోబరునెల 25.వ తేది
శనివారము

స్వపరిపాలనవిధానము

జాతీయ బహిష్కారానికి స్వపరిపాలన విధాన మును ఏర్పరుచుకొని, పార్లమెంటు సభాపాతి సమ ద్విపక్షియమునని కుతూహలము గలదు. నిన్నటిదిన మున మరల సేవయమును బహిష్కారము వ్యక్త పరచిరి. అన్నిపక్షములవారి మధ్యను వికాసత్య ముండవలె ననియు, హిందూదేశ మంతయు గలసి స్వ పరిపాలనవిధానమును తయారుజేయవలయు ననియు, ఈమె కోరుచున్నది. అన్నిపక్షములవారును ఇందు కొరకు నొక్కవేదికపై జేరవలయుననియు, కాండు పేరుబిలునమా వేతముజరుగవలయుననియు, ఈమెయభి ప్రాయము. ఇదివర కనేకపర్యాయములు దెలిపిన టుల, స్వపరిపాలనవిధానములను తయారు జేయు టకై చేసెడి శ్రమ, కాలహరణమునకు కారణ మగును. అందుకొకను తరుణమురావదని దోచును. స్వతంత్ర ప్రాబల్యమువలనగాని, స్వరాజ్యసిద్ధి సమీ పించుదు. భారతీయుల కనుకూలించెడి స్వరాజ్యవిధా నమును తయారుజేయుటకు వారికి గల హక్కును ఇంగ్లండు గుర్తించెడినవయ మరుదొంచకమానదు. ఈలోపల తొందరపడిట కవసరము గనుపట్టదు. స్వరాజ్యవిధానమును తయారుజేసినను, పార్లమెంటు సభకర్పించినమాత్రమున వారంగీకరింతురా? కన్న ర్వేటిపక్షము వారధికారమునకు వచ్చిన, అనలే నూశలేదు.

కాంగ్రెసు లీగు విధానమున కేగతి పట్టినో, బహిష్కార విధానమునకును అట్టి గతి పట్టును. ఇక లేబరుపక్షమువారధికారమునకు వచ్చుచో, వారి యభిప్రాయ మానవయమున కెటులుండనో ఎవరు చెప్పగలరు? బ్రిటీషు ప్రభుత్వము వారు, హిందూదేశమునకు గావలసిన స్వరాజ్య విధాన మేమని యడిగి, దానిని ప్రసాదించెద మని తెలిపి నపుడు, భారతీయులు సమర్పించవలయునే గాని, పిలువని పెరంటమునకు బోవుట నగుబాటకుకారణ మగుటదప్ప అందువలన వేరులాభము లుగజాలదు. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనమును పొందుట ఎంతయవసరమో, ఇంగ్లండుకుగూడ స్వపరిపాలన మిచ్చుట అంతయవసరమే. లేనియెడల, ఇంగ్లండు ప్రపంచమునందు తల వాలుకొనవలసివచ్చును. లేబరుపక్షమువారికిగలిగినఅనుతాపముహృదయము నుండి వెలువడినయెడల, వారు త్వరలో నిందుకు వలసిన చర్యల గైకొనక మానరు. స్వరాజ్యవిధా నమును తయారు జేయుటకు అమ కష్టమున్నను, పార్లమెంటు సభవారికి దానిని సమర్పించుటకు

తా మిష్టపడమని దానుగారు సూచించిరి. గాంధీ మహాత్ముడు పార్లమెంటు సభకు విన్నప మంపుట కంగీకరింపడు. అట్టి స్థితిలో, స్వరాజ్యవిధాన మును పార్లమెంటు సభ వారి కర్పించుటకు, బహిష్కారముతో మిగిలినవారు తోడ్పడజాలరు.

నిర్మాణకార్యక్రమము నంగీకరించి స్వయ ముగ నూలుపడుకుటకు సయితము తాము ఒడ బడెద మని బహిష్కారము పలికిరి. కాంగ్రెసునందు జేరుట కామె యిష్టపడుచున్నది. అట్టి స్థితిలో స్వరాజ్యపక్షమువారు నూలు చందాను నిరాక రించుట భావ్యమని దోపడు. బహిష్కారము యభి ప్రాయము లెటులున్నను ఆమె యొక్క సంగతిని మాత్రము గ్రహించినది. ప్రజలతరపునగాక ఏది యో యొకపక్షముతరపున ఇంగ్లండుకు వెడలి లాభములేదనియు కాంగ్రెసును విడనాడి ప్రయో జనములేదనియు బహిష్కారానికి అనుభవపూర్వముగ దెలిపెను. అందుచే నామె కాంగ్రెసులో జేరు టయగాక కాంగ్రెసు సభవారిచే నొకస్వరాజ్య విధానమును తయారుజేయించుటకు ప్రయత్నించు చున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమమును అన్నిపక్షముల వారును కలసి నిర్వహింపవచ్చును. స్వరాజ్యస్థాప నకు తోడ్పడవచ్చును. స్వతంత్ర మోక్షమును సాధింపవచ్చును. అంతయగాని స్వరాజ్యవిధానము లను వరులకు సమర్పించి వారియనుగ్రహమునకై వేచియుండుటకు భారతీయులు సమ్మతించజాలరు. భారతవర్షము తన సంతృప్తికొరకు స్వరాజ్యవిధాన మును తయారుజేసికొనవచ్చును గాని ఇతరుల సం తృప్తికొరకు గాదు. స్వతంత్రమార్గమును వదలి అస్వతంత్రమార్గమును దేశ మవలంబించుటవలన, ప్రజలనష్టము గలదు. ప్రజాసామాన్యమునందు స్వాతంత్ర్యప్రబోధము కలిగినది. ఆయవకాశమును దీసికొని, ప్రజలు నిర్మాణమునకు పూనుకొనునటుల ఏర్పరుపవలయును. బహిష్కారము ప్రయత్నముల కడ్డుపడనక్కరలేదు. స్వరాజ్యవిధానమును తయారు జేయుటకు తోడ్పడినను తోడ్పడవచ్చును. అంతయ గాని, మరల దేహి యని పార్లమెంటు సభవారి ఎదుటకు బోవుటమాత్రము చాలలోభమయ్యెను. అట్టి పద్ధతులందు సమ్మత మున్నవారు అందుకు బూనుకొందురుగాక. తదితరులు స్వరాజ్యనిర్మాణ మునకై తదేకదీక్షతో కృషిసలుపుట భావ్యము. బ్రిటీషుప్రభుత్వమువారును పార్లమెంటుసభవారును హిందూదేశమునకు న్యాయము సలుపదలచి, స్వయంనిర్ణయస్వాతంత్ర్యము నంగీకరించి, ప్రజల వాంఛ లేవి యని కనుగొనదలచుచో, స్వరాజ్య విధానమునుగూర్చి తెలుపవచ్చును. పార్లమెంటు సభవారినుండి సరియ గుఱివురాకముందే తొందర పడుటవలన, భారతీయులనిన చులకనయగుటతటస్థి చును. ఈ యపాయమును ప్రాజ్ఞులు గుర్తించగలరు.

గాజుల పరిశ్రమ

గాజులపరిశ్రమ చెన్నరాజధానియందు నానా టిక్కీణించుచున్నది. విదేశపుపోటీ యధికమయినది. హిందూదేశమునం దీపరిశ్రమను ప్రోత్సహింపకుట కెట్టి ప్రయత్నము జరుగలేదు. విదేశపు గాజు లపై సుంకముల విధించిన, ఈ దేశపు గాజుల పరి శ్రమకు ప్రోత్సహము గలుగును. ఆపని జేయ

కుండ, పెద్ద కబురుల జెప్పిన నేమి ప్రయోజనము? చెన్నరాజధానిలో, చేతిపరిశ్రమలు గాని యంత్ర పరిశ్రమలు గాని అభివృద్ధి జూపుట లేదు. పరిశ్ర మల సహాయ చట్టము నిర్మింపబడినను, దానివలన ప్రయోజనము గలుగకపోయెను. పరిశ్రమలసితి ఎప్పటివలె నున్నది. గాజులవ్యాపారమును చక్క బరుచుమార్గము గలదా యని, పారిశ్రామికా ధ్యక్షుడు విచారణ సలిపెను. గాజుల వ్యాపార మును అభ్యుదయపథములపై నడువవలయు నను సూచన దెలుపడెను. 1895 సంవత్సరమునందు 1157 మంది ప్రజలు యీ పోటీకి నిలిచి యుంగ 1917 సంవత్సరమునందు 316 మంది మాత్రమే గలరు. విదేశపు పోటీకి, స్వదేశపు గాజుల వ్యాపారము తాళజాలక బోయెను. యధనమయము నందు కొంత ప్రోత్సాహము మరల గలిగిను, యుద్ధము ముగిసిన పిమ్మట ప్రోత్సాహ మంత రించెను. ఆస్త్రియా, జపాను గాజులు పలు రంగు లతో గలసి, ప్రజలదృష్టి నధికముగ నాకర్షించు చున్నవి. గాజుల తయారు జేసెడివారికి, అడవుల రిజర్వులలో కట్టెలు చౌకగ దొరకుట దుర్లభ ముగ నున్నది. ప్రభుత్వమువారు అడవులనియమము లను సడలించి గాజుపరిశ్రమ కెంతయయినను సహాయముజేయగలరు. ప్రభుత్వసహాయము లేక చెడి పోయిన పరిశ్రమలో గాజుపరిశ్రమ యొకటి యని తేలుచున్నది. ఇప్పటికియైనను విదేశపు సరకులపై సుంకములను విధించి కట్టెలు చౌకగ లభించుట కవకాశమిచ్చి ప్రభుత్వము ప్రోత్సాహముజేయుచో గాజులపరిశ్రమ అభివృద్ధి జెందును. కాని ప్రభుత్వో ద్యోగులు పెద్దస్ట్రాక్ రినినెలకొల్పి గాజులుచేయువారి కొరకు గ్లాసు బ్లాకుల తయారుజేయవచ్చునని సూచింపబడెను. కాని ఆసూచనను పారిశ్రామికా ధ్యక్షు డంగీకరింపకబోయెను. ఇక గాజులచేయు యంత్రాలయమును నెలకొల్పుట లాభకరమా యని యోచింపబడెను. అదియు నచ్చకబోయెను. అందుచే సీవిషయమై ఏజోక్యము కలుగజేసికొన కుండుటయే యుత్తమమని పరిశ్రమల డైరెక్టరుగా రభిప్రాయపడిరి. ఇక ప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయ మేమి? పరిశ్రమలమంత్రి ఇందునుగూర్చి సుముఖత జూపెనా? ప్రభుత్వపు టుత్తరువు మురింత నిరు త్సాహకరముగ నున్నది. డైరెక్టరుగారి రిపోర్టును గూర్చి తమయత్తరువును ప్రకటింపక ముందు ప్రభుత్వమువారు తా స స స భ్యులు కొం దరియభిప్రాయమును కనుగొనిరి. చేతిపరిశ్రమలనుద్ధ రించుట దుస్సరమనియు, ప్రభుత్వమువారే యొక్క పెద్దస్ట్రాక్ రిని స్థాపింపవలయుననియు, ఏరు గోరిరట. తాము స్ట్రాక్ రిని స్థాపించుట కనలే వీలులేదని, ప్రభుత్వమువారభిప్రాయపడుచున్నారు. అందుచే అభివృద్ధిశాఖామంత్రిగారివిషయమై ఎట్టిజోక్యము కలుగజేసికొనదలంచలేదు. కథ కంచికి బోయెనను సామ్యమున, రెండుసంవత్సరములనుండియు గాజుల విషయమై జరుగుచున్న పరిశోధనయంతయు తుద కీతరున పరిణమించెను. ప్రస్తుతపరిపాలనావిధానము క్రింద, పరిశ్రమ లభివృద్ధి జెందు నని యాశించుట, కేవలము అడియాసదప్ప వెదుగాదు.

ఇంగ్లండు ఎన్నికలు

ఈమారు ఎన్నికల గొంద్రగోళము, దౌర్జన్య పూరితముగ నున్నదనువార్త లరుదెంచుచున్నవి.

ఇతర దేశములకు మార్గము జూపగలగిన బ్రిటీష్ వారు స్వేచ్ఛాభిప్రాయ ప్రకటనమునకు చోటియకబోవుట మిగుల శోచనీయము. ఇకమందు మీరు ఇతర దేశ ములలో ౭౬౭డి అల్లరుల జూచి వెక్కిరింపకుండుర గాక. కన్సర్వేటివు లి బ ర లు స ం యో గ ము చెడునమో యని, క్రొత్తగ భయము బయలు దేసినది. తా వధికారిము పహించునెడల, ఇంపీరి యల్ ప్రీఫరెన్సును ప్రవేశపెట్టెద మని బాల్డవిను గా రెగడదులకు, లిబరలు పక్షమువారు ఆగ్రహ పూరితులై యున్నారు. లిబరలు కన్సర్వేటివు పక్షముల సంద్యోగము చెడినయెడల, లేబరు పక్ష మునకు విజయము ధ్రువమగును. ఈ మార్గ జరిగెడి ఎన్నికలలో ఇంపీరియల్ ప్రీఫరెన్సుమాట ఎ త్తరని యూహించబడెను. అందుచే లిబరలు కన్సర్వేటివు పక్షములు చేతుల గలుపుట తటస్థించెను. కాని, బాల్డవినుగారు తమ వెనుకటి వాగ్దానమును చెల్లించెదమని మరల తెలుపుటచే, లిబరలుకన్సర్వే టీవులకు పొత్తు గలియవచ్చును. ఇక నాలుగిది న ములలో ఎన్నికలు జరుగును. లేబరు పక్షమువారు తమ ఆంతరింగిక సమావేశమునందు హిందూదేశ స్వాతంత్ర్యము గూర్చి తీర్మానము జేసిన సంగతి యనత్య మనియ, లేబరు పక్షమువారి తరులకన్న నెక్కుడు సానుభూతినిమాత్రము జూప గలరనియు, అంతమాత్రముచే తక్షణస్వరాజ్యమును వారంగిక రించినటుల దలంపరాదనియు, సీలోను టైముస్ పత్రిక కొకవార్త చేరెను. మొత్తము మీద హిందూ దేశము గూర్చి లేబరుపక్షమువారి నను సానుభూతితో సరిపెట్టెద రని తోచుచున్నది.

వైకంజిత: అస్పృశ్యత

వైకంతుండి ఉన్నతజాతులవాడజిత యొకటి కాలినడకను బయలుదేరి తిరువాన్కూరు మహా రాణిగారియొద్ద నొక విన్నపమును సమర్పించుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఈ విన్నపముపై వేసకువేలమంది యున్నతజాతులవారు సంతకము జేసిరిని తెలియుచున్నది. నూరుమందికిపైగ వైకం నుండి బయలుదేరెడిరు. నిమ్మజాతుల దుర్బలను తొలగించి వారికినినపు హక్కులను ప్రసాదించ వలయు నని మీరు ప్రభుత్వమువారిని గోరెదరు. ప్రభుత్వమువారు ప్రజలవిన్నప మాలకించి న్యాయ ము సలపెదరని భావించెదము. ఉన్నతజాతులవారు నిమ్మజాత్యభ్యుదయముకొరకు శక్తివంచన లేక కృషిసలుపుట అద్భుతవిషయము. హిందూదేశ మున కింకను తరణి పాయము గలదని స్పష్టమగు చున్నది. మహాత్ముని యభీప్తము నెవరేక మానదు. నిమ్మజాతులు త్వరలో నర్హతను నాక్రిమింపకమానరు. శంకరుడు జన్మించిన కేరళ దేశమునందు నిమ్మజాతులస్థితి యంతి దుర్బల మగుట కాలవైషర్యము. కాని అట్టి ప్రదేశము నందే మరల నద్భుతసంచలనము గలిగినది. చాల కాలమునుండియు జరుగుచున్న అన్యాయమును తొలగించుటకు కేరళ భూమి సమకట్టి నది. కేరళ ము హిందూ దేశ ము న కంతకును మార్గదర్శకము గాగలదు. శంకరుని మహిమను మరియొకమారు చాటుగలదు.

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని వుజాని ధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

25-10-24

యథా శక్తి ని త్రో డ్దు డు

కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు

పంతులుగారికి చేరిన వసూళ్లు

24226-5-11

చందాలు

49724-11-5

ఇదివఱకు

ఇదివఱకు

ఈ పూజానిధికి సొమ్మునింపు చిరునామా:—క. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లింబుకెట్టిపిడి, మద్రాసు

ఆంధ్ర జాతీయకళాశాల: దీపావళిభిక్ష

ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు దీపావళి భిక్షుల నెనంగవలయు నని, చెన్ననగరప్రముఖులు గావించిన విన్నపమును నిశ్చయించి ప్రచురించి యుంటిమి. చెన్ననగరవాసులు పలుసంవత్సరముల నుండియు, తమ యాదార్యమును వెల్లడిజేయుచు జాతీయవిద్యపట్ల తమకు గల గాఢాభిమానమును జూపుచుండిరి. వారి సహాయమువలన, జాతీయకళా శాల దినదినాభివృద్ధి గాంచుచున్నది. లలితకళా శాఖ, చారిత్రికకళాఖ కొత్తగ స్థాపించబడి విద్యా విధానమునకు మెరుగుబెట్టు చున్నది. ప్రజల సహాయ మధికమగుకొలదియు, కళాశాలలో యోగముగూడ విస్తరించుచుండును. నూతనశాఖలు చేర్చబడుచుండును. నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించినగాని, దేశమోక్షము చేకూరదని ఎల్లరంగిక తించెడి నమయమున, తదర్థమై అనేకసంవత్సర ములనుండియు పాటుబడుచున్న జాతీయకళాశాలను పోషించుట ఆంధ్రుల ముఖ్యధర్మము గాదా? ఈ మారు చెన్నపురిపేరలు వెనుకటికన్న నెక్కుడు వి శాల భావము నుజూపుట యవసరము గాదా? చెన్ననగరవాసులు తమ ధర్మమును నెరవేర్చెదరుగాక యని హెచ్చరించెదము.

శారదానికేతనము గుంటూరు

బాలికలకు జాతీయవిద్య గజపుచు, ప్రళం సార్వముగ బనిచేయుచున్న శారదా నికేతనము ఆంధ్రులయదార్యాభిమానముల నాశించుచున్నది. నిన్నటిదినము ప్రచురించిన నాయకుల విజ్ఞప్తిని జరికించి, స్త్రీవిద్యను పోషించుట ఎల్లరధర్మము. పురుషులకు వలె స్త్రీలకుగూడ, జాతీయవిద్య ఎంత యావశ్యకమో తెలుప నక్కరలేదు. ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ, లక్ష్మీబాయమ్మగార్లు శారదా నికేతనమును కొనసాగించుటకు తమ జీవితమును ధారబోయ నిశ్చయించుటచే, ఈజాతీయప్రతిష్ఠాపన నిర్విఘ్నముగ కొనసాగుననుటకు సందియములేదు. దీపావళి భిక్షుల నిచ్చియు, ఇతరవిధముల ధనసహాయముజేసియు, ఆంధ్రదేశము కీర్తిపడయుగాక!

సంస్కరణసంఘనివేదికము

సంస్కరణసంఘ నివేదికముగూర్చి ఏకగ్రీవ మగునభిప్రాయము వెలువడదనియు భిన్నాభిప్రాయ ములు వెలువడు ననియు డెయిలీ లిబ్రెగ్రాఫ్ పత్రికకు కలకత్తా విలేఖరి దెలిపెను. ఈ సంగతి ఎల్లర కును తెలిసియే యున్నది. డాక్టరు సప్రూమున్నగు వారు సంస్కరణశాసనమునందు మార్పులవసర

మనియు మాఫీ ప్రభుత్వము సంస్కరణనిబంధనలను మార్చిన జాలు ననియు తెలుపుట సహజము. ఇంతమాత్రముచే నేమి జరుగును? ప్రజలకు గావలసినది సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము. దానిని నిర్ణయించుహక్కు ప్రజలకుంపవలయును. తక్కుంగల ఏర్పాటులతో దేశమునకు ప్రయోజన ముండదు.

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యప్రదర్శనము

బ్రిటీషు సామ్రాజ్యప్రదర్శన మీ నెలతో ముగియుచున్నది. దీనివలన హిందూదేశమునకు గలిగినలాభము లేకపోగ ద్రవ్యనష్టముమాత్రము గలిగెను. రాబోవుసంవత్సరమున మరల దీనిని నెల కొల్పుటకు న్యూజిలెండు ప్రభుత్వమువాంగికరింప లేదు. దక్షిణాఫ్రికాగూడ నిరాకరించెను. తక్కుంగలవారలును అట్టి భావమునే గనుపరుపవచ్చును. హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యమున్నచో ఇట్టి నిరర్థకప్రదర్శనమున పాల్గొనియుండదు.

లాలా లజపతిరాయిగారు

పంజాబురాష్ట్రము సంఘాధ్యక్షులకు

రాజీనామా నిచ్చుట

అనాలోగ్యము మున్నగు కారణములవలన ఆధ్యక్షుడ నుగా నుండజాలనని లాలాజీ ప్రాసెను. రాజీనామా ఉత్తరము కార్యసంఘసభలో చదువబడెను. జనరలు బాడీమిటింప తల్లలోనే జరుగునుగాన దాని సంతకమును నిలిపియుంచ వలెనని వారు నిర్ణయించిరి.

లాలాజీకి కొద్దిగా నయముగా నున్నది. జ్వరములేదు గాని దగ్గుబాగ హెచ్చుగానే యున్నది. అందువలన సరిగా నిద్రపట్టదు. (అ. ప్రె.)

అలహాబాదు అల్లరులు

పంజాబ్ కృష్ణకాంత మాలవ్యాగారి పై కేసు

ఈ అల్లరుల సందర్భమున కృష్ణకాంత మాలవ్యా (ఎం. ఎల్. ఏ.) గారిని పెన్షను కానిస్టేబుగా నియమించి ఉత్తరువును చిహ్నమును పంపగా ఆయన వానిని తిరస్కరించెను. జవాబుగూడ వ్రాయుననెను అని ఆయనపైన కేసుచేసిరి. నేను తిరస్కరింపలేదు. మేజిస్ట్రేటు డిగ్రసుగారితో మాట్లాడి తనని తెలిపితినిని మాలవ్యాగారు కోర్టులో తెలిపిరి. దానిపైని వాయిదా వేయబడెను. (అ. ప్రె.)

అంబాజీవేట-ఇరుసుమండ తగాదా

మధ్యస్థుల పరిష్కారము

గోదావరిజిల్లా అమలాపురం తాలూకాలో అంబాజీవేట యిరుసుమండ గ్రామములవారికి సంతలపన్ను వసూలును గూర్చి విరోధములు కలిగినవి. కాంగ్రెసువారను శ్రీయుతులు వేంకటరావు, వేంకటేశ్వర్లు, కృష్ణమూర్తిగార్లు మున్నగువరు కలిపింపుకొని పెదపూడిలో సభ చేసి సమాధానమును కలిగించి, కలికి మూర్తి లక్ష్మణస్వామి, వీరభద్రయ్య, నాగన్న, బంగారబాయి, వెంకమ్మ, సత్తిరాజుగార్లు, మున్నగువారు చాల సహాయము చేసిరి. (విలేఖరి రింతివార్త)

విదేశ వార్తలు

జర్మన్ ఎన్నికలు

జాతీయవాదుల ఎత్తులు

డాన్ విధానమును నిరాకరించుచున్నట్లు

లండన్, అక్టోబరు 23:—రాత్రి 11/40 డాన్ నివేదికను పూర్తిగా నిరాకరింపవలెననియు అది అంతయు అజరదాయకమనియు ఖండించుచు జాతీయవాదులు తమ ఎన్నిక ప్రకటనలందు తెలుపుచున్నారు. లూడోవీచ్ గా రీప్రకటనమును సంతకము చేసిరి. దీనివలన డ్రైస్లర్ మున్నగువారికి కష్టముగల్గునని ధైర్యమున త్రికావిలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. ఇంత వరకు ప్రజాపక్షమువారికిని జాతీయవాదులకును సహకారము కనిపించదు. ప్రజాపక్షమువారు జాతీయవాదుల ప్రకటనమును ఖండించుచున్నారు. తమ ఎన్నిక ప్రచారమును సాగించుచున్నారు. ఎన్నిక దారులు చేయూతనొసగుటకు డాన్ విధానము సంగీకరింపవలెనని ప్రజాపక్షమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

వెంట్రి సామ్రాజ్య ప్రదర్శనము

మరల జరిగిన దక్షిణాఫ్రికా పాల్గొనవలసి తెలియుచున్నది.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్య ప్రదర్శనము

ను వేల్పుయువరాజుగారు నవంబరు 1 తేదీని చాలించెదరు. యునైటెడ్ స్టేట్సునుండి తిరిగి వచ్చినతరువాత ఇంగ్లాండు లో అందరికిని కనిపించుట మరల ఇదియే మొదటిపర్యాయము. ఆసమయమున వేల్పుయువరాజు యువవ్యసించును. దానిని దేశ మంతటను దూరక్రమణ మంత్రములవ్వారా ప్రకటించెదరు.

సంస్కారణముల సంఘము ఏకగ్రీవముగ నివేదికముండుజాలదు

సంస్కరణ విచారణసంఘమువారి నివేదికము ఏకగ్రీవముగ నుండజాలదని కలకత్తానుండి డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రత్యా విలేఖరి తెలుపుచున్నాడు. అధికసంఖ్యకుల నివేదికమునకు స్వల్పసంఖ్యకుల నివేదికమునకు గొప్పమార్పులను నూచించెదరు. దీనిమీద దగ్గరలోనే చక్కని అనుకూలముగనే తీసికొనవలసి యుండును. మాంటుఫర్డు విధానమును చాల వరకు మార్చినగాని పనితీరుజాలదనుచున్నాడు. వీరు నూచించు మార్పులు ప్రస్తుతకాలమునకే వర్తించునట.

మెక్కా పరిస్థితులు

ముసల్మానులకు విజ్ఞప్తి

అరబ్బులందరును ఐకమత్యముతో నుండవలెననుట తేరుపలం, అక్టో 23:—మోహామెరా అమీరుగారు నాహాబీ చండయాత్రకుల ముసల్మానుల రక్తపాత మెంతయు లేకుండేయ ప్రయత్నించుచున్నాడ ననియు ముస్లిం సుప్రీము కవున్సులువారి యభిప్రాయముప్రకారము ప్రవర్తించుటకు సంక్షిప్తముగ నున్నాడనని తెలియజేసిరి.

నాహాబీలు మెక్కాను ముట్టడించుటచే తమకు కోపము వచ్చెనని బగ్దాదువాడుకులుగూడ తిలకింపిరి. ముస్లింమతమునకు, ముస్లింసినిహసత్వియాలకు పౌరసత్వములకు భయము లేకుండ ఇబ్నిసాదుగారు జేయవలెనని తంతివార్త నంపిరి. అరబ్బుల ఐకమత్యమునకు ఆ భయం తరముండరాదనిరి. రక్తపాతము లేకుండజేయుటకు, మసీదుయందుగల భక్తి చేతను వైద్యములు జెడ్డనుకు మరలెనని జెడ్డా జాతీయపక్షము వారికా తిలకింపిరి. ఇబ్నిసాదుగారి నేనలు కాంతముగ మెక్కాలో ప్రవేశించెననిరి. ముసల్మానులు ఈవిషయములో జోక్యము గలుగజేసికొను నటుల జేయుభారము మీదేమిని ముస్లిం కవున్సులువారికి లేవనిపింపిరి.

దీపావళిభిక్ష

పదునైదుసంవత్సరములనుండి దక్షిణ హిందూదేశమందు ఎక్కువపని చేయుచున్నట్టియు సుప్రసిద్ధమైనట్టియు, కృష్ణాజిల్లా బంధరు లోని జాతీయవిద్యాలయమును “శ్రీ ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలకు” ఆందరును దీపావళిపండుగసందర్భమున యథాశక్తి దానము చేసి సహాయముజేయ కోరుచున్నాము.

భారతకళ

సుప్రసిద్ధులకు ధిల్లీలో శేంద్రకళాసంఘము శేర్వాటు జేయవలెననియు దీనివలన భారతకళ మరల తలయెత్తి యభివృద్ధి గాంచుననియు అందుచే సర్ జెన్రీ విల్సన్ గారు తోడ్పడవలెననియు ప్రజలుగూడ వీరికి చేయూత నొసగవలెననియు జాంబయి కళలనుగూర్చి ప్రస్తావించు వ్యాప్తినికా సోలముకాగా రుపన్యసింపిరి.

ప్రిఫరెన్సు సమస్య మరల బయలుదేరుట

లంకామైదు ఆక్షేపణ

లండన్, అక్టో 23:—రాత్రి 9/55 బోన్స్లాగారును పోయింకేరుగారును ప్రాతినిధ్యములను వేలెంచి యభిప్రాయము ప్రకారము ప్రవర్తించెదనని బోన్స్లాగారు అన్నటులను కాని బ్రిటిషు ప్రజల యభిప్రాయమునుగూడ తీసికొనవలసివచ్చెననియు, కార్మికపక్షమువారి ప్రచారము వలన బ్రిటిషు ప్రజల యభిప్రాయము కలవరము గాంచెననియు కొద్దికాలము లోనే కార్మిక ప్రభుత్వ మేర్పడుననియు అది తప్పచనియు బోన్స్లాగారు తనకు పూర్వము న్రాసిననియు అదిదేవు తలపెట్టెననియు బోన్స్లాగారు రనుకొన్నదానికంటె శీఘ్రముగ అమలులోనికి వచ్చెననియు ఒక సంవత్సరము ఆవలనే మగ్నోనాల్డు గారు ప్రధానామాత్యుడై గనియు పోయింకేరుగారు తెలియజేసిరి.

కన్సర్వేటివులు ఎన్నికలందు నెగ్గినచో సప్తములేకుండ నూటికి 50 ఇన్సుఫుతెన్ను లేకుట లండన్ ఇనిఫురెన్సు మార్కెటులో అంగీకరించిరి.

ఇంపీరియలు ప్రిఫరెన్స్-స్వేచ్ఛా వరకమా?

లీక్సీల్లు, అక్టోబరు 23:—కన్సర్వేటివులు ప్రభుత్వము నకు వచ్చిన ప్రిఫరెన్సు (ఇంపీరియలు)ను ప్రవేశపెట్టి బ్రిటిషు పరిశ్రమలకు భయములేకుండ కాపాడెదమని బాల్టిము గారు అభియమొసగిరి దిశమతిపన్నులను విధించెదమనిరి. దీనివలన ఆర్థికసమస్య మరల తలయెత్తెను. ఈదేశములోనికొన్ని వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన ముడిపస్తువులమీదను ఆహారపదార్థములమీదను పన్నులను వేయకుండ ఇంపీరియలు ప్రిఫరెన్సు సర్వతీని ప్రవేశపెట్టుట అసాధ్యమని పన్నులను వేయవచ్చు అధినివేశ రాజ్యములకు లాభముండదనియు బ్రిటిషు పరిశ్రమలను కాపాడుట యనగా దేశములో మరల పన్నులను విధించుటయే యనియు లిబరల్స్ ప్రకటించుచున్నారు. కన్సర్వేటివులు స్వేచ్ఛావరకమును నిరాకరించుటచే మాంచెస్టరులో ఎవరును నిరుడు ఎన్నికలలో కన్సర్వేటివు యభిధిని అంగీకరించలేదనుచున్నారు. అందుచే లిబరల్స్ నే మాంచెస్టరుకు ఎన్నుకొని కాపాడుకొనవలెననుచున్నారు. స్వేచ్ఛావరకముల నవేక్షించు లిబరల్స్ నే ఎన్నుకొనవలె ననిరి.

స్టాన్లీ బాల్టిముగారి ఏర్పాటులను భగ్గుముకేయుటకు మాంచెస్టరు లిబరల్స్ సంఘమువారు నిధిని తయారుచేయుచున్నారు. సులభములసమస్యను కన్సర్వేటివులు మరల తలపెట్టుట విచారణమున లంకామైదు కన్సర్వేటివు యభిధిని తెలుపుచున్నాడు. కోలోనిజములు ప్రిఫరెన్సుగూర్చి అన్నమాటనులేపుననియు ఇంగ్లాండుమీద పన్నును విధించదనియు బాల్టిముగారు రిసిరి.

స్త్రీనియోజకాధికారము

పురుషులకును హక్కులతో స్త్రీలుగూడ ఓటు ఇవ్వజన్మనాయను విషయమును రాజకీయసభలందు చర్చించుచున్నారు. పార్లమెంటు సభ్యునకు ఓటు ఇచ్చుటకు పురుషునకు 21 సంవత్సరము లుండవలెను. స్త్రీకి 30 సంవత్సరము లుండవలెను. ఏదో సాలన కింత ఆదాయము గల ఇల్లు ఆక్రమించుకొనవలెను. లేదా అట్టి వారి భార్యగనైన నుండవలెను. ను. ఇది ప్రస్తుత వ్యవహారము పోయిన పార్లమెంటు ఎన్నికలో పార్లమెంటు ఎత్తివేయబడినపుడు స్త్రీలకు నియోజకాధికారము నిచ్చు చట్టమును ప్రవేశపెట్టెద మని కార్మిక ప్రభుత్వమువారు తెలియజేసిరి.

ఈవిషయమై అన్ని పక్షముల నాయకులను, స్త్రీనియోజకాధికారమును గూర్చి సమాన పౌరసత్వముల నవేక్షించు సంఘమువారు గోపించున్నారు.

కార్మికపక్షమువారు స్త్రీలకును, పురుషులకును సంపూర్ణ సమానసత్వములను ఎన్నికలందు గూడ నీయవలెననే బద్ధకంకణులైరని మగ్నోనాల్డు గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

స్త్రీలకు పురుషులకును సమానసత్వములే యుండవలెననియు నియోజకాధికారమును గూర్చి సాక్ష్యమైనచో ఒడంబడిక వలన ఏర్పాటుజేయవలెననియు కన్సర్వేటివులు అధికారమునకు వచ్చిన ఈ విషయమై రాజకీయపక్షముతో ఆలోచించెదరనియు బాల్టిముగారు రిసిరి.

కర్జన్ ప్రభునకు థామస్ గారి ప్రత్యుత్తరము

కన్సర్వేటివులు ఖర్చుపెట్టినదానికంటె డొమినియనుల నిమిత్తము ఎక్కువమొత్తమును లక్షలకొలది ఖర్చుపెట్టితిమనియు తనకాలమున కనడాగ్రేటుబ్రెటునుకు సంబంధము చెడి గ్రేటుబ్రెటునునుండి విడిపోవుటకు కనడా పార్లమెంటులో ఆలోచించిరనిగాని కార్మిక ప్రభుత్వ మేర్పడినపిదప ఇంగ్లాండునకును డొమినియనులకును మంచిభావములేర్పరుపబడెననిగాని ఎక్కువపాత్ర గుడిరెననిగాని డొమినియనులలో అన్ని పక్షములవారును అంగీకరించి నిగాని కర్జన్ ప్రభు చెప్పలేదని థామస్ గారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి.

ఆర్మీ నియామకం

తురుష్కు అధ్యక్షుని జంపుటకు

లండన్, అక్టోబరు 23:—రాత్రి 10. ఆరుగురు ఆర్మీని యను తురుష్కు అధ్యక్షుని జంపుటకు మట్ట బన్నుచున్నారని పోలీసువారు కనుగొనిరి ధైర్యుపత్రికా విలేఖరి కాన్స్టాంటు నోపిజనుండి తెలుపుచున్నాడు. వీరు ఏథెన్సునుండివిచ్చిరట. 5 గురు ఆరెస్టుజేయబడిరట. పోలీసువారిది నిజముకాదనిరి. వార్తాపత్రికలుమాత్రము చాలవరకు నిజమనుచున్నవి.

27 వ తేదీని బ్రుసెల్సులో సమావేశమగు జాతీయమతి కార్యక్రమమున తురుష్కుగ్రీకుల తగవునుపరిష్కారము నిమిత్తము జేపురి.

సామ్రాజ్య ప్రతిపంబ పోయిన 12 మాసములనుండి చాల ఎక్కువగా పండెనట.

ఎన్నికల ఫలము

లండన్, అక్టోబర్ 23:—ఎన్నికల ఫలము గా వివిధ పక్షాల జరుగకుండా జేయబడుచున్నది. యూనియన్ లు లిబరల్స్ పక్షమున భగ్గుముచేసిరి. ఎన్నికదారులకు తీసికొని సంబంధము లేదనియు ఇతర పక్షములవా రిటులు ఏర్పాటు లను జేసికొని ఇట్లు చేయుచున్నారట.

తమకు అల్లులతో ఎంతమాత్రము సంబంధము లేదని కార్మిక పక్షమువారు గట్టిగా ప్రకటించిరి.

కార్మిక పక్షమువారిని గూర్చి తత్ప్రపంచములను ప్రకటించుట మానినవాని ప్రజలకు ఇక నెంత మాత్రము సహనము ఉండదనియు శాస్త్రమును గా పోటీ పల్చి ప్రయత్నించవలెననియు కార్మిక పక్షమునకు సంబంధించిన ఉద్దేశ్యము యొక్కది తెలియజేసెను.

యూనియన్ లు అభ్యర్థి చేసిపోట్ల లిబరల్స్ అభ్యర్థి చేసిన జేయవలెనని స్పష్టముగా యూనియన్ లు ఎన్నికల ఫలము వారికి బాల్సరు, హార్టీ మున్నగువారు కరుణపరచినందున ప్రతీకలందుగూడ ప్రకటించిరియు తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతము తమకున్న విభేదములను మరచిపోవలెననిరి.

కౌంటెలు యభియోగము

వీరు వారిమీద వారు వీరిమీద నేరారోపణలు

లండన్, అక్టోబర్ 23:—ఎన్నికల సంరంభములో క్రొత్తగా కౌంటెలు యభియోగమునుగూర్చి ఉభయపక్షమువారు ఒకరికొకరు నిఘోషించుకొన ప్రారంభించిరి. తొమ్మిది వార్షిక నాలుగువార్యములు ప్రాసిక్యూటరు జేయుటకు ప్రయత్నించిన ధామన్ గారనిరి.

హెండర్సన్ గారే ఈ యభియోగమునుగూర్చి ముగ్ధునాల్గు గారితో చర్చించుట కేగనని అల్పమందగు రనిరి.

హెండర్సన్ గారు లేదనిరి. మాండుగారిని అరెస్టునూటల నుపసంహరించువలెనని హెండర్సన్ గారు కోరిరి.

ప్రాసిక్యూటరును లేకుండజేసినగాని అల్లరిజేసెదమని భయపెట్టలేదని ల్యూయిస్ బరెట్టునువార నగలరాయని జోయి సకాపిక్కుగా రనిరి.

ప్రధానాధ్యక్షునకు ఈ ప్రాసిక్యూటరు ఇష్టములేదు. దానిని తీసివేయవలెను. ఈ విషయమై మీరు ఆందోళనాధి కారితో మాట్లాడుదని హేస్టింగ్సు గారు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరును డైరెక్టరుకు చీటింగంపిరని కన్సర్వేటివులకు పాక్షపక్షముగా రనిరి.

ప్రాంత-జర్నల్

ప్రత్యక్షముగ ఆర్థిక ఒడంబడికను జేసికొన ప్రయత్నించుచున్నారని గ్రేటు బ్రిటనును ప్రెస్టుపత్రిక హెచ్చరించుచున్నది.

సిల్వెస్టర్ ప్రెస్ లిని బాగగపండించు ఏర్పాటునుగూర్చి ఆలోచించుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఒక నిపుణుని బంపవలెననిరి.

కార్మిక పక్షమువారు

స్వరాజ్యవాదులు

లండన్, అక్టోబర్ 21:—కార్మిక పక్షమువారు పార్లమెంటు సెలవునందును హామయూనుగూర్చి భారత నాయకులతో కాండులేటిలు సమావేశమున ఆలోచింపవలెనని సభజేసి ఇండియాకు తంజినపిరన్నమాట అంతయు అసత్యమని కార్మిక పక్షములో గొప్ప అధికారముగల వ్యక్తి తెలుపుచున్నాడు. అట్టిసభ సేజరువలెదనుచున్నాడు. అట్టితంత్ర సేబం పలేదనియు తెలుపుచున్నాడు. ఇతర పక్షములవారికంటే తమ పక్షమువారు భారతీయులపట్ల ఎక్కువ సానుభూతిని జూపెదరనిమాత్రము తెలియజేసిరి. కాని అంతమాత్రాన, ఉత్తరతూణి మందు స్వరాజ్యమునిచ్చెద రన్నమాట ఉత్తమాటనిరి. ఈవిషయమై కార్మిక పక్షమువారు రెండవ జాగ్రత్తగా ఆలోచింపవలెనని ఈవ్యక్తి తెలుపుచున్నాడు. అన్ని పక్షములవారికిని ఈ విషయమై దుడుకుగ పనిచేయుట తేమకరము గాదనిరి.

ప్యాసిస్టో ప్యాసిస్టులు

ఒక హోటలులో కాచకీయములనుగూర్చి చర్చించుచున్నపుడు క్రొత్తగా ఆహారోపిలులో పనిచేయుటకు నియమించబడిన పనివాడు బోనోమిని అనువాడు పిస్తోలును తీసికొని హోటలులో ఫలహారమునకు వచ్చినవానిని తలమీద కార్చి చంపెను. ఇందుల కారణానికి దేండ్ల కఠినశిక్ష విధించబడెను. 10 దేండ్లు దేశగ్రహముగ చేయబడెను. అభియోగమున కయిన వారిఖర్చులన్నిటిని ఆతని బంధుగలకు ఇప్పించిరి. ఈ తీర్పు జెప్పినపిదప పీజిల్ ఇటలీ ప్యాసిస్టులు కన్యానిష్ఠులు గూడ కొట్టుకొనిరి. ముగ్గురికి గాయములు తగిలెను. ఒకనికి గట్టిగా మంగలిక త్రీతో గాయము తగిలెను. చాలమందిని అరెస్టుజేసిరి.

వివిధ సరిహద్దుతగవు

లండన్, అక్టోబర్ 25:—వివిధ సరిహద్దుతగవుల మూడవ సమావేశము నియమించినటులు ముగ్ధునాల్గు గారు ప్రకటించిరి. అల్పమందగు సరిహద్దుతగవుల పరిష్కారము చేసికొనుటకు ప్రయత్నించెదరుగాక యనిరి. బోనెఫెచరుగారు మూడవక వివాదముగ నియమింపబడెను.

బర్మాను ప్రత్యేకించుట

సర్ రెడనాల్గు గారి యభిప్రాయము

లండన్, అక్టోబర్ 21:—బర్మాను, ఇండియాను పోల్చుచు, ఈరెండు దేశములందును మౌనునివారక ప్రయత్నములు సమానముగ చేసిన క్రాడకుగా రనిరి.

వరదలు వచ్చి కొట్టుకు పోయినను చలంపక మరల వ్యవసాయమును ఇండియాలోను బర్మాలోను వ్యవసాయకారులు ప్రారంభించిరి. ఇది ఎంతయు ప్రశంసనీయు మనిరి.

బర్మానిస్థానము ఈవర్షయందు చాలవరకు పాల్గొనిరి. ఆస్ట్రేలియాలో శ్వేతముఖులకేగాని ఇతరులకు ప్రవేశము లేనటులే బర్మాలోగూడ బర్మాప్రజలకే అన్ని ఆవకాశము లుండవలెనని మ్యూయి అనువిద్యార్థి తెలియ జేసెను. బర్మానుండి ఇండియాను విడదీయవలెననిరి. బర్మాకు ప్యాక్ ఛస్లాను అర్థములేనిమాట యనిరి. కిలా ఫతు తో సంబంధము లేదని ఆవిద్యార్థి తెలిపెను.

ప్రాపంచికచారిత్రమున గాంధీగారు ఒక ప్రసిద్ధపురుషుడనిమాత్రమనిరి.

శ్రీనివాసశాస్త్రి సప్తాగార్లు బెసంటుగారిని కొని యాడిరి గాని ఆమె ననుసరించలేదు.

బర్మాకు భారతీయులు పాలించుటకు బర్మా కిష్టము లేదు. భారతీయులకు స్వాతంత్ర్యమును ఇచ్చిన దాని కనుగుణముగ ప్రవర్తించు అర్హత గలదని తనకు తెలియదనిరి. ఒకవేళ భారతీయులకు స్వాతంత్ర్యము వచ్చినను భారత రాజకీయము లందు తాము జోక్యము కలుగజేసికొని తమ దేశభ్యుదయమును అరికట్టుకొనుటకు బర్మాప్రజలు అంగీకరించరనిరి.

బర్మాకు ప్రత్యేక పుస్తాకాలను జేయవలెనని క్రాడకుగా రొప్పకొనిరి. ప్రస్తుతముమాత్రము కొంతకాలము బర్మాను ఇండియాను ఒక ప్రభుత్వముక్రిందనే యుంచవలెననిరి.

ఎప్పటికైన ఇండియనుహామయూలు వచ్చెనేని బర్మా అందులో జోక్యముతీసికొనదు. ప్రత్యేకపాలనము నేర్పరచుకొనవలసిగదా యని క్రాడకుగా రనిరి.

చీనాపరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్కు ప్రత్యేకతంత్రవార్త)

పీకింగ్, అక్టోబర్ 25:—తక్షణము విరోధమును మానవతెనని సామానుగా రుత్తవుజేసిరి. పూపీవూగారిని ఉద్దేశ్యమునుండి తొలగించిరి. కాకనూరుకు చీఫ్ కమిషనరుగ నియమించిరి. ఈకాశ్యటిబెట్రప్రదేశములో ఇది పెద్ద ఉప్పునీటి సరస్సుగనున్నది. చీలి మూడ్లకై నైస్యములు పూర్వమున్నటులే యథాప్రకార ముండవలెననిరి. మ్యూన్స్ గను దగ్గరనున్న సేనలను స్వాధీనము చేసికొనవలెనని చిల్లీసివిలు గవర్నరుకు తీర్పుజేసిరి.

పెయిసూలురాజు (ఆంధ్రప్రదేశ్కు ప్రత్యేకతంత్రవార్త)

లండన్, అక్టోబర్ 25:—పెయిసూలు కాజుగారు ఖనీకా చుట్టుప్రక్కల కొంతభూమిని వ్యవసాయము నిమిత్తము కొన నున్నట్లుతెలిసి డెయిలీ ఎక్స్ ప్రెస్ పత్రిక తెలుపుచున్నది. కాని చమురు విషయమై లాభముండునను కారణముతో గొన నున్నారని ఇంగ్లంక వదంతి.

జపాను పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్కు ప్రత్యేకతంత్రవార్త)

టోకియో, అక్టోబర్ 2:—పొట్టు అర్థముండి అందు యుద్ధనౌకలను తీర్చిదిద్దుటకు బంపుటకు జపాను నిశ్చయించెను. పొట్టు అర్థముండి మ్యూన్స్ గనునుండి చిన్సంగుగారు 200 పైసికుల సంపుచున్నారు. బాక్సురు ఒడంబడిక ప్రకారము జపాను ఇంకను సహాయక నైస్యములను జపాను బంపనున్నది. గతి చీనాపరిస్థితులపై ఆధారపడియున్నది.

చీనా పోరాటము

లండన్, అక్టోబర్ 23:—పెంగు యూహింగుగారు పూపీ వూగారిని విడనాడెననియు అర్హతను మండి రమును చుట్టజేసిరియు హాంకాంగు నాకాదళవాయువార్తలు తెలుపుచున్నవి.

నగరవ్యాపరములను ఇతడు స్వాధీనము జేసికొనెననియు రైల్వే నాపిజేసెననియు, తంతులను, దూరద్రోణముల ప్రచారమును నరికివేసెననియు తెలియుచున్నది.

ఈతంతులను సరికిన మాట నిజమని భాయపడెను. కాని కారణము తెలియదు. అంతయు నెమ్మదిగ నున్నది. భయపడ నక్కరలేదు. కొంతకాలము నుండి ఇతనికిని పూపీడిగారికి చెడనట్లుపికితగు పూర్తిగా పెంగు యూహింగుగారి స్వాధీనములోనున్నది. ఈయుద్ధమును ఖండించిరి. చీనాను ఈయుద్ధము నాశము జేయుచున్నదనిరి. ప్రభుత్వసభ్యులను ఇతరులను సమావేశపరచి చైవములను అంతరింపజేయ ప్రయత్నించిరి. ప్రజలు నెమ్మదిగ నుండవలెననియు విదేశీయులను గాపాడవలెననియు ప్రకటించిరి. ఈ లోపుగ ఇతని సేనలు పీకింగ్ లో దిగుచున్నవి.

అధ్యక్షుని పర్యాయము

అధ్యక్షులు సావోకూనుగారు పీకింగ్ నుండి పారిపోయెనని టోకియోవార్తలు తెలుపుచున్నవి.

పీకింగ్ లో తంత్రవార్త ప్రచారము మరల ఏర్పడినది. రైల్వే పోవుచున్నది. ప్రభుత్వము మామూలుగ నడుచుచున్నది. సామానుగారి ప్రాణమునకు భయములేదు. ఆతని మందిరమును ముట్టడించిరి. పూపీవూగారు రాజధానికి రాకుండజేయుటకు సేనల సంపిరి.

క్రొత్త అధ్యక్షుడు

పూర్వము ప్రధానాధ్యక్షుడుగ నున్న టు వాన్ చీ జాయిగారిని సామానుగారి స్థానే అధ్యక్షునిగ నియమించెదరని తెలియుచున్నది.

సోవియటులు

నల్లమందువర్తకము దిగుమతి నేర్పాటులను జేయుట

లండన్, అక్టోబర్ 24:—ఉదయం 12.55. సోవియటు ప్రభుత్వము తిరిగిస్తాను, చీనాలో కొన్ని రాచకీయనైతిక ప్రచారములను నెలకొల్పిరి. వీరికి వర్తకులనుగూడ నిచ్చిరి. ఈ సైనిక రాచకీయప్రచారముల కరపత్రికలవల్లరా చీనా అంతటను ప్రచారమును గావించుచున్నారు. చీనాలోనికి సరిహద్దు తెటను వర్తకులు (విజంటులు) నల్లమందును దిగుమతి నేర్పాటులను గావించిరి. సోవియటు ప్రభుత్వమువారు తిరిగిస్తానని గొప్పసాలను పండించుటకు ప్రోత్సాహమును జేయుచున్నారు. కొద్దాలో ప్రధాన సోవియటుకార్యాలయము నేర్పాటుజేసి. నల్లమందునుగూడ చాలవరకు కొనిరి కొద్దానుండి నల్లమందు విస్తారముగ చీనాకు బంపుచున్నారు. రషియా పోటీచే మ్యంగి హే నల్లమందు వర్తకపునాయకులు భయపడుచున్నారు. సోవియటులనుండి ప్రత్యక్షముగ నల్లమందును కొనుటకు తిరిగిస్తానను తమ ఏజంటులను బంపుచున్నారు.

మూడవ వాయిదానూలు పంపిన వారి నామములు—సభ్యత్వము

— :: —

సభ్యుని పేరు	సభ్యత్వము	జిల్లా	రిజిస్ట్రేషన్ నెంబరు	నూలుపాడవు	నూలు నెంబరు
75 కరతలపు సత్యనారాయణమూర్తిగారు		గోదావరి	179	2000	29
76 నందివాడ సత్యవతి		తూ.కృష్ణ	180	2000	24
77 ,, వెంకటాచలశర్మ		"	181	500	12
78 దానిపర్తి దుర్గాంబాదేవి		"	182	6600	10
79 కటికనేని వెంకటసుమంతరావు		గుంటూరు	188	1400	80
80 తటవర్తి రామమోహనరావు		"	189	2500	16
81 పాతూరి అంజయ్య		"	190	2000	15
82 ,, సుబ్బారావు		"	191	2000	38
83 మంతెన వెంకటరాజు		"	192	2226	16
84 ,, కృష్ణరాజు		"	193	2240	15
85 పెన్మర్తి నరసరాజు		"	195	2120	14
86 పాతూరి రామమూర్తి		"	196	2520	12
87 ఓగిటి బ్రహ్మానందం		"	197	2840	25
88 జీలు రామచంద్రరావు		ప.గోదావరి	198	1500	60
89 బొడ్డులూరు వెంకటసుబ్బయ్య		గుంటూరు	205	2840	45
90 శ్రావ్యూరిగోదారు జాతీయపాఠశాల		"	206	9240	14
91 రాయప్రోలు శీతారామంజనేయలు		తూ.కృష్ణ	207	420	10
92 కన్యకాపరమేశ్వరి జాతీయపాఠశాల		గుంటూరు	110	800	8
93 లక్ష్మరాజు ఆనందరావు		"	212	2025	80
94 ఓగిటి శీతారామశర్మ		"	213	2240	34
95 వేమలపల్లి శ్రీరాములు		"	214	2000	25
96 చిల్లపరగడ వెంకటశర్మ నారాయణ		"	215	2000	42
97 వెలమల శీతారామయ్యచౌదరి		"	217	2000	14
98 చిలుకూరి అంజయ్యశర్మ (బాలుడు)		"	218	1066	16
99 వేమూరి ప్రకాశం (బాలుడు)		"	220	290	28
100 చిలుకూరి చల్లపల్లి		"	221	6396	28
101 ,, సుబ్బయ్య		"	222	7628	15
102 మాధవపెద్ది అన్నపూర్ణమ్మ		"	223	8974	24
103 అక్కరాజు కామేశ్వరమ్మ		"	224	7045	20
104 వేదాంతం రామమ్మ		"	225	4802	18
105 ప్రభుల లక్ష్మయ్య		"	226	8698	18
106 ,, సుందరలక్ష్మయ్య		"	227	4081	19
107 నదురుపాటి శివమ్మ		"	228	982	18
108 గణిపాటి సుందరిమ్మ		గోదావరి	229	8000	24
109 మల్లెం బుచ్చిబాబు		నెల్లూరు	233	2010	19
110 పోకల సత్యనారాయణరావు		"	235	2175	32
111 పొట్టి పాపగిరి శేషయ్య		"	236	2000	24
112 కటికనేని రంగయ్యమ్మ		"	237	2074	18
113 గజవల్లి చిట్టిసరసింహారావు (విద్యార్థి)		ప.గోదావరి	238	2000	10
114 బసవరాజు వెంకటసుబ్బయ్య		"	239	2000	18
115 దేవయ్య వెల్మెయ్య		"	240	2666	12
116 మొసలకంటి నర్సయ్య		"	241	2133	27
117 కుట్లూరు వెంకటేశ్వరరావు		"	245	3000	18
118 కొత్తపల్లి వెం. రా. ల. నారాయణశర్మ		"	246	2000	12
119 కాళ్ళపూరి కృష్ణమూర్తి		విశాఖపట్నం	247	2200	19
120 వేలూరి రామమూర్తి		గుంటూరు	248	2000	32
121 యార్లగడ్డ సుబ్బయ్య		"	249	2000	30
122 కారంచేటి కుమారస్వామి		"	250	2000	15
123 ,, పల్లయ్య		"	251	2080	20
124 యార్లగడ్డ లింగయ్య		"	252	2000	22
125 కూరి సత్యవతిమ్మ		*	253	840	18
126 పన్నాల బ్రహ్మేశ్వరమ్మ		"	254	840	14
127 యిటికాల అన్నపూర్ణమ్మ		"	255	900	18
128 త్రిపురముల్లి శ్రీరాములు		"	256	6720	19
129 కొల్లూరు వాగ్దేవయ్య		"	257	3860	18
130 సత్యం రామస్వామి		గోదావరి	260	2000	28
131 కొల్లిపర ఆరవాల		"	265	1720	15
132 మిరియాల మంగరాజు (స్త్రీ)		"	269	500	25
133 పానుగంటి సూరమ్మ		"	271	2000	26
134 కొత్త చల్లయ్య		"	274	2000	48
135 ,, సుధాకర్మ		"	280	500	38
136 కొల్లె వెంకటస్వామి		"	283	2000	24
137 కొత్త వెంకటస్వామి		"	284	1900	36
138 ,, సత్యనారాయణమూర్తి		"	285	7838	20
139 వెచ్చా అలివేలిమంగమ్మ		"	289	500	17
140 వెలగా మహాలక్ష్మమ్మ		"	290	500	21
141 కనగల్ల పీరమ్మ		"	291	1000	19
142 నాగిరెడ్డి అయ్యన్న		"	292	2000	35
143 కొత్త వెంకయ్య		"	294	500	18
144 గాంధీజాతీయపాఠశాల-రాజుపాలెం		"	295	3000	16
145 చిరవూరి ఆరవాల		"	296	500	10
146 యిటికాల కామేశ్వరమ్మ		గుంటూరు	301	840	20
147 బుట్టపల్లి అడిగారాయణ		"	302	720	18
148 ,, కుమారస్వామి (10 వయస్సు)		"	303	840	8

రేపల్లె తాలూకాబోర్డు

ఈ బోర్డు సభ మొన్నటిరోజున (21-10-24) జరిగినది. ప్రస్తుత రాజకీయములకు సంబంధముగల కొన్ని తీర్మానము లంగీకరింపబడినవి. బోర్డుసభల ప్రకటనలు జిల్లాలోని ముఖ్య వార్తాపత్రికలకు, ఆంధ్రప్రదేశ్ కు, తెలంగాణకు నవీయు, హాజరగు పత్రికాప్రతినిధులకు తగిన సౌకర్యములు కలిగించవలెననియు తీర్మానించిరి. దీనితోబాటు సభలలోని ముఖ్యతీర్మానములు పత్రికలకు పంపమని తీర్మానించినచో బాగుండెడిది. ఆయుర్వేదవిద్యాభ్యాసముజేయు తాలూకా నానులకు ఇరువురకు డాక్టరు లక్ష్యపతిగారి వైద్యకళాశాలలో చదువునకు విద్యార్థి వేతనము లిప్పించుటకు బోర్డువారు తీర్మానించిరి. వెంటనే వేతనపరిమితి నిర్ణయించి, దరఖాస్తులు తెప్పించి, యుక్తమైనవారికి సహాయము చేయవలెను. ఉచిత తామురేప వైద్యసహాయముచేయు వైద్యులకుగూడ బోర్డు వారు సాయము చేయవలెను. మత్తుపడ్డా నిషేధమునగుర్చి, న్యాయమూర్తి పదాధిపత్యులగుచు చేసిన నూచలు లోగడనే అంగీకరించి, బోర్డుసభ్యులు, ఉద్యోగస్థులు, ఉపాధ్యాయులు ఇట్టి ప్రబోధమును కలుగజేయవలెననియు, ఇట్టి సదుద్దేశ్యము లతో పాటుబడు ఇతరసంస్థలకు తోడ్పడవలెననియు తీర్మానించిరి. ఈ ప్రబోధము జరుపుటకు తగిన కరపత్రములు అప్పించి విరివిగా గ్రామములలో పంచిపెట్టవలెను. మరియు ఇతర సంస్థలకు సహాయము చేయుట భావ్యము. బోర్డువారు స్వయముగా మాజిక్కులాంతరు తెప్పించి ఉపన్యాసపరంపర చేర్చుటవచ్చును. ఈ తాలూకాబోర్డుకు ప్రభుత్వనియోజకము వలన వచ్చినసభ్యులలో ప్రస్తుతము మహమ్మదీయులుగాని నిమ్మజాతులుగాని, ఇతర స్వల్పసంఖ్యాక సంఘములుగాని (ప్రాతి నిధ్యము వహించియుండలేదు. ఇట్టిలోపమునకు బోర్డువారు తమ విచారమును వెల్లడించిరి. మూడు నెలలక్రిందటివరకు ఒక మహమ్మదీయసభ్యుడు నియమితుడై యుండెను. ఆయన రాజీనామా నీచుగా, ఆస్థానమున హిందువును నియమించిరి. ఇప్పుడున్న నియమితసభ్యులు నలుగురును, ఎన్నికలలో గెలుపొందిన కులములకు చెందినవారే. ఇది స్థానిక స్వపరిపాలనాచట్టమున కనుగుణియైనదిగా చేయబడిన నిబంధనలను వ్యతిరేకము. స్వరాజ్యము లేనంతవరకు ఇట్టి అసంధర్భములు కలుగుటలో ఆశ్చర్యములేదు. మరియు జిల్లాబోర్డుకు ప్రభుత్వనియమితసభ్యులు అధికముగా నుండియు, అధ్యక్షులుగూడ ఆతెగలోనివారే అగుటయు, గుర్తించవలెను. ప్రభుత్వములోని లోపములు తన్నియమితులకు సంక్రమించుట అబ్బురముకాదు. బోర్డువారు చేసిన యీ తీర్మానముయొక్క సంపూర్ణ భావమును గ్రహించి బోర్డులోని నియమితసభ్యులు రాజీనామా నియమలసియుందురు.

ఈ తాలూకాబోర్డువారు ఇదివరలో బాలికా పాఠశాల లో రాటుములను పెట్టించుటకు తీర్మానము చేసియున్నారు. తగినంత ద్రవ్యమును వెంటనే ప్రత్యేకించి, తీర్మానమును ఆచరణలో పెట్టవలెను. బాలికా పాఠశాలలోవలెనే, బాలురపాఠశాలలోగూడ రాటుములను పెట్టించుట అవశ్యకము. ఈబోర్డు క్రింద మొత్తము పాఠశాలలు గల కలవు. సగటునబడి ౧ కి ౧౦ రాటుములు పెట్టించినను, ౮౦౦-౦౦౦ కంటె ఖర్చులేదు. దూది క్రింద ౨౦౦-౦౦౦ మంజూరు చేయవచ్చును. ఈమొత్తమును వినియోగపరచ వచ్చును.

ఇట్టి సానుభూతి జూపినందులకు బోర్డుసభ్యులు వంద నీయులు.

గొల్లపూడి సీతారామశాస్త్రి, ఆశ్రయముజ బ ౧౦ గురువారం. రేపల్లె

చిత్తూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము
బెంగుళా జరుగబోవు కాంగ్రెసుకు డెలిగేట్లు
చిత్తూరు జిల్లానుండి 25 మంది డెలిగేట్లు బెంగుళా కాంగ్రెసుకు పోవను. డెలిగేట్లుగా వెళ్లదలచుకొన్నవారు క్రింది చిరునామాకు అప్లికేషన్ ప పుకోవలెను. ప్రతి అప్లికేషన్ లోను పేరు, తండ్రి పేరు, వయస్సు, జాతి, వృత్తి, తాను ఏకాంగ్రెస్ కమిటీకి చేరినవారయినదిన్ని కని వుండవలెనది. అట్టి కాంగ్రెస్ కమిటీసభ్యు లిరువురివలన నది దృఢపరుపబడవలెనది. అన్నిదరఖాస్తులూన్నా అక్టోబరు 30వ తారీఖులోపుగా అన్న చిరునామాకు జేరవలెను. ప్రతి దరఖాస్తుతోనూ రూ. 3.0-0 లు పంపుకోవలెను. రూ. ప్యములు పంపని దరఖాస్తులు మంజూరు చేయబడజాలవు. 25 దరఖాస్తులకంటె సభకముగవచ్చినచో ఎన్నికలు జరుపబడును.

క. రాజగోపాలాచారి, కార్యకర్త.

మారకపు నమస్క

II

యస్. సి. నరసింహాచార్య బి. ఏ. గారు

బొంబాయి

వెనుకటిభాగమున మారకపు చరిత్ర గతరెండుసంవత్సరములదియునంగ్రహముగ తెల్పియుంటిని. ఇంకను మారకము చక్కెరదనియడల మిక్కిలుమగు ఆపద, వర్తకమునకును పరిశ్రమలకును వాటిల్లగలదని చూపవలసిన అగత్యము కన్పించుచున్నది. ప్రస్తుతకాలమున తాతా ఉక్కుపరిశ్రమ ఇందువలననే వెనుకబడుచున్నట్లు నిదర్శనములు కన్పించుచున్నవి. ఏల? ఇనుముపరిశ్రమ రత్నకూత్రములలో ఒకటికాలముక్రిందనే ప్రభుత్వము పన్నుగా ఈవిషయస్థితి ఎట్లుకలిగెనని ఆలోచించెడి వారుకలరు.

ఏదారి దానిదే!

కాని రత్నకచట్రముల అసలుకుల్లు నిర్మాణముకా లేదు. పైపట్లల్ల లోపలిజాడ్య మెంతకును వీడకాలదని మారకపు పరిస్థితులు వెల్లడిపరచుచున్నవి. ఎంత రత్నకచట్రముల బన్నిననేమి? విదేశవస్తువులు ధారాళముగా దేశమునకేరెంచుటయు, దేశీయవస్తువులు హరించుటయు కలుగుచున్నది. ఇచట వస్తువులగా పరిశ్రామికముగా వెలువడిన పదార్థముల నిగ్రహించునది, దీనికంతకును కారణము మారకపుమంత్రమే. ఏలందురేమో?

హుళక్కినూత్రము.

మారకపుపద్ధతి ఒక హుళక్కినూత్రప్రక్రమణిదాల్చినది. అది అసలు పరిస్థితులనంటక ఉపాజనతమై, ఉపాద్రవపంచమున నలరుచున్నది. దానికి తలయుతోకయు గన్పించుకొన్నది. అసలుపద్ధతివేరు. చలామణియుపద్ధతివేరు. ప్రభుత్వ శాసనరీత్యా పానుకు 10 రూపాయలు చలామణియగుటకు బదులు సాధారణముగా 12, 18 రూపాయలు లుండును. అనగా ప్రభుత్వపద్ధతి ప్రకారము 1 రూపాయకు 2 పిల్లింగులు చలామణియగును. కాని ప్రస్తుతపురేటు పిల్లింగు 4 పెన్సులు, 1 పిల్లింగు 5 పెన్సులు ఆమాదిరిగానుండును. ఇదేమి ఈదినము రూపాయికి 1 పిల్లింగు 4 పెన్సు లున్నది. రేపు 1 పిల్లింగు 6 పెన్సులకు మార్చినది ప్రభుత్వము న న ది గ న వారి హుళక్కినూత్రమును జూపెదరు. అసలు పానుకు 10 రూపాయలు గదా లేక రూపాయికి 2 పిల్లింగులు గదా అధికము తీసు కొని వచ్చుటకై ధరను హెచ్చించుచున్నామని తెలిసికొనునట్లు బోధించెదరు. వారి అపరాధమును కేసినియు మార్చుట!

ఈహుళక్కినూత్రములల్ల లాభములు

ఈపానుకు 10 రూపాయలధరలల్ల లాభములు ప్రజాసామాన్యమునకు బహుతక్కువ. విదేశీయులకును ప్రభుత్వమునకును ఎక్కువ. భారతీయులు పొందు లాభములను ఒకటిరెంటిని చూపెదను.

(1) విదేశీవర్తకులకు అనగా పరరాజ్యముల నుంచి దిగుమతులు సలబువర్తకులు చతుకగా 15 రూపాయలు విలువగలది 10 రూపాయలకే కొని మంచిలాభములు కలుగునటుల మరల భారతదేశమున నమృతకొన గలుగుటకును, అంతమీద అనగా జాతీయముగ నెంత దానిద్రకరమయినను, ప్రజలలోమాత్ర మొకరికరు విలువగా పదార్థముల కొన పీల్లకలుగును.

(2) ప్రజలలో విదేశీవర్తకాభిలాష పెంపొంది పరరాజ్యములతో కొంతవరకు సమాగమ మేర్పడును.

కాని నష్టముల పరిమితి జూచిన అంతరేకుండ నున్నది. ఈపై రెండు లాభములు భారత దేశమువంటి భూపదార్థనేవ్వమే నిలుపుగాగల దేశములతో, భారతదేశము పోటీకినిలువ జాలదు. ఇంకా భారతపరిశ్రమలు శిశుత్వమువలనందునను పోషణ అమితముగా కొరుచున్నందునను ఇతర రాజ్యములతో సరిసమానత్వము నెహింపజాలవు.

పరిశ్రమల నటించుదు. ఉత్పత్తి పదార్థములయినను ఈ రెండు పిల్లింగుల పద్ధతివల్లలాభకారులుగనుచున్న వా యున్న నది యును అనుచు. ఏ ఇన్వెన్షయరూపకనైనను 15 రూపాయలు విలువగల పదార్థము విదేశీమునకు 10 రూపాయలకు పంపమన సాధ్యమా?

అందులకు ఉత్పత్తిపదార్థములు దేశమును నకలినను, వర్తకులుపొందవలసినలాభమును పొందజాలకున్నారనుట నిస్సందేహము. భారతదేశ మిత్తులనల్ల పొందెడినను అట్టికముగానెంతయినను, ఈమారకము చక్కెరచుకొన్నయడల, రత్నకచట్రము

లను, చట్టములనుకూడ కొరదు. కాని మారకము చక్కెరదనంత పర్యంతమీపై ఉపకాంతులనల్ల లోపలి లాటారము ఎప్పటికైన బయల్పడక మానదు.

ఉత్పత్తిదారులకు ముఖ్యముగ నుపద్రవకరము

ఈదినదిన మార్పులనుంచి, ఈపై కనికట్టు నూత్రము నుంచి ఎట్టెట్టో వర్తకులు తప్పించుకొనగలరు గాని ఉత్పత్తిదారుల కెట్టి దానితెన్నుగన్పించదనటలో నాకే ర్యపడవలసినది లేదు. ఏలయన వడిచుడుకులు వారలకు చాలా ప్రశయానమున ముఖం. వాతావరణపు వడిచుడుకులతో పాటే కనికట్టు మహాయంత్రమున జిక్కుకున్న ఒకరికరికిని నష్టము కలుగుటయే గాక, జాతీయవర్తకము పూర్తిగా క్షీణింపగలదని చెప్పటలో వింత ఏమియునులేదు. భారత దౌష్ట్యమంతయు భూపదార్థ విక్రయముపై వాధారపడియున్నప్పు డిట్టిమారకపు ప్రతిష్టించనము ప్రశయానిలయ మని గ్రహింపవలసిన యుండును.

బంగారము లోలోపలనే బిగియుట

పైవిషయ మటుండు, నాజెములకై బంగారును ప్రభుత్వమునదైత తీసికొనిపోయినవారి మారకపు ధరప్రకారము ఒకకానుకు 10 రూపాయలు విలువనిచ్చెదరు. అందులకు విరివిగా బంగారుపైకిగాగల వీలు వీగిపోవుచున్నది. ప్రతివారును బంగారుపు విలువ గ్రహింపగలగుటచే 10 రూపాయల విలువకు మార్చ ఇయ్యకొనకున్నారు. అందులకు కలుగునష్టముల కొంచము విశ్లేషించివలసి యున్నది. నాజెములసంఖ్య క్షీణించుట ముఖ్యమయినది. పెట్టుబడి వ్యాపారములకుగాని విరివిగా ద్రవ్యసహాయ్యము, ధనసమృద్ధివలన కలుగునే కాని, ధనక్షీణత వల్ల కానేరదు. అనుదినము, కావలసిన ధనము తుట్టినది, ఉన్నది శలవగుచుండుట చే మారక పరిశ్రమలకు తుమ్మలముగ లభింపదు. వర్తకమునకై నను అభివృద్ధిసమృద్ధులత్వమువలననే బంగారు విలువ హెచ్చుగనున్న అనగా ఇప్పటిపద్ధతి ప్రకారము 10 రూపాయల ధరనుగాక, 15 ధరయందున్న ప్రజలు బంగారును వెండినా జెములుగ మార్చుచు కొన్న నే లాభముకలుగునని బంగారును వెండినాజెమునకై మార్పుటకు గాను ప్రభుత్వబంకకాల కంపెదరు. అందువలన దినదినాభివృద్ధినిండి ద్రవ్యము హెచ్చును.

అనువదిగట్ట వెలితి

కాని ప్రస్తుత స్థితిగతులేమి? ఈ మారకపు కనికట్టులను, వైవిధ్యముగ బంకకాలలకు బంగారు ఎక్కుమందుటలేదు. వాణిజ్యపరిశ్రమాదులకు కావలసిన ద్రవ్యమునకన్న 60 కోట్లు వెలితియున్నదని తెలిసెది. ప్రజా అంచనాప్రకారము 65 కోట్లు వెలితి అనియు, ప్రభుత్వపు అంచనా ప్రకారమయినను 45 కోట్లులాటారమని బయల్పడినది. దీనినిబట్టి పరిశ్రమలుగాని వాణిజ్యముకాని ఎంతవరకు వివరింప నక్కరయుండదు. పెట్టుబడి వ్యాపారములు వెనుకబడననుటకు సందియములేదు. అది కాక అప్పుడేవ్యాపారములు గాని పరిశ్రమలుగాని త్రాణయు డిగి నిర్జీవములైయున్నవని జెప్పసాహసంపవచ్చును.

అనుభవించెడివారల స్థితియు సంతమాత్రమే!

ఇక అనుభవించెడివారలు (Consumers) ఏమి బావుకొనుచున్నారని అడిగిన నడిగదరు కాని అనుభవించెడి వారలే ఉత్పత్తిదారులు. ఒకరు దీరి మరొకని పదార్థముల పుట్టింపిన మరొకరు తీ కూర్చుకొని దిగమింగుట కేర్పడ ప్రజలని ఎక్కడనులేదు. ఒకరికొకరు సహాయభూతులుగా గాకున్న ఎట్టి పరిశ్రమయు నెగ్గజాలదు. ఎట్టివాణిజ్యమును అభివృద్ధి నొందజాలదు. అందులకు మారకపురేటుఎంతెక్కువగనున్న అంత అనుభవించెడివారు లాభకారులగురునెడి నూత్రము నమృతగినదికాదు ఏలనన పాను 10 రూపాయలే విలువగలిగియున్న, లేక రూపాయికి 2 పిల్లింగుల ధరయన్న ఇంగ్లండు మొదలగు రాజ్యములనుండి సరకులు తెప్పించుకొనువారు 10 రూపాయలే పానుకు ఇయ్యవలసివచ్చుటచే లాభకారులగుటలేదా యని ప్రశ్నింపవచ్చును. కాని ఈదేశమునుంచి మనధాన్యములు ఎగుమతియగుచుండునపుడు, పానుకు 10 రూపాయలే మనవర్తకునకుగాని, మనవ్యవసాయదారునకుగాని 15 రూపాయలు బదులు వచ్చుచుండుటలేదా అని ఆడుగవలసివచ్చును. అందులకు వ్యవసాయదారులకు, ప్రతి మొదలగుపదార్థముల నెగుమలి చేయువారలకు అపారముగనష్టము కలుగుచున్నదని పాకకులు నాతో నేకీధరించెదరుగాక. 15 రూపాయల విలువగల విదేశీవస్తువులు 10 రూపాయలు విలువగలవస్తువులు 10 రూపాయల నెగుమలి చేయుచుండునపుడు, 15 రూపాయల విలువగల విదేశీవస్తువులు 10 రూపాయలకు కొన్నప్పటికన్న నష్టదాయక మగుచున్నది. ఇట్లుండురేమో, దిగుమతులు సాధారణముగా నెక్కువయినను

అందులకు కొందరు లాభకారులయినను, మొత్తముమీద ఈదిగుమతులు దేశమునకంతకును నష్టదాయకమైయున్నవి. ఏలయన,

(1) దేశీయపదార్థములు మనదేశమునం దయినను ప్రజలుపయోగించు అవకాశ మరికట్టబడుచున్నది. దీనికి మన తాతా ఉక్కుకంపెనీ గతియే ముఖ్యనిదర్శనము.

(2) విదేశీవస్తువులు సునాయాసముగా దేశమునావరించి, రత్నకచట్రములవలన కలిగిన స్వల్పలాభములకూడ హరింపజేయుచున్నవి.

(3) మారకపుధరపైన తెల్పినట్లు హెచ్చిన, అనుభవించెడివారిసంఖ్య స్వల్పముగా పరిగణింపవలయును. ఏలయన సాధారణముగా విదేశీములనుంచి స్వంత ఉపయోగాగ్రము సరకుల తెప్పించుకొనువారు ఆంగ్లేయులు మొదలగువారు, ఉద్యోగియులు. వర్తకము లకముగా దిగుమతి సలబువారలకు ఒకవేళ మారకపుధర తగ్గినను, సహగా రూపాయికి 1 పిల్లింగు 10, 9, 8, 7, 6, 5, 4 పెన్సుల ధరవచ్చినను వారల నష్టమంతగా పాటింపలేకనిది.

కర్తవ్యము

ఇకకర్తవ్యమేమి? పానుకు 15 రూపాల విలువను రూపాయికి 1 పి 4 పెన్సువిలువన నిర్ధారణచేయుట ముఖ్యము. విలువధర పెంచిన ప్రజలు బావుకొందురనెడి నూత్రము మిథ్యావంతము: ప్రజలు లాభకారులగుటకు ధరదింపిపానుకు 10 రూపాయలు గాక 15 రూపాయల ధరనేర్పాటు చేయవలయును. అప్పుడెగుమతిదారులు, వ్యవసాయదారులు సహకారులు ఆందరును లాభకారులయ్యెదరు. లేనియడ నష్టములే అందరికి మిక్కిలుముగా ప్రాప్తించుచున్నది. ధనపుమ్మలత్వమున కవకాశముగండుచున్నది. పరిశ్రమలుఫలవిహీనములగుచున్నవి. వ్యాపారములును విరివిగా సాగకున్నయవి. ముందుభాగమున ఉక్కుపరిశ్రమ రేటు ప్రస్తుతకాలమున వెనుకబడుటకు ఈ మారకపు వ్యవహార మెంతవరకు సహాయభూతముగా నున్నదో వివరించెదను. రువాత ఇతరదేశములలో పోల్చి ఇతరదేశపు మారకపుసమస్యలనును గూర్చి కొంత చర్చించెదను.

శ్రీ యాజ్ఞవల్క్య జయంత్యుత్సవము

గత సంవత్సరము కార్తీకశుద్ధ సప్తమి మొదలు 8 దినములు కాకనాడ పురంబున జరుపబడిన శ్రీ యాజ్ఞవల్క్య జయంత్యుత్సవము మహాజనసభా సమావేశసమయంబున జేయబడిన తీర్మానములప్రకారము శ్రీ యాజ్ఞవల్క్య జయంత్యుత్సవము ప్రతిసంవత్సరము ప్రతి గ్రామముందును పట్టణముందును జరుపబడవలెనని యాజ్ఞవల్క్య శాఖయులు ముఖ్యముగా గోరంబడిరి. కావున నీ సంవత్సరము కార్తీక శుద్ధ సప్తమి సోమవారమునాడు ప్రతి గ్రామమున శ్రీ యాజ్ఞవల్క్య జయంతి జరిపి యా ఋషిసత్తమును జీవితమును, బోధనలనుగూర్చి యుపన్యాసములు, ఋషిచౌర, యుత్సవము మొదలగు కార్యక్రమము జరుపగలండులకు యాజ్ఞవల్క్య శాఖయులు ప్రయత్నింతురుగాక! ఏక మొత్తమున కృష్ణాజ్ఞాలో జరుగబోవు జయంత్యుత్సవమునుగూర్చియు, మహాజనసభను గూర్చియు ముందు తెలియఁచే నుచుండును.

గాడిచెర్ల సూర్యనారాయణ,

కార్యదర్శి, శ్రీ యాజ్ఞవల్క్య మహాజనసభ-కాకనాడ.

విశాఖపట్నం ఉత్కల సమాజము

విశాఖపట్నంలో విశ్వోరయ పునఃమండరమున 22 వ తేదీన సమావేశమయిన ఉత్కల సమాజము అసాధారణ సమావేశమునందు శ్రీమాన్ శ్రీ విక్రమదేవవర్మగారి అధ్యక్షతకేంద్ర నీ దిగున తీర్మానములు గావింపబడినవి:—

- 1. ఓడ్రుల వైతికాగిక క్షిప్రాభివృద్ధి కొరకై ఓడ్ర భావ మాట్లాడు ప్రజలనందరిని అనగా చెన్న రాష్ట్రము, మధ్య రాష్ట్రములు వీహారజిరిస్సా, వంగరాష్ట్రములలోనివారినందరిని సాధ్యమైనంతవరకులోనొక్క రాష్ట్రపాలనక్రింద నుంచుట యన సరమని యీసభవారు యెప్పుడున్నారు.
- 2. ఈ సమాజాధ్యక్షుడు శ్రీ విక్రమదేవవర్మగారు సమాజాభిప్రాయమును యెప్పుడు విశిష్టతము నొసంగి అవసరమగుచో ఫిలిఫ్పుడప్తు విచారణ కంఠమువారి యుడుట సాక్ష్యమియవలెనని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

స్వరాజ్య చట్టము

రాజోపు సర్వపత్న సమావేశము

అసీబెంసెంటుగారి అభిప్రాయములు

రాజోపు సర్వపత్న సమావేశము - అందు తయారుకేయబడు స్వరాజ్యచట్టము, దేశమునందు వివిధపక్షములవారిలో వైకమత్యముయొక్క ఆవశ్యకతలనుగురించి, డాక్టర్ అసీబెంసెంటుగారు నిన్న సాయంత్రము గోఖలేభవనమున నుపన్యసించిరి. రాజకీయసమయములందుకొని, వై. ఎం. ఐ. ఎ. వారియజమాన్యమున జరుగుచున్నాననులందు నిన్నటి యుపన్యాసముమొదటిది. ఆ సందర్భమున ఎ. రంగనాథమొదలియారుగా రన్యతత విహించిరి.

వికమత్యముయొక్క ఆవశ్యకత

దేశమునందలి వివిధరాజకీయపక్షములయందు వికమత్యమును విషయము, భారతీయులగు ప్రతివారికిని ముఖ్యవశ్యకమైనది. ఆవిషయముపైనే, ప్రతిభారతీయుని యొక్కయు భావిస్థితి ఆధారపడియున్నది. భారతదేశము స్వాతంత్ర్యము బడయుటపైనే, భారతీయుల గౌరవ మర్యాద లాధారపడియున్నది. తమ మాతృదేశమునందే వారికి పౌరసత్వహక్కులును స్వాతంత్ర్యమును లేనపుడు విదేశములు దెవ్వరును వారిని గౌరవమర్యాదలతోడ పరిగణించి పౌరసత్వముల నొసగనెంచరు. అంతయుగాక ప్రతిభారతీయులనువలెయొక్కయు విద్యార్థియొక్కయు భావిజీవిత విషయముగూడ నిస్పృహపైనే ఆధారపడి యున్నది. ప్రవాహితజీవితమునందు న్యాయముగ వారికి గలుగవలసిన అవకాశములు ప్రస్తుతము వారికి నిషేధింపబడియున్నవి. స్వరాజ్యము వచ్చినచే వారికట్టియుపకారములు లభింపగలవు ఈవిషయమును ప్రతివారును విచారించవలసియున్నది. వలెపౌరసత్వముగా భావిస్తేయు సజాభిమందుడుటచే, నీవిషయము మన మనస్సులకెక్కువ తీవ్రముగ దోచకపోవచ్చును కాని, ఇది రాజకీయపక్షములసమస్య గాదు. సాధారణ మానవగౌరవమునకు సంబంధించిన సమస్య ఈదేశమున విద్యార్థుల జీవితమునందలి చిక్కులకీసరస్యయే కారణము. తమ హక్కులను పౌరసత్వముల నుభయించుటకు అవకాశము లన్నియు మూసివేయబడెను.

సంఘసంస్కరణ రాజకీయసంస్కరణమా? దేశమునందు సంఘసంస్కరణము గలిగినతరువాత రాజకీయస్వాతంత్ర్యముకొరకు ప్రయత్నములు జరుగవలె నని కొంతమంది చెబుచున్నారు. ప్రపంచచారిత్రములందు మనము చూచుచున్న విషయముల కిది విరుద్ధముగనున్నది. సాంఘికవిషయములందు చాల స్వల్పసంస్కరణములనుగూడ, ప్రజలందరును తమంతట నామే స్వచ్ఛందముగ ననుసరింపరు. వానికి కాసనముల నొసర్చినచే గాని, ఆచరణముందు జరుగవు. ఇందుకు ప్రత్యక్ష ప్రమాణము గావలయునన్నచో ఆంగ్లదేశమునే దీనికొనదు. 1824 సం॥ ర ప్రాంతముల నాంగ్లదేశమున సాంఘికతీవ్రమమర్యాదగమనందెను. ప్రజలకు రాజకీయస్వాతంత్ర్య ముచ్చితరూపాలనే, తనకాసనములనొసర్చి, సాంఘికమర్యాదగమనము బోగొట్టుట సాధ్యమయ్యెను. ఈనూత్రము ఒక్క ఆంగ్లదేశమునకే గాక అన్ని రాష్ట్రములకును వర్తించును.

వికమత్యము నెలువలమాత్రమేనా?

స్వరాజ్యసంపాదకు వికమత్య ముఖ్యమని నేను నుడిచిపెట్టడు చెబువలకుమాత్ర మైకమత్యముతో నున్నట్లు గనబడుచున్నందున నీని కొందర విమర్శించుచున్నారు. లోపల గూడ దేశమునం దన్నిపక్షములవారును ఇదివరకే ఏకీభావముతో నుండిన విషయమును వారు మరచిపోయిరి. దేశమునందు ప్రతిపక్షమువారుగూడ స్వరాజ్యము గావలె ననియే గోరుచున్నారు. స్వరాజ్య ముక్తరలేదని, ప్రస్తుతదశలో భారతదేశముననే ప్రదేశమున నేపిరంగసభయంగును తీర్మానమును ఎవ్వరును నెగ్గింపజేయ జాలరు. అదర్భమును సొండుట కెట్టి మార్గ ముపలంబించవలెనను విషయమునమాత్రమే భిన్నాభిప్రాయములు తలపించెను.

రాండు లేదిలు సమావేశము

ఆనాడగుల గురించిగూడ ఏకాభిప్రాయమును గలుగజేయుటకుగాను ఇటీవల డిల్లీయందు సభ జరిగెను. కాని ఇంతలో గాంధీజీ మహాపవాదీతును ప్రారంభించుటచే ఆతనిజీవితము సంకల్పితియందు పెట్టబడిన పరిస్థితులతోలగింపు విషయముపైకి దృష్టిని మరల్చవలసినవచ్చెను. డిల్లీయందుగూడిన సభకు అన్ని పక్షములవారును వచ్చిరి. కాని కాంగ్రెసులోని

బహిష్కారవాదులు మాత్రము రాలేదు. వారుగూడ తేది ప్రజాభిప్రాయము సంపూర్ణముగ వ్యక్తీకరింపబడజాలదుగాన దేశమునం దన్నిపక్షములను గలపి ఒక్కసమావేశమున జేర్చుటకుగాను వేరొకసభ జేయుటకు నిర్ణయింపబడెను. ఈసమావేశ సేర్పరుచువారిలో జేరవలసినదని గాంధీజీ కొకజాబు వ్రాసి ఇచ్చి ఆలోచ్యము కలిగిన తరువాత దాని నాతని కొసగవలసినదని డాక్టరు అన్నావీ - రిని గోరిరిని. ఆతడు ఇటీవలనే గాంధీగారి కాజాబు నందజేసెను. గాంధీగారు ఆలేఖలోని సూచన కంగీకరించుచు నేడే నా కొక జాబు వ్రాసెను. ఇందుచే గాంధీగారి అనుచరులను బహిష్కారవాదుల సహకారముగూడ గలిగెను. నవంబరు మాసమున సర్వపత్న సమావేశము ఏర్పాటు చేయబడును. ఆసభయందు, భారతదేశమునకు గావలసిన స్వరాజ్యము, ఒక డిల్లు రూపమున తయారుచేయబడును. అచ్చట తయారుజేయబడిన డిల్లు నా ఆచారప్రతినిధులు తమతమ సంఘములకు నివేదించెదరు. ఆ డిల్లును సంఘములు చర్చించి వానిపై దమ యభిప్రాయముల చెలువవలెను.

కాంగ్రెసును జేరుట-నూలు వడుకు నిబంధన

ఈడిల్లును కాంగ్రెసులో ప్రవేశపెట్ట నంగీకరించెదరా యనువిషయము సందేహముగనున్నది. గాంధీగారు, సర్వపత్నములకును నూడలిస్తాననుగ సేర్పరుప యత్నించుచుండెను. కాంగ్రెసునందు జేరుటకు మూడువరకు సేర్పరుపబడెను: (1) హిందూ మహమ్మదీయసభ్యుల, (2) అస్పృశ్యులకు విదనాడుట (3) నూలు వడుకుట. మొదటి రెండువిషయములగురించియు, ఎవ్వరికిని ఆక్షేపణలేదు. కాని నూలువడుకువిషయమునమాత్రము పెద్దపెద్దనాయకులు చాల తీవ్రముగ వాతేపించుచున్నారు. నూలువడుకుట, వాసిధాంతములకు వ్యతిరేకమైనదిగాదు. అందుచే నూలువడుకుటకు వాకట్టి ఆక్షేపణయు లేదని గాంధీగారికి చెలిపిరిని. నూలువడుకుట మంచి విషయమే. అం దట్టి అపాయమును లేదు.

కాని చాలమంది ప్రముఖులు, ఈనిబంధన వాతేపించుచున్నారు. గాంధీగారు రాజోపు కాంగ్రెసునకు అన్నిపక్షముల వారును వచ్చునట్లు చేయ యత్నించుచుండుటచే, ఈవరకును వదలుకొనవచ్చును. కాని ఈవరకు నుంచి తీరవలెనని గాని వరులు కొన న రె న ని గా ని గాంధీ గారి నిశే నెంతమాత్రమును గోరను. ఏమిగోరినను, ఇంతవరకు ఆసయోధ్యమానుచులగు నున్న స్వరాజ్యపక్ష వాయకులే చర్చించుకొనవలెనుగాని - ఇంతవరకును ఆసహాయోద్యమము నెదుర్చుచున్న నే నేమాత్రము నిందు జోక్యము కలుగజేసికొనజాలనని, నెచనా గారికి చెలిపిరిని.

స్వరాజ్యచట్టము

దేశమునం దన్నిపక్షములకును అంగీకారయోగ్య మగు స్వరాజ్యచట్టమును దేశీయులే రచించి, దానిని పార్లమెంటు వారియెదుట నుంచవలెనని యు, స్వరాజ్యాదోశన కిదియే పరియగుమార్గ మనియు కీ॥ శే॥ రిలకుగారు 1919 సం॥న చెలిపియుండిరి. ప్రస్తుతము సంస్కరణలయం దాచరణలోనున్న హిందూ మహమ్మదీయ యొడంబడికగూడ ఈవిధముగనే కాంగ్రెసువారిచేతనే తయారుచేయబడెను. ప్రజలచే నంగీకరింపబడిన స్వరాజ్యచట్టమునే, పార్లమెంటువారు రంగీకరించుటలు జలవంతపెట్టుట మనకర్తవ్యము. 15 వత్సరములలో స్వపరిపాలన మొసగవలెనను అభిప్రాయమున నేను చిత్తరంజనదాసుగారితో నేమాత్రము నేకీభవింపజాలను. అంతింకంటే ముందే సాధ్యమైనంత త్వరలో స్వరాజ్యము గావలెను. ఇందులకుగాను 1925 సం॥ నందు పార్లమెంటులో నొక డిల్లు ప్రవేశపెట్టుబడు నని ఆశించుచున్నాను. అట్టి స్వరాజ్యచట్టమును భారతదేశమున నన్నిపక్షములవారు నేకగ్రీవముగనామోదించి బలపరుచుటవలెను. ప్రజలొసగులనుపైనే చట్టముయొక్క జయపజయము లాధారపడియుండును. తెల్లము కాంగ్రెసున కన్నిపక్షములను హాజరై ఏకగ్రీవముచే తమయభిప్రాయములను చెలిపెదరని ఆశించుచున్నాను. కాంగ్రెసు బలపరచునది ఏతాజకీయవిభావమును జనుప్రదము గాజాలరు. కాంగ్రెసును తమధీశక్తిచే జయప్రదము నడిపి ప్రస్తుతిము స్ఫురవాసు లగు భారతనాయకులందరి ఆత్మలును బెల్లముకాంగ్రెసునకు వచ్చి అచ్చట సమావేశమై యున్న ప్రతినిధులకు పరియగు మార్గమును కన్పించి దేశీయాదర్భమునందు నట్లు తోడ్పడెదరుగాక అనుని ప్రార్థించుచున్నాను.

ఉపన్యాసమరాల అభ్యర్థించి పుష్కములలజేలంకరింపబడినపిదప సభ ముగిసెను.

బర్మాహంగువుగ్యాపార్టీ

కేసువిచారణలో స్త్రీలు ధిక్కరించుట

మోల్యేనులో డిస్ట్రిక్టుమాన్ వరు కచేరీలో 22-న తేదీన హంగువు గ్యాపత్తము బోధకునిపై 104 శక్తులక్రింద తేబడిన కేసు విచారణ జరిగినది. ఆనాడు చాలమంది బర్మాస్త్రీలును హంగీలును కోర్టులోనికి వచ్చి చాలగోచరేయనాంభించిరి. వారిని పంపివేయుటకు పోలీసులు ప్రయత్నింపగా, మేమెంతమాత్రమును కదలమని స్త్రీలు. మొండపట్టు పట్టిరి డిస్ట్రిక్టుమాన్ వరు చాల కాంతముతో వారిని మందలించి ఆల్లరి కలుగకుండ చేసి కేసువాదుల వేసెను. అంతట వారందరును వెల్లిపోయిరి. పోలీసువారుగూడ కాంతముగానే మెలిగిరి (ఆ. ప్రెస్)

కీ॥ శే॥ సర్ మాంగ్ కినుగారు

రాజప్రతినిధి తంజినంపుట

రంగూడు, అక్టోబరు 24:- రాజప్రతినిధి యాశిగువ తంజిని బర్మాగవర్నకు పంపెను. "హామెంబరు సర్ మాంగ్ కినుగారి మరణమునకు ఎక్కువగా విచారించుచున్నాను. దయతో నామనఃపూర్వకసానుభూతిని వారి కుటుంబమునకు తెలియ జేయవలెను. రాజప్రతినిధి. (ఆ. ప్రెస్.)

వాతావరణ సితి

1924 సం॥ అక్టోబరు నెల 25-వ తేది శనివారము

ముఖ్యతల్లాలు	ముము	ముము	ముము	ముము	ముము
	అక్టోబరులో	అక్టోబరులో	అక్టోబరులో	అక్టోబరులో	అక్టోబరులో
	24	24	24	24	24
గోపాలపురం	86.8	72.0	...	8.78	44.96
విశాఖపట్టణము	88.2	71.8	2.44	4.81	87.09
కాకినాడ	86.7	73.9	...	5.88	89.09
మచిలీపట్టణము	88.2	75.6	0.81	2.29	41.59
కర్నూలు	90.2	64.4	...	1.99	26.81
బళ్లారి	89.5	64.5	...	1.95	20.51
కడప	94.4	74.6	...	1.05	81.28
నెల్లూరు	91.0	77.1	...	0.78	87.98
మద్రాసు	87.9	77.4	...	3.88	50.74
కడపూరు	83.1	75.2	0.01	2.88	52.94
నలము	94.1	73.9	..	1.86	39.80
కోయంబత్తూరు	90.0	70.0	1.82	2.81	22.29
తిరుచనాపల్లి	90.8	77.0	...	2.07	38.18
నాగపట్టణము	84.7	76.0	0.5	1.96	54.98
మధుర	92.2	77.8	...	0.46	38.58
పాంబన	90.4	78.8	0.40	0.80	87.00
తిరునల్వేలి	...	...	0.14	5.70	28.84
తిరుచేండూరు	82.6	74.8	0.56	1.74	64.51
కొచ్చిన్	86.2	74.7	0.56	2.82	114.51
కాలికట్టు	87.1	74.9	...	1.07	117.16
మంగళూరు	88.7	75.2	...	8.07	125.68
బెంగళూరు	82.5	64.0	...	1.61	35.87
మేర్ కార	77.2	68.2	0.02	3.60	125.46
కొడైకనూర్	61.7	5.8	0.08	2.28	62.18

సర్కారులు:- విశాఖపట్టణములో 21.44, మచిలీపట్టణములో 0.81 వర్షించెను. మేఘములు ఒకమోస్తయగ నున్నవి. విశాఖపట్టణములో రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

చక్కను:- మేఘములు పలచగనున్నవి. ఆగ్రతతక్కువ బళ్లారిలో మగీ తక్కువగనున్నది. కడపలో పగటివేడిమి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపలోతప్ప ఇతరచోట్లు రాత్రివేడిమి 6 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నాటకము:- కడపూరులో చివకులు బడెను. మేఘములు ఒకమోస్తయగ నున్నవి. కడపూరులో పగటివేడిమి 4 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. మద్రాసులో రాత్రివేడిమి 3 డిగ్రీలు ఎక్కువ. దక్షిణ తూర్పు భాగములందు వర్షింపవచ్చును.

సి. ఆర్. సాఫూరు.

వాతావరణాస్త్రజ్ఞుడు

భారత సంస్కరణల విచారణ

ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య సూచనలు

జాన్స్. స్పెన్సుగారి సాక్ష్యము

(అ. ప్రె. స్పెన్సు నర్సిసు)

సిన్హ, అక్టోబరు 24:—నేను సంస్కరణముల విచారణ సంఘమువారు ఆర్థిక శాఖలో దొంగిలించు జే. ఇ. సి. జాన్స్ గారిని, రెజిస్ట్రేటరు శాఖలో దొంగిలించు సి. హెచ్. స్పెన్సు గారిని విచారించి, దీనితో బహిరంగముగ సాక్ష్యము పుచ్చునట్లు ముగిసెను. కమిటీవారు తేమటకు ముందు చర్చగా విచరించి, మరల ఢిల్లీలో సమావేశమయ్యెదరు.

జాన్స్ గారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య మొనంగుటకు భారత ప్రభుత్వ శాసనము మార్పునకునే యెట్లు పిలువనో ముఖ్యమగు సూచనలు గావించిరి.

రెంటులు ఆడిటు అవసరము

(ఎ) రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు తమ రెక్కలను తామే తయారు చేసికొనవలయును. కాని రెక్కల తనిఖీమార్తము ఆడిటు జనరలు క్రింద కేంద్ర ప్రభుత్వ శాఖకు నుండవలయును.

నిలవ సామ్య పూచీ

(బి) రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములే తమకు నిలవయున్నట్లు యొక బాధ్యతయు పూచీయు గల్గియుండునట్లు చేయవలెను.

రాష్ట్ర పుష్కల నిబంధనలు

(సి) రాష్ట్రములందు విధించుపన్నులకు సంబంధించిన యిప్పటినిబంధనలే ఆచరణలో నుండవలెను. కాని భారత ప్రభుత్వము విధించుపన్ను లేవో షెడ్యూలులోని పన్నుల నిబంధనలందరి షెడ్యూలులనుగూడ మార్చి విడివిడిగ సుప్రముగ నేర్పాటు చేయవలెను.

రాష్ట్రము అప్పుపుచ్చుకొను హక్కు

(డి) ఎప్పుడునైనను అప్పుపుచ్చుకొను విషయమున యిప్పుడున్న నిబంధనలే యుంచవలెను. కాని నిలవను చేరు చేయునెడల, అద్యాప్తముల సంపాదించుటకు వసతులను చేయవలెను.

ప్రజాయ త్రాళ్ళు వ్యయము

(ఈ) రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు ప్రజాయ త్రాళ్ళుపై డబ్బును చెల్లించుటకుగల అధికారములపై ఆంకములను చాలవరకు భారతమంత్రి అభిలఖగతి సర్దుసులయెడల బాధ్యత నిర్వర్తించ పిలువవలెనని తగ్గింపవలెను.

(యఫ్) రాష్ట్రీయ ఆర్థిక శాఖలకుగల అధికార ధర్మములను మార్పునకు నుంచవలెను.

(జి) వివరములందు చిన్న చిన్న మార్పులు అవసరమైన చేసినను యిప్పుడున్న కరువు భీమానిధి రూపాయలకొలను ఆచరణలో నుంచవలయును.

(హెచ్) ప్రజాయ త్రాళ్ళుపై భారతమంత్రిని రాజప్రతినిధిని గల అధికారమును తగ్గించ వలెననివాడు. ఈ అధికారులు ప్రభుత్వాయ త్రాళ్ళు విషయమున నిరంతరము తమ అధికారములను యెంతవర కెక్కిపరిశీలనలో నాచరణ యందు పెట్టకపో వివరించినందువలన లాభకరముగ నుండును.

శాసనము క్రింద ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యము సాధ్యము

అధ్యక్షుడు జాన్స్ గారు ఫీలింగులను సుప్రముగ వివరించి అమూల్యమగు సూచనలు గావించినందుకు ధన్యము లర్పించెను. అధ్యక్షుడు ప్రశ్నింపగా జాన్స్ గారు తానెవంపిన సూచనలు స్వీకరణములనియు, భారత ప్రభుత్వ ఆర్థిక శాఖ పక్షమున దెలుపలేదనియు చెప్పిరి.

అధ్యక్షుడు ప్రభుత్వ నిర్మాణ విషయముల దెల్పుచు, చట్టము క్రిందనే చాలవరకు అభివృద్ధి చేయ వలెనను, ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమునుగూర్చి జేయు సూచనలు భారతాదాయము లన్నియు ప్రత్యేకము ప్రభుత్వమునకు జెందినవని ఆలోచింపవలెనని సూచించిరి.

జాన్స్ గారు ఇప్పటి ప్రభుత్వ నిర్మాణాత్మక రాష్ట్రములకు భారత ప్రభుత్వ మునభిమంతులను చున్నంతమాత్రము ఆర్థిక స్వాతంత్ర్యమునే బొందగలుగని చెప్పిరి.

ఇంగ్లాండు సామ్యము

జాన్స్ గారు రింకను, ఇంగ్లాండులో కోశాధికారము చాల యెక్కువగా నుండుననియు, ప్రభుత్వ నిర్మాణమును నిర్ణయించుటలో ఆర్థిక శాఖ బలము తప్పనిసరియగుననియు, అభిప్రాయమును దెల్పిరి.

సర్ జేజుబాబు సప్తాగారు, భారతమంత్రి కంట్రాక్టు లిచ్చుటకును ఇంగ్లాండులో డబ్బు చెల్లించుటకును అధికారము గల్గియున్నాడనియు, చట్టమును సంస్కరింపనే భారత ప్రభుత్వమునకు గాని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు గాని సంపూర్ణ ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య మియ పిలువలేదనియు చెప్పిరి.

జాన్స్ గారు యామార్పు యేనిబంధనో ఒక్కదాని వలన గలగజాలదని అంగీకరించిరి.

అంతట డాక్టరు సప్తాగారు డబ్లీ డాక్టరాల రెవిన్యూలపై అధికారము గవర్నరు జెనరలుకు గలదనియు, కేనడాలోను ఆస్ట్రేలియాలోను రెవిన్యూ ఒకరిచేతిలో నుండు నిబంధన లేదనియు, ఒకటి ఘంటసూత్రము గలదనియు, యేదైన మార్పులను నిబంధనలు జేసి ప్రవేశపెట్టవలెనన్న చట్టమున కసంబధముగ నుండరాదనియు సూచించిరి.

జిన్నా గారుగూడ యావిషయమే చెప్పిరి

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డెనుగారు రద్దుపడి సాక్షిని జూచి ఆయన సూచించిన మార్పులు చట్టమును దాటిపోక పోయినను ఆర్థిక స్వాతంత్ర్య విధానమునకు చేనికైనను ముందు జరుగవలసినదేనా యని యడిగిరి.

సాక్షి ఆవునంతే యనెను.

రెక్కలను తనిఖీని చేరు జేయవలెను

జాన్స్ గారు సర్ శివస్వామి గారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు రాష్ట్రీయ స్వాతంత్ర్య ముండునెడల అప్పుడు రెక్కలను తనిఖీని చేరు చేరు జేయవలెనని చెప్పిరి. ఇప్పుడు రాష్ట్రీయములందు ఆర్థిక శాఖయే అక్రాంట్యూ శాఖయే యివేయియే దెలియకున్నవి. రాష్ట్రీయముల విధించు పన్నులను భారత ప్రభుత్వము విధించు పన్నులను చేరుచేరు జేసి గుర్తుపెట్టి యుంచవలెనని జాన్స్ గారు ప్రత్యేకముగ నొక్కి చెప్పిరి. భారత ప్రభుత్వ దాయ మూలములను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు దీసికొననెడల అప్పుడు రాష్ట్రీయములు చెల్లించు కప్పములను విడువరాదని ఆయన సూచించెను.

సర్ ఆర్థు ప్రాంగారు పశ్చింపగా సాక్షి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముల నిలవలను చేరుజేయునెడల ఇంపీరియలు బ్యాంకులో నుంచవలెనని చెప్పిరి. ఇంపీరియలు బ్యాంకునుండి కావలసిన అద్యాప్తములను వారు పుచ్చుకొనవచ్చును.

మెన్సు బహుమానములు

మెన్సు కమిటీ ఆసాధారణ పరిశీలనపై చాలకారణ యుక్తముగ పరిష్కారము జేసిన సాక్షి స్వీకరణ ప్రాయమై యుండెను.

డివోల్యూషను రూలు అధికారములు

డివోల్యూషను రూలు 49 క్రింద ప్రజాయ త్రాళ్ళుపై భారత ప్రభుత్వమునకు భారతమంత్రికిని గల అధికారములు సకారణములనియు, నిరాశ్చే పణీయములనియు, జాన్స్ గారు సమర్థించిరి.

సర్ శివస్వామి గారు యిప్పుడున్న నిబంధనల ప్రకారము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు వరదలవలన గల్గిన నష్టము తోలగించుటకై అప్పు జేయవచ్చునా యనియు, యిదిపిలుగాకున్నయెడల నిబంధనలను మార్పుల బాధ్యమగునా యనియు అడిగిరి.

జాన్స్ గారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు అద్యాప్త లిచ్చుటకై ఋణము జేయవచ్చుననియు, కాని సందేహము గలదని చెప్పి, సందేహమున్నయెడ సర్ శివస్వామి గారు జెప్పిన పనికై ఋణము జేయుటకు పిలుగలగునట్లు సందేహము దీర్చవలెననియు జెప్పిరి.

రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు ఋణము జేయుటకు గల అధికారమును గూర్చి సర్ హెన్రీ మోన్టీగ్యు ప్రెస్టిగ్యు గారును (పశ్చింపగా సాక్షి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ మప్పుజేయుటకు ముందు భారత ప్రభుత్వంగీకారము బడయుట అవసరమనియు, కారణము వివిధ ప్రభుత్వములు అప్పుదీసికొనవలసి యుండుటవలన ఆమొత్తములను డబ్బుపుట్టుగానినిట్టి సరిజేసికొనవలెననియు భారత ప్రభుత్వము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు ఋణము జేసిన బాగుండుననియు జెప్పిరి.

జి. హెచ్. స్పెన్సుగారి సాక్ష్యము

అంతట రెజిస్ట్రేటరు శాఖ డెప్యూటీ సెక్రటరీయగు జి. హెచ్. స్పెన్సుగారు, వి. సి. యస్. చాలసేపు సర్ హెన్రీ మోన్టీగ్యు ప్రెస్టిగ్యు గారిచే విచారించబడిరి.

రాష్ట్రీయముల బిల్లులు-భారత ప్రభుత్వము

భారత ప్రభుత్వము బిల్లుల సంగీకరించుటలో ఆలస్యము జేయుటకు గూర్చియు, బిల్లునుగూర్చి శోక్యము పుచ్చుకొనుట గూర్చి గాని ఆటంక పెట్టుటకు గూర్చిగాని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను మంత్రులు కొందరును జేసిన ఆక్షేపణల కెట్టి ఆధారమును లేదని స్పెన్సుగారు జూపిరి. అట్లుగాక జరిగినది రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు ముందల యే దెల్లు జేయవలెనో లేనియ కపోవుటచేత న్యాయశాసనము తెలియకపోవుటచేతను ఆవిషయములపై రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు వ్రాసి పనిజేయవలసివచ్చెను. అందువలన పరిశీలనలు చేక్కబడెను.

సర్ హెన్రీ గారు ప్రశ్నింపగా, జరుగుచుండిన విధానము యేదైన బిల్లువచ్చినపుడు యేదైన ఆక్షేపణలున్నయెడల రెన్యుటక్ వివిధ శాఖలకు సంబంధననియు అప్పుడు రెజిస్ట్రేటరు శాఖ యేదే ఆక్షేపణలు పరిపాలక శాఖలు దీర్చవలెననో కనుగొన ప్రయత్నించును. అప్పుడు గవర్నరు జెనరలు ఆక్షేపణలు పులకేయును. మొదలు సంస్కరణములను ప్రవేశపెట్టినపుడు కొన్ని పరిపాలక శాఖలు వివరముగ సూచనలు గావించు ప్రాత సూచారములను బలించుచుండెను. కాని కాలక్రమేణ వారు నూతన పోలితులకు పెమ్మడి పెమ్మడిగ సరిపుచ్చుకొనుచుండిరి. కాసనము లుండుటలో అధికారమును కొంతవరకు తగ్గించవచ్చుననియు అందుకు తన శాఖయిచ్చుచుననియు ఆయన అంగీకరించెను.

భారత ప్రభుత్వము తొందరపెట్టిన నడవృద్ధిని నిదర్శనముల దెల్పుచు సర్ హెన్రీ గారు డాక్టరు సాక్షి ఆయోధ్య రెంటుబిల్లును గూర్చి చెప్పి ఆయ్యది రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునందు ప్రవేశింపనుండేందుకు ఒక వారము ముందే పంపిరి. అప్పుడు హెంబరగనున్న సర్ జేజుబాబు-గు సప్తాగారు అంతటి ముఖ్యమగు బిల్లున కింతవ్యవధితక్కువ జేయుటయేమని ఆక్షేపించెను. అదియు దాటిపోవుటకుముందు ప్రభుత్వము గవర్నరు జెనరలు అంగీకారమును పులిసివాటికి బొందునట్లు యేర్పాటుజేయ వలెనని శాసనభాషాశాఖను కోరిరి. ఆయన యందులకు గూడ ఆక్షేపించెను. సం|| రా|| ప్రభుత్వము గూడ తుమాపణను గోరెను.

స్పెన్సుగారు తనకీకేను జూపకమున్నదని చెప్పి భారతమంత్రి భారత ప్రభుత్వమునకు ఆయోధ్య బాధుగబిల్లును తీవ్రతగ్గింపవలెనని చెప్పినట్లుగ గూడ జెప్పిరి. ఈవిషయములు ఆ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకు దెలుపబడెను. వారు యాడిలుకా సనసభయందు పూర్తిచేయ ఆతరుమతో నున్నట్లును, మార్పు లేవియు జేయవలెననియు చెప్పిరి. ఇట్టిదియే కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లువచ్చినపుడు జరిగెను. దానిని వెంటనే అంగీకరింపవలెనని కోరిరి. తుదకు రెండు ప్రభుత్వము భారత ప్రభుత్వము గావించిన సూచన అంగీకరింపక పోవుటయేగాక, అదియు రెండేండ్లవను అంగీకరింపబడక పోయెనని చెప్పెను.

కలకత్తా మ్యునిసిపల బిల్లులో 84 క్లాజులు మాత్రమే ముందుంపుచు యింకను పంపబడినవి ముందు వచ్చునని పంపి నట్లు డాక్టరు సప్తాగారు అందరకు నవ్వగా చెప్పిరి. అన్ని క్లాజులను నంపినగాని యే బిల్లైనను విచారించబడదు.

అంతట స్పెన్సుగారు, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు బిల్లు కాపీకొక్కదానికన్న యెక్కువ ప్రంపక పోవుటవలన కష్టము గలుగుచున్నదని చెప్పిరి. ఆలస్య మగుటకు కారణము బిల్లును అందుకు సంబంధించిన ఆరు, తొమ్మిది శాఖలకు గూడ బంపవలసి వచ్చెను. మద్రాసు ల్యాండు సెటిల్మెంటు బిల్లునందు గూడ మంచిమార్పు గలగజేయవలెనని భారత ప్రభుత్వమువారు కోరిరి.

సర్ హెన్రీ గారు ప్రశ్నింపగా సాక్షి యేబిల్లుగాని పూర్తిగ యెప్పుడును త్రోసివేసినది లేదని చెప్పిరి. అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లునుగూర్చి నిజమెననీతిని దెల్పుచు కమిటీలో స్టేటుమెంటును పంపుటకు సాక్షి అంగీకరించెను. ఈ అలహాబాదు యూనివర్సిటీ బిల్లు, సి. సి. మ్యునిసిపలబిల్లు, యితర బిల్లుల గూర్చి రెజిస్ట్రేటరు శాఖపై ఆక్షేపణలు జేయబడెను.

డాక్టరు పరంజి మైగారు గవర్నరు జెనరలు ఒకసారి బిల్లుసంగీకరించిన యెడల దానిపైసవరణను చేయగ సంగీకరింప వలసరము లేదని సర్ నారాయణచంద్రా వర్మగారు జేసిన రూపొంగును దెల్పిరి.

ఈరూపొంగు తప్పని స్పెన్సు గారు జెప్పిరి. ఇప్పుడున్న నిబంధనల ప్రకారము అంగీకార మవసరము. సవరణలకై కేంద్ర ప్రభుత్వంగీకారమును బడయుట చాల అసౌకర్యమని ఆయన డాక్టరు పరంజి మైగారితోను సర్ శివస్వామితోను అంగీకరించెను కాని అంగీకార న్యాయమునం దెక్కువ మార్పుజేయ వుండ పరిశీలనలు చేక్కబడాలవు.

డాక్టరు పరంజి మైగారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము ఒక బిల్లునకు ప్రతి మూలము గ నుండునెడల భారత ప్రభుత్వము దాని సంగీకరింపకుండునట్లు జేయగలదా?

సాక్షి:—అట్టి చాటుచాటుపనులు నేను వినలేదు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములందు తక్కువ ప్రాంతమునందు అది సాధ్యముగావచ్చును. (నివ్వ.)

డాక్టరు పరంజి మైగారు బహుమాను కలూను దృష్టాంతము దెల్పెను. కలేగారు బొంబాయి శాసనసభలో ధర్మాదాయముల బిల్లును ప్రవేశపెట్టెకోరెను.

ఈ విషయమున బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు భారత ప్రభుత్వ లేఖకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుటకు యెక్కువ కాలము పుచ్చుకొనెను. కాని కలేగారును భారత ప్రభుత్వమునకు తమ యభిప్రాయములదెల్పి త్వరలో బిల్లును సంగీకరించు నట్లులెడియవలెనని ఆందోళనము జూపలేదు. అందుచేత శాసనసభ రద్దుజేసినపుడు గవర్నరు జెనరలుగారి అంగీకారము పుచ్చుకొనలేదు.

పంజాబు గవర్నరుగారి పర్యటనము

హో. పీ. పురణచిహ్ను మును బహిరంగపర్వలు నేరములు నిరూపకు బ్రజలతో ద్వాటు అవసరము

హో. పీ. పురణచిహ్ను మును బహిరంగపర్వలు నేరములు నిరూపకు బ్రజలతో ద్వాటు అవసరము

హో. పీ. పురణచిహ్ను మును బహిరంగపర్వలు నేరములు నిరూపకు బ్రజలతో ద్వాటు అవసరము

పంజాబు గవర్నరుగారికి సన్మాన వత్తము లొసంగుట

గవర్నరుగారి సమాధానము

లాహోరు, అక్టోబరు 24:—జిల్లాబోర్డు మునిసిపల్ సంఘము, సహకారసంఘ ప్రతినిధులు, ఆమన్ సభ, జిల్లా సైనికులసంఘము పంజాబు గవర్నరుగారికి నిన్ను మధ్యాహ్నము హో. పీ. పురణచిహ్ను సన్మానవత్తము లర్పించెను.

గవర్నరుగారి సమాధానము

హో. పీ. పురణచిహ్ను మును బహిరంగపర్వలు నేరములు నిరూపకు బ్రజలతో ద్వాటు అవసరము

హో. పీ. పురణచిహ్ను మును బహిరంగపర్వలు నేరములు నిరూపకు బ్రజలతో ద్వాటు అవసరము

పంజాబు గవర్నరుగారు

బహిరంగముగ లాహోరు ప్రవేశించుట పురభవనమున సన్మానవత్తము లర్పించబడెను.

లాహోరు, అక్టోబరు 24:—నేటి ఉదయమున సర్ మాల్ గోము హేలీగారు బహిరంగముగ లాహోరు నగరము ప్రవేశించిరి. వారు ప్రత్యేకమైన రైలుబండిలో విచ్చేసిరి. పెక్కు సివిలు మిలిటరీ ఉద్యోగులు రైలుస్టేషనులో గవర్నరు గారిని సన్మానించుటకు సిద్ధముగ నుండిరి. గవర్నరుగారు రైలు దిగిన వారు ముఖ్య న్యాయాధిపతి, సర్ మాడిలాల్ గారి కిని హైకోర్టు జడ్జిలను, మంత్రులను, బెక్కు కాఖుల ముఖ్య ఉద్యోగస్థులను దర్బారులను పరిచితులు గావించబడిరి. గౌరవమునకు కూర్చుండిన అంగరక్షకులను కోర్చించిన పిమ్మట గవర్నరుగారు పురమందిరములకు సతీమణితోడను సిబ్బంతోడను ఉత్సవముతో బోయిరి. దారిసాదుగునను నూతనగవర్నరు గారిని జూచుటకు తండ్రిపరండుములుగ బ్రజలు ప్రోసుపడి వార్షధ్యములు గావించిరి.

పురభవనము మెట్లవద్ద లాహోరు మునిసిపల్ అధ్యక్షులు డిప్యూటీ కమిషనరుగారును గవర్నరుగారిని సన్మానించిరి.

గవర్నరుగారును జారీయము హాలులోనికి గొనిపోబడిరి. హాలు రమ్యముగ వలంకరింపబడెను.

సన్మానవత్తము లర్పణ

లాహోరు మునిసిపల్ కమిటీ, జిల్లాబోర్డు, సో. లైవల బోర్డు, అంజాను ని హిసాయల్ యిస్లాము సంఘములు గవర్నరుగారియొడ గౌరవమును జూపుటకు సన్మానవత్తము లర్పించెను. సన్మానవత్తములలో ఏకంశపారు వారి యక్కరలను వారు గావించిన పనులనువర్ణించిరి. సన్మానవత్తము లొసంగిన సంస్థలపట్టులు గవర్నరుగారికి పరిచితులు గావించబడిరి. గవర్నరు గారందరకును గలపి సమాధానమిడిరి. పిమ్మట ఉత్సవముతో ప్రభుత్వమువారి భవనమునకు గవర్నరుగారు పోయిరి.

గవర్నరుగారి సమాధానము

అన్వేషణమునకు సంకల్పమున దెల్పి గవర్నరుగారిట్లు మాట్లాడిరి: "పంజాబుకంటే అసంతోషములతో అభివృద్ధికి వచ్చిన రాష్ట్రము లిండియాలోలేవు. అధ్యాయములలో మన మింక ప్రారంభముననే యున్నాము. వ్యవసాయాభివృద్ధి గావించుట కింక నెక్కువ అవకాశము గలదు. పంజాబుదేశీయులకే, సామాన్యము, తెలివితేటలు, కార్యోత్సాహము, కార్యనిష్ఠ, వ్యవసాయమునందు జయమొందించినట్లే తక్కిననూన జీవితాంశములను జయించుటకు వారికి దోడ్పడును పంజాబు దేశీయులనభిమంబులనియేగాని మందబుద్ధిమంతులుగారని ఎల్లభారతదేశమున నొకదుర్భిప్రాయము గలదు. వెనక కూర్చున్నప్రాయ మెంత సత్వమైనను ఇప్పుడే దిడి అసత్వము పంజాబులో మానవుని భౌతికమునకు వలయు సౌకర్యములు గావించబడినవి. నీటి పారుదల స్కీములు మిక్కిలి అభివృద్ధిలోనున్నవి. ఇక లభితకళలు సామ్యకళలప్రవర్ధనమునకు పంజాబు దేశీయులు కృషిసల్పవచ్చును. పలుసంఘమువారి ఆర్థికవిషయసిద్ధియొడ సానుభూతి దెల్పిరి. గాని యీవిషయమై గవర్నరుగారు మానమును దాల్చిరి. ఏలయునది రాజ్యాంగసమస్య.

జిల్లాబోర్డువారికి సమాధానము

నీటిపన్ను అభివృద్ధి రిమిషను ఈయబడినదని గవర్నరుగారు దెల్పిరి. గ్రామనివాసులనుండి నగరనివాసులకు హెచ్చుపన్నులో 1/3 వంతు నీయబడునని నొకఅభిప్రాయము ప్రజలలో గలదు. ఋణమువిషయమున దిరిగి యేర్పాట్లు గావించియు వడ్డీపరిణామియు దొరతనమువారు తగ్గించ దలచుకొనుటకు చేయుప్రయత్నములను ప్రస్తుతించవలయును.

సోలకుల బోర్డునకు సమాధానము

ఇదివరకు ప్రభుత్వమువారిచ్చిన భూమివిషయమై దెల. న వ స ర ము లే దు. 75 వేలయకరముల భూమి ప్రస్తుతము పై ని కు ల కి చ్చు ట కు ప్ర త్యే కిం ప ని డి న ది. నెత్తెజివాలీ ప్రాజెక్టు యిందుమూలమున పూచికాబడినది. సిక్కుసమస్య నిరర్థకముగ ప్రజలకును ప్రభుత్వమునకును గలుగు నొకసంఘర్షణము గాదు. ప్రతివారి ప్రయోజనమును నిందు నిమిడియున్నవి. ఇదియుగాదినండియు వచ్చుసమస్యయే ఒక శాఖవారుగాని యొకసంఘమువారుగాని వారి ఆశయములను పెరచేప్పుకొనటకు శాసనమూలమున బ్రతుక్కించవలయునా లేక వారి బాహుబలము నుపయోగించవలయునా? ఈసమస్యయే పెక్కుసార్లు పెక్కుజాతుల నెదుర్కొనెను. ఆశయముపట్ల దొరతనమువారు సముఖులుగనే యున్నారు. కాని వారిపద్ధతులకు ప్రభుత్వమువారు సమ్మతించరు.

హిమాయత్ యిస్లామ్

హిమాయత్ యిస్లామ్

శీత కాల వృష్టి మర్లు

అనేకమంది ప్రేక్షకులు బొంబాయిలో దిగుట

బొంబాయి అక్టోబరు 24:— శీతకాలపు ప్రయాణికుల కాలము వచ్చినది. కడచిన రెండువారములలో వ్యాసంజరు స్త్రీయరు అనేకములు వచ్చినవి. శీతకాలపు ప్రేక్షకుల నేకులు యిండియాకు వచ్చిరి.

అక్టోబరు 9 తేదీన యింగ్లీషు తపాలాలో బయలుదేరిన ఐ అండుట్ మెయిలు స్త్రీయరు యస్. యస్. "నార్కండా" యాయదయమున 6.30 నిమిషములకు హార్బరులోనికివచ్చెను. దీనిలో 200 వందలమంది ప్రయాణికులు వచ్చిరి. "నార్కండా" స్త్రీయరు వచ్చినతరువాత బాలర్డుపైరు స్టేషనంతయు సీప్రయాణికుల సమూహములతో నిండియుండి గందరగోళముగా నుండెను. ఈ వచ్చిన ప్రయాణికులలో సర్ జార్జి బకనన్, సర్ ఆస్టాల్లు బొస్వాంకట్టు, లెఫ్టెనెంటు జెనరలు సర్ ఆండ్రూస్క్విక్, సర్ బార్న్లు అండు లేడీహంటరు, సర్ కే. వాస్టీ, అండులేడీ జెహింగీర, కేరనల్ సర్ ఫ్రాంసిసు అండు లేడీ హెంఫ్రీసు, లెఫ్టెనెంటు లాహోరు లార్డు బివప్ప, సర్ గార్డన్ అండు లేడీ ఫ్రేజరు, మావానగరు జామ్సా హెబుగా ర్లుండిరి. మరయు వ్యాయమార్దులలో అడమి, బక్కునెల్, దాను, దాని యెస్సె, ఫాస్టరు, మిల్లరుమిల్లకు, సర్ గ్రీంవుడ్మియర్సు అండు లేడీమియర్సు, జస్టిసు పిగ్గాటుగార్లును, మండిరాజా సాహెబు గారును ఉండిరి.

ఈ ప్రయాణికులకొరకు మూడు సాడుగాటి ప్రత్యేక రైలుబండ్లు వేయబడెను. ఈ సాయంకాలమున 4 గంటలకొకటి బయలుదేరి బి. బి. అండు సి. బి. లైనుమీదుగా పిసావడ పోవును. 4.30 నిముషములకు మరియొకటి జి. బి. పి. లైను మీదుగా కలకత్తాకు పోవును. 8.30 నిమిషములకు మరియొకటి బయలుదేరి జి. బి. పి. లైను మీదుగా ఢిల్లీకిపోవును.

(ఆ. ప్రె.)

స్త్రీ వేషము ధరించి

జూదగాండ్రనుబట్టుకొనుట

అమృతసరులో పాలిగు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు స్త్రీవేషమును వేసికొని స్థానిక ఇస్లాముపాఠశాలయందు ఆడుమన్న 14 గురు జూదగాండ్రను అరెస్టుజేసెను.

అకాలీపత్రికాసంపాదకుని

అరెస్టు జేయుట

రాజప్రోహమునకై అకాలీ పత్రికాసంపాదకుని సర్దారు ఈశ్వరుసింగు, అకాలీ రేషన్దేశిగారిని అరెస్టు జేసిరి. అఖండపాకమును అభ్యంతరమును బెట్టునపుడు అనవసరముగ అకాలీలు ఆందోళనముజేయుట విచారకరమని తిక్కనుందరుసింగుగారు రినిరి. (ఆ. ప్రె.)

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ఖద్దరుబోర్డు

పశ్చిమగోదావరిజిల్లా ఖద్దరుబోర్డు సభ నవంబరు 4 వ తేదీన ఉంగటూరుగ్రామంలో మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు ప్రారంభమగును.

క. ప్రె. సామూహము

కార్యదర్శి

రక్తాక్షి సంగీతం ఆశ్విజ మాస బ|| ౧౨, శనివారము

గాంధీమహాత్ముని ప్రశంస

[గరికిపాటి మల్లావధానిగారు]
 సీ. తనభాషణములు వేదప్రతిద్వంద్వముల్
 ధర్మకర్మప్రబోధములుగాఁగ
 తనమందహాస చంద్ర ప్రభాపూరముల్
 దార్శన్యతమసోద్భిదములుగాఁగ
 తనయాసము లహాసభర్మప్రధానముల్
 ధర ౩ కాదర్శభూతములుగాఁగ
 తనయపాంగములు సంతతకృపాత్మంగముల్
 నలీదీనజనతర్పణములుగాఁగ
 గీ. నతఁడు రాజన్యమాన్యవిద్యానుబంధి
 శాంతసాజన్యముఖగుణాసారకంధి
 త్రస్తపరి పంధిమోహన దానగాఢి
 తలఁప మానవమాత్రుడేదై వనముఁడు.
 సీ. విమల విజ్ఞానసంవిక్షేపమొనరించి
 శాంతాంకురంబులఁజాలఁ బెంచి
 ధర్మభృద్వాక్కుధాఁధారలఁబాఱించి
 దేశభక్తిలతలఁదీటానర్చి
 రాటంపుఁజక్రముల్ బోటుగా మొనరించి
 పాశ్చాత్యవాతసంభాధ ముడిపి
 జాతీయవిద్యాప్రశస్తధూపము వెట్టి
 పరవిద్య లనుచీడఁబారఁద్రోలి.
 గీ. యుజ్జ్వలంబగు ని వసంతోదయమున
 నెలమిని స్వరాజ్యఫలము ఫలించుకొఱకు
 విమలతప మనుదోహదంబమరఁజేయు
 దివ్యముని నీవ కాదె? గాంధీ! మహాత్మా!
 చం. కలఁడె నముండు నీకుఁ ద్రిజగంబుల నెయ్యెడ
 నెన్నఁడేని య, త్యలఘుతమోద్యమం బగు న
 హాయనిరాకరణంపు బోధనం, బలవడఁ జేసి
 దేశముల కన్నిటి కేకగురుండ వాచు నీ, వల
 రుచు నుంటిగాదాకొ? మహాత్మా! పరంతప!
 గాంధీన త్రమా!
 కా. దేశాలన్ని పరస్పర ప్రకటిత ఁ ద్వేషంబునం
 జచ్చుచో, బ్రాశస్త్యాన్విత ప్రేమతత్త్వమును
 సంభావించి బోధించి దుష్టాశానాశ మొనర్చు
 గౌరవము నా ఁర్యావర్త మొందంగ నే, లా
 శక్తంబగు? నీదు జన్మమునఁగా ఁదా? గాంధీ!
 ధన్యాత్మకా?
 మ. జగతిన్ ధర్మము దాంతి శాంతియును సంస్థా
 పింప లోకేశ్వరుండగు శ్రీమాధవుఁ డిట్లు గాంధీ
 యనునాభ్యం బుట్టినా డంచుభూ, గగనాభ్యం
 తరసీమల నిమిల విభ్రాతింగలం డెవ్వఁడా,
 జగదుధారకుఁ డెల్లెడన్ జయము సంస్థాపించి
 దీపించుతన్!

వి ఫ ల మ నో ర థ

[సంద్యారం వెంకటసుబ్బయ్య గారు]
 క్షదలమానిన పూవుఁదీగలకుఁ జేయి
 వఱపి-వలపున నొండాంటిఁ బట్టికొనుచు
 బరుగుదీయుచుఁ గ్రీడించు భమరయుగళి
 నగఁజెచ్చె నాపె...మునుగులఁ జేసి.
 చెవులఁదాకుచు మోముఁగై సేయు కన్ను
 లతనిపూరక శమదమాన్వితను తమన
 తవిలి కనుఁగాని యితరము దవులవాయె
 నొఱపుమెఱుపులు ధైర్యమువిఱువఁగలవె?
 అఱచినను వ్యర్థ మవునంచు నరసి యచటి
 పరభృతాద్విజంబులు గెరల మాని
 చనిన వెచటికొ! ఊర్వశీ-శాపమునకుఁ
 దరుణతానిధిఁ బార్థుని గుఱియొనర్చి.
 శాంతిభంగము సేసే నాచాన యపుడు
 మందహాసమలజ్యోత్స్న మలసి లతల
 నంటుకొనియున్న మనకను గెంటివైవ.
 ఓలలసామనోహర, త్వదుజ్జ్వల
 సుందరతానుమానవ
 శ్రీలను గ్రోలు నాకనులు
 చెల్లరె! వెన్నకు మల్లి యిట్లు రాఁ
 జాలవు నామనోబ్రము ని
 జచ్చవి నీపదపీఠి గూర్చునో
 కేలు వడంకునో! నను నె
 గింగవుఁ గింటికిఁ దీయు కోరికక.
 తరుణ మిది, ప్రేమవల్లులఁ
 బరస్పరము నెనసి విరియఁ బాటి తతహరి
 త్రుణికబరీభరములఁ
 బరీమళము వెట్టనిమ్ము పార్థివముఖ్యా!
 నావుడు నట్టె నిల్చి నయనం
 బులనట్టుల నిల్చి "తల్లి నీ
 వీవెడమాల లాడఁదగ
 వే"యనె నర్జునుఁ డంత నాపె త
 త్పాననదేహ మంటి "నవ
 భావజ! వేశ్యకు నాకు నీకు నే
 వావియు నడ్డురా "దనియె
 వారనివేదన నోరు జాత్రనో!
 నరుఁ డవలఁ బోయె నట "హర
 హరా" యటంచు విననోవనట్టిఁడువలె, ద
 త్సురవేశ్య కన్నుఁగొనలక
 స్ఫురింపఁగా విస్ఫులింగములు భీకరముల్.
 శిలయుబలె. సంత నిలిచె నిశ్చేష్ట యగుచు
 వెనుకనున్న కుజం బానుకొని, పదపడి
 "మదభిలాషవలె న్నీదు మగతనమ్ము
 విత యవును పోర" యనుమాట వినఁబడెనట.

మి త్రు ఁ డా

[ఏనుఁగు తమ్మిరాజుగారు]
 శ్రీగిరిశునిఁ జిత్తమందునఁ
 సేవచేయుము మిత్రుఁడా!
 సేవచేసెడు దేశభక్తుల
 త్రోవఁ జను మిఁకమిత్రుఁడా!
 రాగమాలికలను ద్యజించి వి
 రాగి వగుమా మిత్రుఁడా!
 రాగభోగము లేల? కను మిది
 రాజయోగము మిత్రుఁడా!
 భోగ మేటికి? రాగ మేటికి?
 మోక్ష మిచ్చునె? మిత్రుఁడా
 భోగభాగ్యము లనక స్వార్థ
 త్యాగి వగు మిఁక మిత్రుఁడా!
 త్యాగధర్మము తెలియనేరక
 తత్త్వ మరయవో మిత్రుఁడా
 తత్త్వ మరయుట భారతీయప్ర
 ధానధర్మము మిత్రుఁడా!
 భుక్తికోసము నీచులను మదిఁ
 బొగడుచుందువె మిత్రుఁడా!
 భుక్తి కేమిటి! భుక్తి కుదిరిన
 ముక్తిమూలము మిత్రుఁడా!
 మూల మెఱుంగక వేషభాషల
 మోసపోతివి మిత్రుఁడా!
 మోసపోకుము లేదు లాభము
 వినమైనను మిత్రుఁడా!

* చి లు క

[ప్రొ. సూర్యనారాయణ శర్మగారు]
 గీ. పరుషరసములా నేకాక్షిపత్తు లుండు
 నింబవృక్ష బు ఫలసంయుతం బటంచు
 నేల యధివాస మొనరించి నీదుమధుర
 వాక్కులను వమ్ము సేసెదవమ్మ శుకమ!
 దివ్యకుసుమితనహాకారద్రుమము వీడి.

* జగన్నాథపండితుని శ్లోకమునకు చెలుగు.

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-2-0 డజన్ 1 కి 1-4-0
 ఈదంతచూరముతో పండ్లతోముటవలన చి గుడ్లు గట్టపడును
 చిగుళ్లనుండి రక్తము కారకుండును నోటదుర్గంధములేక ముం
 డును. పండ్లుముత్యములవలె తెల్లగా మండును.
 అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి - మదరాసు.

రాజశేఖర మహాకవి

[శ్రీరంగము సోమేశ్వరశాస్త్రిగారు]

“కవికవయః కవికృతయః కవిలప్తాః కవిచరంతి కవి శిఖిలాః” అని నీలకంఠదీక్షితులు చెప్పినట్లు గీర్వాణసారస్వతంబునం దనేకమహాకవులు ఉన్నట్టిరి. అసంఖ్యాకములగు కావ్యములను రచించిరి. కావ్యము లనేకములు లుప్తములయినవి. అనేకములు పక్షనపాతవ్యవహారములకు లయి యున్నవి. అనేకములు శిథిలములయి యున్నవి.

“అకూపారే శంఖాః కవికలి న సర్వేభగవతః కరాంభో జాధానప్రణయబహుమానందభరితే, ప్రవాహాః కే కేనా జగతిగిరి మాటాన్నగలితాః తథాప్యేకా గంగా విలసతికపరైః పురభిః” అని యొక మహావ్యాఖ్యాతవత్సల్యునియన్నాడు. గోపవ్యూహనేల! భవభూతి యుత్తరరామచంద్ర వ్యాఖ్యాన పీఠికయందలి శ్లోకమియ్యది. ఆవ్యాఖ్యాతలు కుమారతాతాచార్యులవార; కవి భూషణభిరుదభూషణులు. “సముద్రమునందనేక శంఖములు పుట్టుచున్నవి. అన్నియును విష్ణుమూర్తియొక్క హస్తభూషణము మానమును బొందుటలేదు. పర్యతశృంగములనుండి ప్రవాహము లెన్ని జాలుమిందలేదు. అయిన నొక్కగంగానదియే మహేశ్వరునియొక్క శిరస్సున ప్రకాశించుచున్నది.” అని యీశ్వరకావ్యము గ్రంథము లెన్ని జన్మించుటలేదు. అవియున్నయును జగత్తునందుఁ బ్రఖ్యాతిఁ బడయునా” అని ధ్వని. ఈ వ్యాఖ్యము సర్వభాషలకు నన్వయించును. ఉదాహరణప్రాయముగా మన యాంధ్రభాషయందలి యొకకవిని జెప్పుచున్నాను. అమరేశ్వరుడు. ఈతఁడు బహుగ్రంథకర్తలచేతఁ బోగడఁ బడియున్నాడు. శ్రీనాథాదికవులకంటెఁ బూర్వము. ఇట్టి ప్రాక్తనమనకవియొక్క గ్రంథ మొక్కటియు మనకు లభింపలేదు. ఈకవిగృహనామము చిమ్మపూడివారిని తెలియుచున్నది. అమరేశ్వరుని విక్రమసేనములొనిపద్య మొకటి కూచిమంచి తిమ్మకవి సార్వభౌముని సర్వలక్షణసారసంగ్రహములో నుదాహరింపఁబడినది. అమరేశ్వరునికంటెవా రెండఱో నామ మాత్రావశిష్టులైన కవులున్నారని ప్రబంధరత్నావళిని జూచినచో నీవిషయము తెల్లమగును. ప్రకృతమునకు వత్తము. లోకములోఁ బ్రఖ్యాతిఁజెందిన కాలిదాస, భారవి, మాఘభవభూత్యాది మహాకవులకుఁ దర్వాత మహాకవిలాంఛనమునకుఁ దగినవారలలో రాజశేఖరుఁ డొక్కఁడని యందఁ జేఁగ్రీవముగ నంగీకరించిన విషయమే. ఈవిషయమై విప్రతిపత్తి లేమికి.

శ్లో! బభూవ వర్తి కభవః కవిః పురా తతః ప్రపేదే భు విభర్తృ మేఠతాంఠిః పునశ్శో భవభూతిశ్చయన్ సవర్తతే సంప్రతి. రాజశేఖరః॥

శ్లో! పాతుం శ్రోత్రసాయనం రచయతుం వాచసంతాం సమృతావృత్పత్తిం పరమానువాపు మవధిం లబ్ధురంసప్రాతః॥ భోక్తుం స్వాదుభుంచ జీవితశో ర్యద్యస్తితే కాతుకం తద్భాగి తః! క్రుణు రాజశేఖరకవే నూక్షిః సుధాస్యందిశి॥ ఇత్యాది శ్లోకములే ప్రమాణములు. రాజశేఖరునకు శార్దూలవిక్రీడితములను జెప్పునే పురుషేమేంద్రుఁ డిట్లు సుస్మృతలికము నందుఁ బేర్కొని యున్నాడు.

“శార్దూల కీడితై రేవ ప్రఖ్యాతో రాజశేఖః శిఖిరీవ పరంశక్రైః సోల్లే ఖైరుచ్య శేఖరః॥”

ఇంక రాజశేఖరుని చరిత్రమునుగూర్చి విచారితము:- మాధవకృతకంఠవిజయము, భోజశేఖర చిత్ర సరస్వతీకంఠాభరణము, తేమేంద్ర కృతాచిత్రవిచారచర్చ సువృత్తలిక కవికంఠాభరణములు, సోమదేవసూరి విరచిత యశోస్థిలకచంపుపు, కాశ్యపరవభతి, ఆరోహః, భగదత్త, జల్మణసంగృహీత నూక్తిముక్తావలి, హరికవిసంగృహీతసుభాషిత మారావలి, వల్లభదేవ సంకలిత సుభాషితావలి, స్వయంకృత బాలరామాయణ, బాలభారత, కర్పూరమంజరీ, విధనాలభంజికా నాటకములును, విల్సన్ పండిత విరచితః-హిందూథియేట్ (Professor Wilson's Hindu Theatre) భట్ట మోక్షముల్లరకృతః ఇండియా - వాట్ - ఇట్ కాట్రాట్ అజ్ (Max Muller Bhattacharya's, India, what it can teachus) వేబరపండితకృతః = హిస్టరీ ఆఫ్ ఇండియన్ సాన్స్కృత లిటరేచర్ (webar Pandits - History of Indian Sanscrit litetraure)-అనేకపండితసంకలిత ఇండియన్ ఆంటిక్వెరీ-డాక్టరపీటర్సన్ రిపోర్ట్ (Dr. Peterson's Report డాక్టరు భాండార్కర్ - Dr. Bhandarkar's Report) రిపోర్ట్ - మొదలగు నాంధ్రేయభాషానిబంధ గ్రంథములును రాజశేఖరుని గూర్చి కొంత తెలుపుచున్నవి. ఆవిషయముల నిట క్షప్తికరించి వివరించుచున్నాను.

శేంకరవిజయము నందు, “కన్నాదితః కశ్చన రాజశేఖరః” అని ద్వితీయసర్గప్రారంభమునందు, “వివసేన మతిమర్త్య చరిత్రం నేమానజన దైన్యలవిత్రమ్! శేరఃక్షితిపత్తి దివ్యతూః ప్రాహిణో త్వచివ్రమాద్యతిభిక్షుః! లేన పృష్టతూలః క్షితిపాలః స్వేదసృష్ట మధశాతవకాలః! హలకాయుత సమవృణాభార్యం నాటకత్రయ మవోచయ పూర్వమ్” అని పంచమ సర్గంబునందును, “కవి తామశ త్వా ౭ భ శేరల త్వాకమనః కశ్చాన రాజశేఖరాఖ్యః! మునివర్యముమం ముదా వితేనే నిజశోటేరనిఘృష్టవస్మభాగ్రం॥ ప్రభతేము నాటకత్రయానే త్వమునా సంయమినా తతో నియుక్తః” అని చతుర్థసర్గంబునందును రాజశేఖరకథ వర్తించుచున్నది. నాటకత్రయ యనామములు మాత్రము శేంకరవిజయమునందఁ జెప్పఁబడలేదు. నాటకత్రయకర్తయును, శేరల క్షితిపాలఁడు నగు రాజశేఖరుడు సప్రమతక ప్రారంభ సమద్యుత శేంకరాచార్య సమకాలీనుడనిపై శేంకరవిజయమునలన స్ఫుటముగాఁ దెలియుచున్నది. అయినను బల్లాల పండిత సంకలిత భోజప్రబంధము, జై నమేరుతుంగాచార్యుని ప్రబంధచింతామణి మొదలగు గ్రంథములచే శేంకరవిజయము కాలనిర్ణయవిషయమునందు విశ్వాసానర్హమగుటచే నాంధ్రముచే నీక్షిమాంబులపై రాజశేఖర కాలనిర్ణయము శ్రద్ధేయముకాదు. పైశేంకరవిజయకర్త పండితశోమణి యగు సాయనమాధవాచార్యుడు కాఁడు. నవకాలిదాసాపరపర్యాయుడగు మణియొక మాధవుడు. ఈరెండఱో శేంకరవిజయములను గాక యానందగిరికృతశేంకరవిజయము మఱొక్కటికలదు. తండ్రిపూరు మహారాజగు తుళజేంద్రునిచే నాంధ్ర కాలిదాస విరుచమును గ్రహించిన యాలూరి కుప్పనకవిదీని నాంధ్రీకరించి యున్నాడు. ఈకుప్పనకవి సాంబనిఘంట్యాది గ్రంథకర్తలగు సుప్రసిద్ధ కన్యాశరంగకవిగారికి శిష్యుడని యాతనిగ్రంథములనఁ దెలియుచున్నది.

రాజశేఖరునికృతు లగు బాలరామాయణాదులయందు మహేంద్రపాలవర్ణన మున్నది. “ఇండియన్ ఆంటిక్వరీ” నామక మాసిక పుస్తకముయొక్క పంచదశభాగమునందలి 112వ పేజీయందు - “ఓం - స్వస్తి శ్రీమహాదేవ సమావాసితానీక గోపాస్యశేఖరభవ త్రిసంపన్న స్కంధానారాత్ - పరమ భగవతీ భక్తి మహారాజశ్రీభోజదేవ ప్రస్థ త్త్రోస్తత్వాదా సుధాతః శ్రీచంద్రభట్టారికాదేవ్యా మత్తన్నమ్! పరమభగవతీ భక్తో మహారాజ శ్రీమహేంద్రపాలదేవః క్రావస్తీ భుక్త క్రావస్తీ మండలాంతేపాతి బాలయికావిషయ సంబద్ధ పానీయక గ్రామన ముగతాస్సార్య నేమయథాస్థాననియుక్తా నృలివాసి నశ్చ సమాజ్ఞాపయతి - సంవత్సర ౧౦౧౫. ౫ - ౫ - మాఘ సుది 10 నిబద్ధం” అని మహేంద్రపాలు నిదానపత్రము ముద్రితమయియున్నది. ఈకావ్యమునందు బృహత్సప్తగిరిభితాంకముల యొక్క సంకలనమునందు జాతమయినసంఖ్య 155. ఈసంఖ్య శ్రీహర్ష వర్ధనకేశసంవత్సరము. దీనికి 606 కలిపినచోఁ గ్రీసుశకము 761 సంవత్సరమేర్పడును. “అయమేవ పూర్వలిఖితదానపత్రసమయః” - ఇదియే పూర్వలిఖితదానపత్రసమయము అని స్త్రీటు పండితుడు. దీని ననుసరించుచే సుభాషితావశ్యాభాద్ధాతము నందురాజశేఖరునిసమయములిఖింపఁబడినది. అయినను శ్రీహర్ష వర్ధనసంవత్సరాదికల్పనము యుక్తిరహిత మగుటచే 761 మితక్రీ. శ. సంవత్సరమునందు రాజశేఖరుఁ డుండెనుట సందిగ్ధ విషయమే.

దానపత్రమునందు రాజశేఖరవర్ణిత మహేంద్రపాలుని నగరము కలదు. ఎందువలన నవగా - దానపత్రమునందు మహాదేయముయొక్క నామము వర్తించుచున్నది. రాజశేఖర కృతబాలభారతప్రస్తావన యందుఁగూడ “కథ మేలే మహాదేయ మహానగర లీలావతీంసా విద్వాంసః సామాజికాః” అని కలదు. మహాదేయ మని కాన్యకుబ్జ(కనాజ్) నగరముయొక్క నామాంతరము “కాన్యకుబ్జం మహాదేయం” అని హైమ నామమాలయందును, “కన్యాకుబ్జం గాధిపురం కాశంకుశస్థలంచ తత్” అని యా నిఘంటువునందే యింకొకచోటను జెప్పఁబడియున్నది. “మహాదేయః కాన్యకుబ్జా” అని విశ్వప్రకాశ మేదినికోశములందును గలదు. బాలరామాయణ దశమాంకము నందుఁ గూడ:-

లక్ష్మణః ఇదంపున స్తో ౭ పిమందాశినీ పరిక్షిప్తమహాదేయం నామనగరం దృశ్యతే” రామశతశత్రుధామమహామహితం ద్విషద్యి గ్నో గామితం భవతి గాధిపురం పురస్తాత్; చైదహి దే హిశఫరీసదృశం దృశం తదస్మిన్నితంబిని నితంబవ హద్యునింధా॥” రిగ్వేదం ద్ద్యయం సర్వమహాపవిత్రం పరస్పరా లంకరణైకహేతుః! పరంపహేజానకి! కాన్యకుబ్జం సరిచ్చగారి పతి మాలిమాలా” ఇత్యాదిగాఁ గలదు. ఇందువలన రాజశేఖర

కవికాన్యకుబ్జ మహేపతియైన మహేంద్రపాలుని నభయందుండెనని తెలియవచ్చుచున్నది. బాలభట్టు భవభూతి, వాక్పతి రాజ, శ్రీనారాయణులైన యితరమహాకవు లనేకులు తమతమ సమయములయందు కాన్యకుబ్జ మహేపాలురగు హర్షవర్ధన యశోవర్మ ప్రభృతుల నభలయందు వర్తించుచుండిరి.

రాజశేఖరుడు దశమశతకమునం దుండెనని భాండార్కరపండితుడు చెప్పెను. ఇట్లే వేబర పండితుడును. ఏకాదశ శతక సమాప్తియందుఁగాని ద్వాదశశతకరంభమునందుఁ గాని యున్నవాడని విల్సన్ పండితుడు పల్కెను. బాలరామాయణ కర్తయగు రాజశేఖరుడు చతుర్దశశతకమునం దుండెనని భట్టమోక్షి ముల్లరుగారు పలికిరి.

వాస్తవముగా రాజశేఖరకవి 884 మితక్రీ.శ. సంవత్సరమునకనంతరము 959 క్రీ.శ. సంవత్సరమునకుబూర్వము, ఈమధ్య నున్న 75 సంవత్సరములయందుండెను. దీనికిఁ గారణము క్రీ. శ. 884 సంవత్సర పర్యంతము కాశ్మీరమును బరిపాలించిన యవంతివర్మకు సమకాలీనులగు నానందవర్ధన రత్నాకరులను రాజశేఖరుడు స్తుతించినట్లు లాతని స్తుతిశ్లోకములు నూక్తిముక్తావలి సుభాషితహామలయందు విశిష్టకవి ప్రశంసా ప్రకరణమునందు లభించుచున్నవి. ఆ శ్లోకకర్త మణియొక రాజశేఖరుడని చెప్పటకు వలనుపడును. ఎందువలన నవగా-బాలరామాయణ వర్ణితులను, రాజశేఖర పూర్వపురుషులను, నాతి ప్రసిద్ధులగున నకాలజలద, సురానంద తరలాది కవులయొక్క వర్ణనశ్లోకము లాగ్రంథములయందే దేశ కుల నామగ్రహణపూర్వకముగా గోపించుచున్నవి. ఆశ్లోకముల మధ్యనే రత్నాకరానందవర్ధనులం గూర్చిన శ్లోకములు కలవు. కాన సర్వశ్లోకము ల్లఁగ రయొక్కఁడై రాజశేఖరుడని నిశ్చయింప వచ్చును. తర్వాత శక సంవత్సరము 881 (క్రీ. శ. 959 సంవత్సరమున) లోజైన సోమదేవనూచేత రచింపఁబడిన యశోస్థిలక చంపుపు నందలి తృతీయాశ్వాసమునందు మాఘాదికవి నామములలో రాజశేఖరుని నామముకూడ కలదు. అందువలన రాజశేఖరుడు 959 సంవత్సర ప్రాచీనుడని నిర్ణయింపవచ్చును. ప్రబంధ శోక కర్తయగు జైన రాజశేఖరుడు స్తుతింపఁబడె నేమోయని సందేహింపవచ్చును. కాని ప్రబంధశోకము 1847 మితక్రీస్తాబ్దమునందు రచింపఁబడినది. తన తనకు నున్నవానిని తాను స్తుతించుటయెట్లు తటస్థించునో అది యసంభవము. రాజశేఖరుడు బ్రాహ్మణుడో శూద్రుడో డొడ్డివాడో సందిగ్ధవిషయమే బాలరామాయణాదుల నుండు “ఉపాధ్యాయః” “గురుః” ఇత్యాది విశేషణములచేత దన్ను జెప్పకొనియున్నాడు. అందుచే నాతని బ్రాహ్మణత్వము స్ఫుటమగుచున్నది. శూద్రులనుక నితఁ డధ్యాపనాధికార రహితుఁడు.

“రాజ్ఞాం శేఖరో రాజశేఖరః-రాజాలకు శేఖరుడు కాన రాజశేఖరుడు” అను సమాసము చితము కాదు. రాజాచంద్ర శోఖరోయస్యన రాజశేఖరః” అను సమాసము యుక్తమయి యున్నది.

“రజనీవల్లభశిఖండః” అని రాజశేఖరనామమునకుఁ బర్యాఘాతము కర్పూరమంజరీ ప్రస్తావనయందున్నది. “రజనీ వల్లభశ్చంద్రః శిఖండో శేఖరో మన్యవః” అని సమాసము.

కర్పూరమంజరీ ప్రస్తావనయందు “బాహుమానకుల మూలమాలికారాజశేఖరకవీంద్రగోపీనీ అని” కలదు. బాహుమానకులము “బాహిణ” అని ప్రసిద్ధిబొందిన శూద్రులకులము. ఈశూద్రులకులమునందే హమీరపుష్పధీరాజాదులు జన్మించిరి. అకులము నందు జనించినది యెట్లు కలియుగమున బ్రాహ్మణునకు భార్య యగును. అందువలన రాజశేఖరుడు శూద్రుడయ్యె యుండునను విషయ మనుచితము కాదు.

రాజశేఖరుడు మహారాష్ట్ర దేశోత్పన్నుడో చేదదేశోత్పన్నుడో కూడ సందేహవిషయమే. దీనికి సోతువు: బాలరామాయణ ప్రస్తావన యందు స్వప్రవీతామహం డగు నకాలజలదుని మహారాష్ట్ర మాదామణిగా వర్ణించి యున్నాడు. నూక్తిముక్తా వలిభగవద్దన శ్లోకములయందుఁ దన పూర్వపురుషుడగు సురానందుని చేదమండలమండనునిగా పేర్కొనినాడు. విధనాల భంజికాదులయందు చేదదేశోత్పన్నుడై యుండును. బిల్హణమహాకవి యేకప్రకారము కాశ్మీరమును బరిత్యజించి కర్ణాటమహీపతిని జేరెనో, యాప్రకారమే రాజశేఖరుడును స్వదేశమును విడిచి కాన్యకుబ్జ మహేపాలు నాశ్రయించెను.

దశరూపకావలోక, సరస్వతీకంఠాభరణ క్షీరస్వామి కృతామరకోశటీకా, ముకుటకృతామరకోశటీకా, శ్రీమదభివనగుప్తా చార్య కృతధ్వన్యలోకలోచన, కావ్యప్రకాశ,

సాహిత్యదర్శన, శార్దూలపద్య, నూత్రిముక్తావలి, సుభాషితావలి, సుభాషిత హాసావళిగ్రంథములయందు రాజశేఖర కృత శ్లోకములును, మంజుకవికృత శ్రికంఠచరితమునందలి సమాప్తిగ్రంథమునందు రాజశేఖరనామమున వర్ణించుచున్నవి. ఈగ్రంథములన్నియు రాజశేఖరుని సమయమున కర్పించినవి. ఈ సమయము క్షీరస్వామి విషయమునందు కించిత్సందేహము కలుగుచున్నది. కాశ్మీరదేశముపొండునది జయపీఠుని యధ్యాపకుడు క్షీరాభిషేకుడు శబ్దవిద్య పాఠ్యాయుడని రాజతరంగిణి (౪-౪౬౬)వలన తెలియుచున్నది. అతడే యమరకోటికాకర్త యగు క్షీరస్వామియని చెప్పట సమీచినముకాదు. క్షీరస్వామి కృతామరకోటికయందు శ్రిభాష 'అనునామ' మనేకస్థలముల యందున్నది. భాషాండకాదశ శతక మధ్యభాగమునందుండెను. కావున దేవకాదశ శతక మధ్యభాగముకంటె నర్వాచీనుడగు క్షీరస్వామి, యష్టమశతకోతిరార్థముద్భూత జయపీఠ స్థపతియొక్క యధ్యాపకుడగుట యెట్లుసంభవించును? అంకువలన క్షీరపాఠ్యాయుని కంటె క్షీరస్వామి భిన్నుడని తెలియవలెను.

బాలరామాయణము, బాలభారతము, ప్రచండపాండవము, కర్పూరమంజరి, విధ్వాల భంజికయను నాలుగుగ్రంథములే రాజశేఖర కృతములు ప్రాప్తించుచున్నవి. కావ్యమీమాంసయను గ్రంథము నికన బరిశీలించవలసి యున్నది. ప్రైగ్రంథముల యందు బాలరామాయణము మూలముత్రమును, బాలభారతముయొక్క యంకద్యయమును (బాలభారతమునకే ప్రచండపాండవముని నామాంతరము) నారాయణ దీక్షితకృత టీకాసమేతమున నిర్దేశాలభంజికనాటకమును, నానుడేవ ధర్మదాన కారురాజ కృష్ణనూనకృత టీకాసమేతయగు కర్పూరమంజరియను లభించుచున్నది. కర్పూరమంజరి సట్టగము. దీని లక్షణము భావప్రకాశమునందెట్లు చెప్పబడినదని వ్యాఖ్యాత వ్రాసియున్నాడు—

శ్లో॥ ప్రైప్రచక్షే కేనాపి విష్కంభేనా విచాకృతా |
అంకస్థానీయ విన్యస్తచతుర్థవనికాంతరా |

ప్రకృష్టప్రాకృతముయినట్లకం నామతో భవేత్ |
సమస్తనాటకలక్షణములను జెప్ప సాహిత్యదర్శనాది గ్రంథములయందు సట్టకమున నామమే చెప్పబడి యున్నను వ్యాఖ్యాతయగు వాసుదేవుడు మాత్రము సాటకమని చెప్పెను.

“తాతంప్రభాకరం నత్యానాతరంగోమతి మపి కర్పూరమంజరీ టీకా నానుడేవేతస్యతే” అని చెప్పి దానికింద, “కర్పూరమంజర్యాఖ్య సాటకంభే నూత్రధార ఆరీరూపాం నాండింపఠతి” ప్రస్తావనయందుకూడ “పాఠపార్వత్యః-భావ-సట్టాంతాద్విదవ్యం” దీనికి ఛాయ-“భావ-సాటకం నర్తితవ్యం”-అనిసాటకశబ్ద ముపయోగింపబడినది. మూలమునందు “సట్టాం” అని సట్టకశబ్దముయొక్క రూపమే ప్రయోగింపబడినది. ఈసాటకశబ్దమున కాకరమెయ్యదియో తెలియదు. కానిందు-ధట్టశబ్దమునందే. సంస్కృతంబునందు రూపాంతరంబులందుట విచిత్రముకాదు. సట్టకశబ్దమునకు సాటకమునలెనే, పిల్లలనుట్టిసిన వీరభద్రుడు చంపూకావ్యమునకు జంబూ (చంబూ) కావ్యమని ప్రయోగించెను. ఉదాహరింతును.

కా॥ జంబూద్విపములొన నెంతయుఁ బ్రకృత సుందర దీని న్నట, ద్రుంధునకుండలజాటకొరకుట్టి నిత్యస్థిని వీచి కాలంబ స్థి న్న నవేందుకందశ సుధాలం కారవాగ్గృఖరిక, జంబూకావ్యమచేసెదక బుధజన - శామూని ఖామూల తక॥ ధట్టశబ్దము మనయాంధ్రకావ్యముల యందే ప్రయోగింపబడినదిగాని సంస్కృతకోశములలోగాని కావ్యములలో గాని లేదు. కప్రత్యయయుక్తముగా “ధట్టికా” యనియు రూపము కానవచ్చుచున్నది. ప్రస్తుతవిషయమునకు వత్తము. శాఖాచంద్రమణియనను వైవిధ్యము జిజ్ఞాసూపయో గార్థముట్టుకొంపబడినది.

బాలరామాయణమునందు భర్తృమేంఠ, భవభూతి, శంకరవర్మ, అకాలజలన, తరల, సురానంద, కవిరాజుల యొక్కయు, కర్పూరమంజరియందు మృగాంక లేఖాకథాకారాపరాజిత, హాల, హరిచంద్ర, నందచంద్ర - కొటిసుల యొక్కయు నామములగుట. వారియందుశంకర వర్మపరాజితలు రాజశేఖరసమకాలీనులు. అకాలజలన, తరల, సురానందకవిరాజులు రాజశేఖరు ననుబూర్వులు. కవిరాజు రాఘవ పాండవీయర్త. భనంజయమహాకవిరచిత ద్విసంధాన కావ్యమునకుగూడ రాఘవపాండవీయమననామము కలదు. భర్తృమేంఠ భవభూతి, హాల, హరిచంద్రులు ప్రసిద్ధులై యున్నారు. కొటిసులు. అప్రసిద్ధులు. పూర్వోక్త బాల

రామాయణ బాలభారతాది గ్రంథచతుష్టయప్రస్తావనలయందు రాజశేఖరునిచేత రఘుకులమాదామణియన; మహేంద్రపాడులు స్వశిష్యుడని వర్ణింపబడినది. బాలభారత ప్రస్తావనయందు నిర్భయు నరేంద్రనూనాడన మహాపాసాలదేవుని వర్ణనమున్నది. ఉదాహరింతును:

అత్రైవ
నమితములహాలః పాకలో మేకలానాం
రణకలితకలింగః కేలితలోకేరశేందో
అజనిజితకులూతాః కుంతలానాంకరాశో
హతహృతరక్షుః శ్రీమహీపాలశేవః॥

కేవల రఘువంశముకూడనా ఆర్యావర్తముహారాజాధిరాజేన శ్రీనిర్భయనరేంద్రనందనే నాధికృతాః సభాసదః॥ మూల - మేకల - కలింగ - కేరల - కులూత - కుంతల - రఘురాదులు దేశవిశేషములు. పాకలము - హస్తజ్వరవిశేషము. “గాంధారాధిపగంధద్విపాకలః” అనిహస్తచరితము. “కలభంకకోర ఇనకూటపాకలః” అని మాలతీమాధవమునకు భవభూతి పాకలమే కూటపాకలము.

నిర్భయరాజాకూడ రాజశేఖరుని శిష్యుడే యయి యుండెను. “బాలకవిః కవిరాజో నిర్భయరాజస్య తథో పాఠ్యాయః” అని కర్పూరమంజరీ ప్రస్తావన. “విభ్రమరాజస్య తథోపాఠ్యాయః” అనికామరా సమృతమైనపాతము. నిర్భయరాజమతుడు మహేంద్రపాడుడని చెప్పటచే రాజశేఖరునికాలము నిర్ణయింపబడుచున్నది. అదియెట్లు:-

ఇదివలె మహాహరింపబడిన కాసనమునందు మహేంద్రపాడుని తండ్రిభోజదేవుడనియున్నది. అందుచేత మహేంద్రపాడుడు వేణు. అతడు క్రీ. శ. 761 యందు రాజ్యమేలెను. అతని తో మన రాజశేఖరుని కేవలభవమున సంబంధము లేదు. అతనివంశస్థులును తర్వాతి వారలను రాజులలో నిర్భయు నరేంద్రుడొకడు. ఈతని కుమారుడే మన రాజశేఖరున కాశ్రయ భూతుడైనమహేంద్రపాడుడు. ఈతనినే రాజశేఖరుడు తన నాటకములందు వర్ణించెను. కావున రాజశేఖరుని కాలము పూర్వోక్త కాసనరీతిని 8వ శతాబ్దము కాదనియు, 884 క్రీ. శ. సంవత్సరము మొదలు క్రీ. శ. 959 సంవత్సరాంతము వఱకుం గల కాలమనియు నిర్ణీతమగుచున్నది. మూల మన మొకతూరి ఘట్టమట్టి ప్రభాతస్వామ్యము ననుసరించి నిర్భయనరేంద్రుని సమక్షమునకు రాక తప్పదు. మహేంద్రపాడునియొక్క నామాంతరమే నిర్భయఃరేంద్రాఖ్యయని కొందఱు పల్కుదురు. కాని యది కాసురాజాపాతమువలెనే సత్యమునకు దూరము. మహీపాలదేవుడు చండకాశికనాటకమునందావ్యజ్ఞేమిశ్వరునిచే నిల్లు వర్ణింపబడి యున్నాడు:-

“యః సంసృత్య ప్రకృతి గహనామ్యా చాణక్యనీతిం జిత్యానందా న్సుమసునగరం చంద్రనవోజి గాయ, కర్ణాల త్వం ద్రువముపగతా నద్యతాశేవ హస్తం దోర్దర్పాఢ్యః సపునర భవచ్చీ మహీపాలదేవః॥ ఈమహీపాలుడే, రాజశేఖరవర్ణిత మహీపాలుడని చెప్పటకు నిశ్చయము చాలదు.

“కర్ణాటి దశనాంకితః శతమహా రాష్ట్రీకటామృతాః పౌరీధాంధ్రీ ప్రసవీడితః ప్రణయినీ భూభంగ వితాసితః, లాటిబాహు వివేచితత్వ మలయస్త్రీ తర్జనీ తర్జితః సోఽయం సుప్రతి రాజశేఖర కవిరారాణిసంవాంఛతి॥ ఈశ్లోక మాచిత్య విచారచర్యయందును, “వాతు ర్వానిధరస్య” ఇత్యాది శ్లోకములు సుభాషితావలియందును, “భాసో రామిల సోమితా” ఇత్యాదిశ్లోకములు శార్దూల పద్యలియందును, “అకాలజల దేందోస్వా” ఇత్యాదిశ్లోకము లనేకములు నూత్రిముక్తావలి సుభాషిత హాసములయందును రాజశేఖరనామముతో సద్భృతములయి యున్నవి ఆశ్లోకములు ప్రసిద్ధరాజశేఖర గ్రంథములయందు లభింపలేదు. అందువలన రాజశేఖరకృతగ్రంథము లింకినగున్ని కలవని తెలియవచ్చుచున్నది. “విధిస వట్టబంధాశ” అని బాలరామాయణ ప్రస్తావనయందు స్వయమగనే రాజశేఖరుడు చెప్పియున్నాడు. ఈకవియొక్క శార్దూలవిక్రీడితవృందో నిబద్ధములగు శ్లోకము లభిసమీచినము లయియున్నవని క్షేమేంద్రుని శ్లోక పూర్వకముగా బూర్వమే చెప్పియున్నాను.

శ్లో. అగస్త్యుని కైటభప్రచుభనే త్రైతాడ నారం రుషే నాభీపంకజమస్త్రుతాంగమయితం జాతేప్రయత్నే శ్రియః, న్యావాసోన్మథ నోపపాదిత భయభ్రాంతాత్మ సప్తక్షణ ద్రబహ్యులపరా పురాతనమునేర్వాగ్యుత్తయఃపాంతువః. ఈశ్లోకము నూత్రిముక్తావలియందు రాజశేఖరాంతే వాసినామ పూర్వకముగా సముద్భవం బయియున్నది. అందు

చేత రాజశేఖరుని శిష్యుడొక్కడ డెవడో కవి యని తెలియుచున్నది.

నూత్రిముక్తావలి, సుభాషితహాసావలి - శార్దూలపద్యముల యందు రాజశేఖరకృతములగు ప్రాచీనకవి ప్రశంసాశ్లోకములు కొన్ని సముపలభము లగుచున్నవి. అవియన్నియు న తు గ్గ పయుక్తము లగుటచే కవిసామ క్రమముతో నిచ్చట లిఖింపబడుచున్నవి:-

శ్లో. అకాల జలదేందోః సాహృద్యో వచనచంద్రికా,
నిత్యం కవిచకో రైర్యా పీయతే న చ హీయతే.

(నూత్రిముక్తావలి, సుభాషితహాసావలి.)

అకాలజలన కవిరాజశేఖరుని ప్రవీణతామహాడు. “అకాలజలనస్య ప్రణపుః” అని విధ్వాల భంజికా ప్రస్తావనయందును “సమూర్థో యత్రాసీ ధ్ధుగణ ఇవాకాల జలదః సురానందః సోఽపి శ్రవణపుట పేయేన వచనా, న చాన్యే గణ్యాస్తే తరల కవిరాజ ప్రభృతయో మహాభాగ సస్మిన్నయమ జనియా యావరమలే.

తదా ముష్యా యణస్య మహారాష్ట్రీ చూడామణే రకాల జలనస్య చతుర్థో దౌర్ద్రకిః (దాహికిః)శీలవతీ నూను రుపాధ్యాయ శ్రీరాజశేఖః” అని బాలరామాయణ ప్రస్తావన యందును గలదు. అకాల జలనకృతగ్రంథ మేదియు నిప్పటికిని లభ్యము కాలేదు.

“శ్లోకైః కోటరకాయభిః మృతమివ హృంత్కంఠం కచ్చపైః పాతీనైః పృథుపంక పీతలుతై ర్యస్మి న్సుహృద్భూతం తస్మి న్సుమగ్న సరస్యకాల జలదే నాగత్య తచ్ఛేష్టితం యత్రాకుంభ నిమగ్నవన్యకరికారియూధైఃపయఃపీయతే॥ ఈ శ్లోకముమాత్రము శార్దూలపద్యత్యాదులయందు లంఛించుచున్నది.

శ్లో. ధ్వనినాటిగభీరణకావ్యత త్వనివేశినా |
అనందవర్ధనః కస్య నాసీదానందవర్ధనః

(నూత్రిముక్తావలి సుభాషిత హాసావలి)

ధ్వన్యాలోకాద్య నేకగ్రంథకర్తయు, కాశ్మీరదేశోద్భవావంతి వర్తమృతసమకాలీనాతగు నానందవర్ధనాచార్యుడొకడనియున్నది.

శ్లో. అకాలజలనశ్లోకైర్మిత్రమాత్మకృతైః
జాతః కాదంబరీరామనాటకేప్రవరఃకవిః॥

(నూత్రిముక్తావలి)

శ్లో. సరస్వతీవత్కాణ్డాలే విజయాంకాజయత్యస్తా
యావై దర్శగిరాంవాసః కాలిదాసాదనంతరం॥

(నూత్రిముక్తావలి, సుభాషితహాసావలి)

శ్లో. ఏకోఽభూత్సువి నాత్మశ్చపులినాద్యత్వీకతకృతపర
స్తేసర్వేకతియోభవంతి గుఃవస్తేభ్యోననుస్కూర్తహే
అర్వాంచోయదిగద్యపద్యరచనై ద్వేతత్వమత్కూర్వతే
లేమంమూర్ఖి దదామివామచరణం కర్ణాలరాజప్రియా॥

ఈ శ్లోకకర్తయొకానొకచో నీవిజయాంకమైన కర్ణాటిగా తెలియుచున్నది. ఈ శ్లోకము కాకలములకవిగూర్చి చెప్పబడినటుల పాతాంతరమొకటికలదు. ఉదాహరించెదను:-

“ఏకోఽభూత్సులినాత్మశ్చపులినాచ్చాన్యేపినాకోరధూ
త్రాచ్చాస్తోత్రయ ఏవేదన్యకవయో దీప్యంతదేవ్యాగిరా
అర్వాంచోయదిగద్య సవర్తరచనా చాతుర్యవాగుధతా
స్తాస్సర్వానతిశయ్యభేరితరంగా కల్లమల్లకవిః
శ్లో. ఏకోఽపిజీయతేహంత కాలిదాసోనతేనచిత్
శృంగారేలితోద్ధాక కాలిదాసత్రయాకిము॥

(నూత్రిముక్తావలి సుభాషితహాసము)

శ్లో. జానకిహరణంకర్తృంధుమంశేనతోనతి
కవిఃకుమారదాసశ్చరామశ్చయదిక్షిః॥

(నూత్రిముక్తావలి)

కావ్యమాలా ప్రథమ గుచ్ఛకమునందలి యాచిత్య విచారచర్యయొక్క 144 పుటలోని కుమారదాసుంగూర్చిన టిప్పణిము విలోకింపుడు.

శ్లో. మారావతి సతాచిత్రే లిఖిత్యాశ్చర్య మంజరీం,
కులశేఖరర్యాఖ్యా (?)నకారాశ్చర్య మంజరీం॥

(నూత్రిముక్తావలి)

అశ్చర్య మంజరి యొకానొక గద్యగ్రంథముగా తెలియుచున్నది. పాణిని ప్రత్యాహాశోవా మహాప్రాణ సమాశ్రిష్టపి యుషేలింగితత్వముడ్రు, ఇత్యాశ్చర్యమంజరీ” అని అమరకోశ టీకయందు వారివర్ణమునందు యుపపద వ్యాఖ్యానమునందు ముకుటుడు చెప్పియున్నాడు. మన యాంధ్రదేశమునందు విఖ్యాతిఁబొందిన లింగాభట్టయ మన సమరకోశ టీకయందుగూడ నీయాశ్చర్యమంజరి యుదాహరింపబడినది. ఉదా.

“నూరనూరార్థమిదిత్య ద్వాదశాత్మనివాకరః”

ఇత్యాది నూర్యపర్యాయ పదములలో మొదటిదియగు నూరబ్రహ్మనుగూర్చి లింగయగురి యిట్లు వ్రాసియున్నాడు.

“సతీ చరతీతిసూరః స్వగతో”పాతాంతరం-సూరఃసూర శబ్దభూత ఇతితాలవ్యాదివ్యస్తీ ర్మతమాశ్చర్య మంజర్యాం నిర్మిముదయ వానపి శూరశ్చక్రవర్త్యపి తరణిరవ ఖకరతాపి త సకలభవనవలయ” ఇతి.

“ఏకయోక్త్యా పుష్పవంతోదివాకర నివాకర” అన్న పుష్పమూడ యిట్లు లిఖించియున్నాడు.

పుష్పవంతా విత్తేక యోక్త్యాదివాకర నివాకరాపుచ్చ తే పుష్పవికాసః పుష్పవికాసనే తద్వంతో పుష్పవంతా (తపు) అకారంతోఽప్యస్తి తదుక్తమనర మాలాయాం-రవి శశినా పుష్పవంతాభ్యా వితి తథా ఆశ్చర్య మంజర్యామవి ప్రాక్రమ్యగ్ధరణీధర శిఖర స్థిత పుష్పవంతాభ్యామితి”

కేరలీత్పత్తి కేరలవిశేష మహాత్మ్యనామక గ్రంథము లచేత సమస్త్యతమయిన యొకానొక రేఖయందు కేరల క్షితిపా లుడగు కులశేఖరుడు 32 మిత్రక్రీస్తుసంవత్సరమునం దుండెనని చూడఁబడుచున్నది” అని వామన శివరామ ఆ ప త ప్ర ణీ త రా జ శే ఖ ర వ ర్ణ న పు స క ము నం ద లి 13 పుటయందలి టిప్పణియందు కన్పట్టుచున్నది. కులశేఖర న్యుదతి కృత మునుదమాల ప్రసిద్ధమయియున్నది. కులశేఖరుఁ డే రాజశేఖరుడ కేరలీయుల ప్రవాదము మిథ్యయే. రాజ శేఖరునిచేత కులశేఖరుఁడు నిర్మింపబడిన కాగణమువలన వైవారి రాజశేఖర కులశేఖరుల మేకత్వము మిథ్యయని నిర్ణయమగు చున్నది.

శ్లో॥ ఆచారగపతిం వందే మహా మోదవిధాయనం ।

విద్యాధరమణ్యేశ్వర పూజ్యతే కంఠగర్జితం ॥

(నూక్రిముక్తావలి, సుభాషితహారావలి)

“మహామద విధాయనం” అని పుస్తకాంతర పాఠము.

శ్లో॥ చుతాశిఖిని గాఢాధ్యా సోక శేషాపిసాకథా ।

సురిలిఖందులేఖేవలోకే పూజ్యతమాభవత్ ॥

(సుభాషితహారావలి)

గుణాధ్యపండిత వ్రీణీతబృహత్సంపదక్షమిత మగ్ని యందు దగ్ధమయ్యెను. కేవల మొక లక్షమితము మాత్రీ మత కష్టముయి యు న్నది. ధాసరిత్సాగరమునందలి యష్టమ తరంగమునం దీకథఁ జూడఁదగును.

శ్లో॥ అనుప్రాసిని సందర్శ్యగోనందన సమః కుతః ।

యథార్థ నామతై వాస్య యద్వాగ్యదతి చారుతాం ॥

(నూక్రిముక్తావలి)

శ్లో॥ యాయావరకుల శ్రీశ్రీశ్రీ యష్టేశ్చమండనం ।

సునన్ద బంధరు దిర స్తరలవాన తలోయథా ।

(నూక్రిముక్తావలి, సుభాషితహారావలి)

తరల మనఁగా హారమధ్యమణి, తరలుడనువాఁడు రాజశేఖ రుని పూర్వపూరుగుఁడు. పూర్వమకాలజుడ శ్లోకటిప్పణము నందు లిఖింపఁబడిన బాలరామాయణ ప్రస్తావనము విలోక నీయము. రాజశేఖరుఁడుకూడ తన్న యాయావరకులో త్ప న్నునిగా స్వగ్రంథములయందు వర్ణించుకొనియున్నాడు.

శ్లో॥ కర్తవ్యంతిచనాదన్యః కః పార్థ విజయంతుమః ।

తదర్థకేక్యతేద్రష్టుంలోచనవ్యయిభిః కథం ॥

(సుభాషితహారావలి)

శ్లో॥ త్రయోఽగ్నియః, త్రయోవేదా త్రయో శేవా త్రయో యో గుణః । త్రయోదండి ప్రబంధాశ్చక్రిషులోకేషు విశ్రుతాః ॥ (కార్ణధరపద్ధతి, సుభాషితహారావలి.)

దశమహారచరిత్రము, కావ్యాదర్శ మను రెండుగ్రంథములే దండి కృతములు లభించుచున్నవి. మల్లికార్జునతర్క యుద్ధండా పర నామకుడగు రంగనాథకవి, దండికవికాఁడు. కలాపరిచ్ఛే దము, ఛందోవివితి మొదలగు నితరగ్రంథములు దండికృతములు కలవని కావ్యాదర్శమువలన తెలియుచున్నది. దండికవి సప్తమ శతకప్రారంభ సముద్యోతుఁడు.

శ్లో. సరస్వతీ పవిత్రాణాం జాతిస్తత్రనకారణం, వ్యాసస్మర్తే కులలోఽభూ ద్యద్దోహో భారతే కవిః. (కార్ణధరపద్ధతి)

పుస్తకాంతరమునందు “పదేహిసాం” అని పాఠము.

శ్లో. ద్విసంధానే నిపుణతాం సతాం చక్రే ధనంజయః, యయాజాతం ఫలం తస్య సతాం చక్రే ధనంజయః.

(నూక్రిముక్తావలి, సుభాషితహారావలి.)

వసుదేవ శ్రీదేవీమానఁడును, ద్విసంధాన కావ్యకర్తయు నగు ధనంజయుఁడు జైనుఁడు. దశమహార యాతనికంటె భిన్నుఁడు. రాజశేఖరునకుఁ దర్వాత నున్నవాఁడు. రాఘవ సాంఘియమని ద్విసంధాన కావ్యమునకు నామాంతరము. కవి రాజకృతముచిత్ర రాఘవసాంఘియము దీనికంటె భిన్నము, ప్రసిద్ధము నయియున్నది. (సశేషము)

శ్రీరవీంద్ర కవీంద్రుఁడు.

(3)

పోలవరపు రామబ్రహ్మంగారు

కవిత్వ మనినఁ బద్యము లల్లుటకాదని నూచించితిని. ఒకడు కవియని పల్కినంతనే ‘ఏదీ లడ్డుపకొడీలమీద పద్యం చెప్పు మాత’ నుని పరిహసించుట సామాన్యముగ చూచు చున్నాముకదా. ‘గంట కెన్ని పద్యాలు చెప్పెదవు’ నేను గంట కారానూరపద్యము లల్లెదనని ప్రతిజ్ఞ వట్టి కంఠము ధరించు కవుల మనదేశమున నెందరో యున్నార! పుల్లియాకులమీద పేలపిండిమఃద్దలమీద గంటకు నూరుపద్యాలు! ఇటువంటికవులు మనదేశమున నింటికొకఁడు, పల్లకొకఁడు పూరికొకఁడు. ఈ కవిత్వమునఁ దప్పలు పట్టుటకు విమర్శకులు కావలసినంతమంది. ‘విమర్శనమని యొకఁడు. విమర్శనాఖండనమని యింకొకఁడు, ఖండనముండనమని వేరొకఁడు, ముండనముండనమని యొక మహామహాపాధ్యాయుఁడు!

ప్రాచీనసాంస్కృతికసాంస్కృతమున నలంకారశాస్త్రములు, ఛందో వ్యాకరణములు తెమ్మలుండెను. వాటి ననుసరించి ఆ నియ మములతోనై ద్రాక్ష, నాళికేళ, పానాణ, పాకములలో కవిత్వముఁ జెప్పి మహాపర్యటములను ఛేదించినట్లు ఆకాశము విరిగిపడినట్లు పటపట, పెళ్ళిపెళ్ళి బారెడుసమాసములు, మూరె డుపదములు ప్రయోగించిన గందరగోళత్రుకవులు నేడు లేరు. ఆపాకలులేరు. ఇప్పుడు స్వాతంత్ర్యము పెచ్చుమీరుచున్నది. ఒకవిధముగ నీమానసిక స్వేచ్ఛ పాశ్చాత్యవిజ్ఞానసంపర్కము వలనఁ జనించిన దనవచ్చును. తరువాత భరతఖండమున నీ నవ యుగోదయమునకై తోడ్పడినది మంగభాష. బంకించంద్ర, రమే శచంద్ర, రవీంద్ర, ఆరవింద మున్నగు మహాకవులు దీశక్తి దేశ మున వ్యాపించినకొలది నూర్చుభావములు పెంపొందినవి. స్వేచ్ఛామరక్తి యభివృద్ధి చెందినది. గొప్ప మానసిక పరివర్త నము జనించినది. పరివర్తనమే కాదు. మహత్తమైన యాధ్యాత్మికవిప్లవ మనవచ్చును.

ఈవిప్లవమే యాంధ్రదేశాభ్యుదయమునకుఁ దోడ్పడినది కాని మనవారు వింగసాంస్కృతముపట్ల జూపవలిన యాదా ర్యమును జూపుటలేదు. నిరుపముక్తములై త్తుణికాహారము గూర్చునవలసిన కాలమును వృథాపుచ్చుటకుఁ దోడ్పడి యప రాధపరిశోధకనవలసిన సన్యాసింపుచున్నారు. (గ్రంథకర్తలు వ్రాయుచున్నారు. రవీంద్రాదిమహాకవుల సద్బ్రంధములపై మన వారి యభిరుచులను మరల్చు గూడదా? రవీంద్రుని మేధాతత్త్వ ము (Mentality) ను విమర్శింపవలయునన్నఁ బ్రాచీన కవితా సాంప్రదాయముల ననుసరించి ప్రయోజనములేదు. సత్కవిత్వ ము భావప్రేరేపకము. కావున పరిశీలనపలసిన కావ్యవిధులు నిర్ణయములు చాలవరకు విమర్శకుని స్వకీయదృష్టిపథముపై నాధారపడి యుండును. ఈపద్యము కావ్యసమృద్ధిముగా లేదు. స్థాితిత్వములున్నవి. ఫలానివేకయ్య వ్యాకరణములో మాత్ర ముననుసరించి లేదు కావున తప్పు’ అని తృణీకరించుట మానసిక ‘బానిసత్వము’ కవి పర్యవృత్తంతుఁడు. విమర్శకుఁ డెట్టివాఁడై యుండవలయును. కవిమనోభావమును గుర్తించువాఁడే సద్వి మర్శకుడు. కవిని విమర్శించుట సులభమే. తప్పల లెక్కించుట త్తుణమాత్రము. ఈదోషాన్వేషణ మొనరించు విమర్శకుఁడే కవి త్వముఁ జెప్పఁగల్గుచో కష్టములులు తెలియును. వేయమంది విమర్శకులైనను నొక్క కవి కాబాలడని ‘కాపరు’ వచించినట్లు కవితారసగ్రహణశక్తి యనుభవైక వేద్యము. నిర్మలమతియై భావ పూరితుఁడై మైమరచి మనోహరమైన విశ్వరూపసంపర్కమైన ర్చనపుడే కవికన్నులు లేజోయు క్రమమై దివ్యమూర్తుల గాంచ గల్గును. అడుగుపే తడవుగ నూరుపద్యముల జెప్పుట కవిత్వము కా నే రదు. భావసూక్ష్మమైన యాకవిత్వమున బ్రాణమే యుండదు. “Emotion recollected in tranquillity” అని వడ్డనరర్థ వచించినాడు. కవిత్వ మన నిట్టిదని నిర్వచించి నాడు. ఆటువంటిసమయమున దనంతదా నరుడెంచు వాణియే సత్కవిత్వము; భావగోపనములేదు. భావప్రకటనమే. ఇది రహస్యము లోకమునకెల్లు మెల్లడింతునను సంతయమే కలుగదు. దీనినే (Subjective element) భావకవిత్వ మనెదను.

కవి తనహృదయమును ప్రేమమూర్తికై సమర్పించి యం కితమొనరించి ప్రణయోజ్వలనయనముల నామూర్తిం దిలకింపుచు ఆమూర్తిధనపేటికయగు స్వీయహృదయపేటికఁ దెలుచి గంభీర సముద్రముభంగి భావతరంగము లుగ్ధాంగునందు మోనముద్ర దాల్చి నిమిలితలోచనుడై యున్నను ప్రకృతి నిజస్వరూప

మతనికనులకు గోచరింపుచునే యుండును. కవివిమర్శకు లొక్క నియందే మూర్తిభవించురు. విమర్శకుఁడు కానికవి, మహాకవి కాబాలడు. విమర్శకద్వైపి లేని కవిత్వమున సత్యము సాందర్యము మాధుర్యము నంజలాలవు.

రవీంద్రునికవిత్వము ప్రాచ్య పాశ్చాత్యవిజ్ఞాన సమ్మేళ నాఫులిము. వింగభాషయందే యతఁడు రచించెను. మాతృ భాషాభిమాని కావున తనయుల్కృష్ట మేధాశక్తిని మాతృ దేవి శే సమర్పించెను. ఆ వింగ భాషా సౌష్ఠవ మాంగభాషయందు లేకున్నను కవీంద్రునితత్త్వ మీభాషాంతరీ కరణములగు చాలవరకు వ్యక్తీకరింపబడియున్నది. అందాతని నుస్థిరాభిప్రాయములనే వెల్లడించినాడు. నిర్భయముగ తనకు సత్యమనితోచినదానినే చిత్రించియున్నాడు. మనసంఘ దురా చారముల సదాచారముల మంచిచెడ్డల ఆకారానాకారముల నిస్సంశయబుద్ధితో వర్ణించియున్నాడు. మహర్షికావ్య నాధ్యాత్మికదృష్టి ప్రకృతిరహస్యములఁ దిలకించి వెల్లడించినాడు. రవీంద్రునిగ్రంథములఁ బ్రత్యేకించి విపులముగ శోధించి విమ ర్శించినగాని యమ్ముహూళముని తత్త్వము గోచరింపదు. ప్రాచ్య పాశ్చాత్యవిజ్ఞానైకత కఠఁ డెంతయొక బాటుపడుచున్నాడు. ఆతనిజీవితాదర్శ మదియే. ఆతనికవిత్వమునఁ బ్రత్యక్షరమందును విశ్వజననీదివ్యకుండరూపము ప్రస్ఫుటమగుచునే యుండును ఆవిశ్వమాతృమండరమున వర్ణభేదములు లేవు. తెలుపునలుపులు లేవు. చెడ్డవిన్నలు లేవు. ప్రేమైకమూర్తి కదా విశ్వభారతి? జపాను జ్యోనీ, ఫ్రాంసు, వారు వీరననేల మానవులెల్లరు మాతృ మూర్తి నారాధించి కృతార్థులు కావచ్చును. ఇట్టివిశ్వవిద్యా లయమును ప్రతిష్ఠించి యాచార్యత్వమును వహించినయా లేజో మముమూర్తి కవిత్వతత్త్వ మిట్టిదని యొక్కసారి పలుకఁజాల ము. ఆతని నోట వెల్లడు మృదుమధురగానము విశ్వమోహ నమైనది. ప్రేమరసార్ణవమున ముంచివేయును. ఉభయభాషా సాంప్రదాయముల సమన్వయించి యుభయనాగరికతాస్వభా వముల సమ్మేళన మొనరించి లోకైకకవీంద్రుడయ్యె. మహా తత్త్వజ్ఞ డయ్యె.

రవీంద్రుని విమర్శించునప్పుడు మనదృష్టి యతనికవనముపైని మాత్రమే యుండజాలదు. మానసికాహారమును (Intellectual leasure) సమహర్చులే కవిక ర్తవ్యముకాదు. జీవితతత్త్వమును విమర్శించి జీవితాదర్శమునునిర్వచించి(Philosophy of Life) జీవితసమస్యలఁ బరిష్కరింపవలయును. దీనినే ‘బోలును’ సుప్రసిద్ధాంగ్ల కవివర్యులు (How to live-the moral ideal) గట్టి మున్నగు జర్మను తత్త్వజ్ఞులు ఎమర్సన్ కాంబె మొదలైన యాధునిక కవిశ్రేణులు పరిష్కరించి కృతార్థులైరి.

రవీంద్రుఁ డీతెగలో జేరినవాఁడు. అంతమాత్రమునే నతని భారతీయతకు లోపము కలుగదు. భారతజాతీయత ను వ్యక్తిత్వమును నిల్పి పాశ్చాత్య విజ్ఞాన మును సాధనముగ గైకొని యఖండప్రజ్ఞావిశేషములజేసి లోకైకకవి యయ్యెను. పాశ్చాత్యవ్యామోహమునఁ దగుల్కొనలేదు. తనవ్యక్తిత్వమును గోల్పోవలేదు. అభిరుచులు భావములు సంప్రదాయములు దేశీయములు పరికరములు ఉపకరణములు అధునికమతే కాని వాని విశాలదృష్టిపథమును నూచించుచుం డును. మంచుగుణ మొందున్నను సత్య మేదేశమందున్నను పరిగ్రహణీయమేకదా? పాపపుణ్యములు సకలదేశములందును కలవు. భారతభూమియే పుణ్యభూమికాదు. శ్వేతద్వీపములు పాప భూమియైయున్న కావు. అందుచేత రవీంద్రుని ధర్మవిశ్వాస ములు ఆధ్యాత్మికస్వాతంత్ర్యమును పురికొల్పుచుండునని చెప్ప వచ్చును. వాని (Philosophy of life) తత్త్వజ్ఞానము అనుభవ సిద్ధమైనది.

ఇంతకును తేలిపర్యవసాన మేమనెదరేమో! కవిక వ్యము జ్ఞానబోధనేయుట కానేరదు. ఈపని నెరవేర్చుటకు పంచతంత్రములు పశురుపాయచంద్రికలు వేసవే లున్నవి. ధర్మోపదేశ మొనరింతునని కలముఁ జేబూనినచో కవిత్వము గంగపాలు కావలసినదే! పేకుపియరు, కీల్సు మొదలైన మహా కవులగ్రంథములు బైబిలుతోపాటు ‘చర్చిలలో’ పడియుండవల సినవే. ఐన నిక కవిత్వ మెంచున్నదని పెదకఁగలము. ప్రకృతిని ప్రతిబింబింపజేసి సత్యమును చిత్రించునదే కవిత్వము. కవితా ప్రపంచమునఁ గ్రమ్ముకొనెడు మనపటివై యుండును. అవి హర్షవిషాదముల మునిగియున్నపుడు మనముకూడ నాయవస్థల జెంచుచుండుము. వాటి యుచ్చాస్యసనిశ్వాసములతో నీటూర్పు లతో చిరునవ్వులతో మన మైక్యతఁ జెందుచుండుము. అపూర్వ యములు కొట్టుకొనుచున్న మనహృదయములును చలించును. అవి యాగిపోయిన నివి యాగిపోవును. ఇందే సత్యము. కవితా సాందర్యము కవిత్వము పెంపొందుచున్నది.

దో అడుగున యిందు తేర్చని కాల్యగుండ ప్రవహించునపుడు దానిపై నెట్టి హక్కుగాని నహింప వీలులేదు. నీటి సమైక్యతం డజేయునెడల కంపెనీవేసేమియు యియ వీలులేదు. సమైక్యమును నీటితీరము విధింపరాదు.

7. సెక్షన్ 99—అన్ని విషయములలోను ఇంజంక్షను నివారణోపాయమును లేకుండజేయుట వాక్యములేదు. తగిన కేసులో ఇంజంక్షనును సీవిలుకోర్టులకుచిత్తుజనొసంగి అధికారమునిచ్చి నమ్మవలయును. వారు మాట్లాడితే ఇంజంక్షనుల నీయరు. ఈఅధికారమును సీవిలుకోర్టు లిష్టమువచ్చినటుల వినియోగించినటుల సాక్ష్యముగానరాదు.

* * *

పి. సి. ఎతిరాజులునాయుడుగారు

పల్లికు లెక్కలలో మెట్టక్రింద రిజిస్టరుజేసిన భూముల కునీరు వినియోగించు హక్కు 19 సెక్షన్ (6) క్రింద రయిత్వ రీ భూములకును బాపతుమాగాని ఈనాములకు మాత్రముండు నటుల జేయుట విచిత్రముగ నున్నది. ఈహక్కు పల్లం ఈనా దారుల కిచ్చినను, జమీందారీరైతులకు లేకుండజేయుటవలన గోదా వరి, కృష్ణా డెల్టాలలోని జమీందారీరైతులకు చాలకష్టము గలుగుచున్నది. డెల్టాలలో ఆనకట్ట కట్టినప్పటి నుండియు వేల కొలది యొకరముల సాగుగురు రయిత్వరీ పట్టాదారులు చెల్లించుదానికన్న యెక్కువలేకును ప్రభుత్వమువారు నీటితీరు న క్రింద విధింపగా చెల్లించుచున్నారు. ఆనకట్టలు కట్టినప్పటినుండియు వ్యవసాయదారులు జమీందారీరైతులకుగాడ తమ భూములను మాగాణి భూమింక్రింద జేర్చినయెడల ఆదాయము ప్రభుత్వమునకు చాలవచ్చునను నుద్దేశ్యముతో అట్లుజేయుమని నిర్బంధము జేసిరి. జమీందారీ ఎస్టేటులలో కాలవలను యితర ఇరిగేషనులను జేయబడెను. కాని యొక్కడను గాని ప్రభుత్వమువారు కంపెనీవేసు నీయలేదు. రైతులు తమభూములను మాగాణి క్రింద చేర్చుకోరినయెడల భూములు జమీందారీక్రింద నుండుటవలన అట్లుజేయుట కష్టమయ్యెను. అవి పల్లపు భూములైనను ఎస్టేటుభూములగుట చేత మెట్టవానిగ రిజిస్టరు జేయబడినవి. అందుచేత నీటివినియోగపు హక్కుగాని కంపెనీవేసు హక్కుగాని లేకుండ పోయెను. అందుచేతనే ఇరిగేషను బిల్లు అడ్డెజరి కమిటీ తేర్చిప్రాయము గాంచినను వెలెట్టు కమిటీ యిట్టిభూములకు కంపెనీవేసు హక్కునీయవలెనని గుర్తించెను కావున క్లాజు 19 (6) 'ఎస్టేటులో జేరని' అనుమాటలను పూర్తిగ తీసివేయవలెను.

నిజాంరాష్ట్రాంధ్రజన కేంద్రసంఘ తృతీయ

సమావేశము ఆగిపోయినది

అనివార్యములగు కొన్ని కారణములవలన, కేంద్రసంఘ తృతీయ సమావేశము, ఇదివరకు ప్రకటింపబడిన ప్రకారము ఆజూరు ౧౩౩౪ ఫ. మొదటివారములో జరుగదు. ఈ సమావేశము జరుగునపుడు, కాలమును ముందు ప్రకటింపబడును.

మాడపాటి హనుమంతరావు,

కార్యదర్శి.

కోహటుకొట్లాట

పయనీరు దెల్పు వర్తమానము

అలహాబాదు, అక్టోబరు 1— మొదట దెలుపబడిన వర్తమానము నిజమని పయనీరు పత్రిక దెల్పుచున్నది. మొదటదినమున ఆల్లరిలో చనిపోయిన వారందరును మహమ్మదీయులే. స్థానిక హిందూనాయకులు దొరతనమువారి ఉద్యోగస్థులును గలసి పారిపోయిన హిందువులను రాగోరుటకును సఖ్య ముఖ్యసంఘములవారికి గూర్చుటకును పిషావరులో సోమవారమునాడు సమావేశమైరి.

(ఆ. ప్రె.)

కోహటునందు పరిసితులు

అమీరుగారి కనుకూలముగ నున్నవి

అలహాబాదు, అక్టోబరు 1:—అమీరుగారి కనుకూలముగ పరిస్థితులు మారుచున్నవని కోహటునుండి వర్తమానములు వచ్చుచున్నవి. గుంపులవారిలో మనస్ఫర్థిలైనవ గలవు. ఫిజ్జెయి గుంపు వారిలోను లేమాను ఖేల్ అనువాడు మాత్రము వారితో యేకీభవించెను. పోలిందకు వలసవచ్చుట సమీపించుచున్నదనియు ఆకారణముచే పరిస్థితులొకను చక్కబడుననియు దెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

గుల్బర్గా దొమ్మిచారణ

హిందూస్తీదర్లు కోర్టును బహిష్కరించుట

గుల్బర్గా, సెప్టెం 30:— మూలముగా జరిగిన దొమ్మిచారణను కమిషనువారు దాదాపుగా ముగించిరి. మిక్కిలి గొప్పకొట్లాట జరిగినకూర్చ బసవప్ప దేవాలయము కేసులో సాక్షులందరును పరీక్షింపబడి క్రాసుపరీక్షగూడ చేయబడిరి. ప్రతివాదము లేవియు జరుగవని తెలియుచున్నది. కమిషనువారు క్రాఫోర్డుగారి సాక్ష్యమును రికార్డుచేసిన దానికిని ఒకవిధముగా అర్థము చెప్పినదానికిని అసంతృప్తిగలవాడై ఫిర్యాదియగు పీరుషాటి తరపున పనిచేయుచున్న బావిష్టరు నాయకుగారు కోర్టునుండి వెడలిపోయిరి. కేసు ముఖ్యమైనదిగావున తానింక స్టిడీయను కుదుర్చుకొనువరకు 15 రోజులుకేసును ఆపుజేయవలసినదని పీరుషాటి పిటిషనుపెట్టుకొనెను. కమిషనువారు యీ దఖలాను గ్రాంటుచేయలేదు. హిందూస్తీదర్లు కోర్టును బహిష్కరించిరి. (ఆ. ప్రె.)

బాంబులను దాచినివారిని పట్టుకొనుట

అమృత నగర, సెప్టెం బరు 30:— కొన్ని బాంబులను దాచి యున్నారని చెప్పుకొనబడిన నలుగురిజట్టును పోలీసు డిప్యూటీ సుపర్వైంటు జన్వంతసింగు వింద్రాగారు పట్టుకొనిరి. వారియిండ్లను సోదాచూడగా ఒకచిన్న మిలిటరీ చేతిబాంబుకూడా దొరికెను. ఈ యుద్యోగస్థుడే కరంసింగు అనే కాకాసింగు అను నొక గొప్ప జండిపోటుగాడు ఒకబంబిపోటుకై ప్రయత్నములు చేయుచుండగా పట్టుకొనెను. తానెవరైనది వాదింకను చెప్పుకొనలేదు. అయినను జిల్లాలో యితరచోట్లలో జరిగిన తోపిళ్లలోగూడ పడున్నాడని తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

డక్కాలో బియ్యపుధరలు పెరుగుట

డక్కా, సెప్టెంబరు 30:— ఇచ్చట బియ్యపు ధరలు ఆకస్మాత్తుగా ఒక్కసారి పెరుగుటవలన ఈబాధను నివారించుటకు జిల్లామేజిస్ట్రేటు పట్టణములోని ప్రముఖులతో బియ్యపు సంఘము నేర్పాటుచేసిరి. చిట్టగాంగు కలకత్తాలనుండి బియ్యమునుకొని అసలుధరల కమ్ముటకు ఆప్యదే యేర్పాట్లు గావింపబడినవి. బియ్యపు ధరలను సాధ్యమైనంతవరకు ఒక్కవిధముగా నుండుటకు తమ తమ ఆక్రాంటులను తీసుకొని రావలసినదని బియ్యపు వర్తకులందరికి నోటీసులు పంచిపెట్టబడెను. (ఆ. ప్రె.)

మిర్జాపూరు బాంబుకేసు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 30:— మిర్జాపూరు పీధి బాంబు కేసులో న్యాయమూర్తి సుప్రహస్ ముద్గాయబసంతకుమారధేంకిని తిరిగి విచారింపవలసినదని యుత్తరువు చేసెను. నిన్నటిదినమున జూరీలో అధిక సంఖ్యాకులు ఇతడు నిర్దోషియని చెప్పిరి. న్యాయమూర్తి భేదాభిప్రాయముగలవాడై హత్యదోషయుక్తమైన మనుష్యహత్య అను నేరముల క్రిందను ముందు పక్కాముల కాసనము క్రిందనున్న నేరముక్రిందను ముద్గాయని తిరిగి వచ్చే హోకోర్టు సెషన్సులో విచారింపవలసినదని యుత్తరువు విచ్చెను.

ఆ. ప్రె.

మూడవ రైల్వేలేబరు కాన్ఫరెన్సు

డాక్టరు పి. వి. నాయుడుగారు ఆదినారాయణకృష్ణి గారు కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షునికొరకు బేర్లు నూచింపబడెను.

నేలం, అక్టోబరు 1:—జనవరి మొదటివారములో మూడవరైల్వేకార్మికసమితిసభ నేలంలో జరుగును. నిన్నను రైల్వేకార్మికసమితి మీటింగు నూరమంగలములో జరిగెను. ఆహ్వానసంఘ మేర్పడెను. డాక్టరు పి. వరదరాజులునాయుడుగారును టి. ఆదినారాయణకృష్ణిగారును కార్యదర్శులుగా నెన్నుకొనబడిరి. కర్నూలు వెడ్జిపుడ్, లాన్సుబరీ, తోసెఫ్ బాబ్టిప్రా, సి. ఆర్. దాసు, ఓకోజిని నాయుడుగార్ల బేర్లు అగ్రాసనాధిపత్యమునకు నూచింపబడినవి. (ఆ. ప్రె.)

చుండుచు మూసె

మీసె 1-3 ను ౧-౬-0 వీ పీ యూ ౧-11 0

మూసెను వాచిన చుండు పోట్లురాలుట, తలుపులు పుండ్లు మొదలగునవి మూసెను. దీనివలన పోట్లలకు హానిగలుగక చక్కగ దెరుగుగలుగును. అమ్మకాంబు డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

రెండవవాయిదానూలు పంపినవారి నామములు-సభ్యులు

పంపినవారి పేరు	జిల్లా	రిజిస్టరు నెంబరు	నూలుపొడవు గజములు	నూలు నెంబరు	తూకము తులము
215. భమిడిపాటి చినయజ్ఞ నారాయణశర్మ విశాఖపట్నం		1090	2000	17	5 $\frac{1}{2}$
216. దువ్వూరి ముప్పయ్య గోదావరి		1447	2000	10	9 $\frac{1}{2}$
217. కొత్త సూర్యనారాయణ ,,		117	2000	88	2 $\frac{1}{2}$
218. మానాప్రగడ వెంకటకృష్ణారావు ,,		48	2127	16	6 $\frac{1}{4}$
219. అప్పన సుబ్బారావు ,,		81	2800	22	5 7/8
220. పరిమి శ్రీరామలు ,,		36	4056	15	10 $\frac{1}{4}$
221. మామిడి లక్ష్మీపతి ,,		18	2983	18	7 5/8
222. రామనేతి రంగనాయకులు ,,		50	2050	19	5 1/8
223. మచిరాజు రామచంద్రమూర్తి ,,		44	2020	15	6 1/8
224. రాచర్ల నారాయణరావు ,,		80	2400	16	7 1/8
225. కొవ్వొడి మంగరాజు ,,		89	2000	18	5 1/8
226. కలవకిడు వెంకటరమణాచార్యులు అనంతపురం		5126	3000	31	4 5/8
227. పట్నూరి చినబయ్యప్పరెడ్డి ,,		1548	800	11	3 $\frac{1}{4}$
228. చీరలవాసుపల్లి నారాయణరెడ్డి ,,		1547	2100	13	8
229. సంకటి బాలిరెడ్డి ,,		1588	1920	13	7
230. బి. టాకోజిరావు ,,		1682	2520	22	5 $\frac{1}{2}$
231. చెన్నంపల్లి వెంకటరంగాచార్యులు ,,		1527	2160	23	4 $\frac{1}{2}$
232. యాతం నారాయణ ,,		1550	2505	19	6 3/8
233. సంకట కొంఠారెడ్డి ,,		1528	1850	21	4 1/8
234. దొంతిరెడ్డి రామిరెడ్డి గుంటూరు		467	2128	20	5
235. వేముల వెంకటప్పయ్య ,,		373	2000	21	4 $\frac{1}{2}$
236. కోయిల్ కందాడై నరసింహాచార్యులు విశాఖపట్నం		1188	2000	10	9 $\frac{1}{2}$
237. సూరపనేని గోపాలకృష్ణయ్య తూ.కృష్ణ		820	2266	20	5 $\frac{1}{4}$
238. ఉప్పలూరి ముత్తంగరాజు ,,		806	2033	14	6 $\frac{3}{4}$
239. పీఠపనేని అన్నపూర్ణమ్మ ,,		805	2000	20	4 5/8
240. పాలకోడేటి గురుమూర్తి గోదావరి		28	133 1/8	8	3 $\frac{1}{4}$
241. పెదప్రోలు శేషయ్య తూ.కృష్ణ		756	2680	20	6 $\frac{1}{4}$
242. గూడూరు రామలింగేశ్వరయ్య గుంటూరు		528	2100	16	6 3/8
243. భమిడిపాటి సత్యనారాయణ గోదావరి		19	1975	13	7 3/8
244. బొడ్డపాటి వెంకటేశ్వరరావు తూ. కృష్ణ		774	2001	20	4 $\frac{3}{4}$
245. నగ్రా ఆంజనేయులు ,,		750	2000	15	6 3/8
246. ఆడ్లూరి వేంకటరమణరామిచౌదరి గోదావరి		1697	2000	12	8 $\frac{1}{4}$
247. చంద్ర సురవయ్య తూ.కృష్ణ		719	2000	20	4 5/8
248. పరకాశా మూర్త్యండ్లం గోదావరి		371	2000	17	5 $\frac{1}{2}$
249. పాలపర్తి వెంకట్రావు గుంటూరు		865	2000	12	7 $\frac{3}{4}$
250. పోలేటి నరసింహం గోదావరి		170	2000	14	6 $\frac{3}{4}$
251. చెరుకుపాడ వెంకటనరసింహం తూ.కృష్ణ		726	596 1/2	21	13 $\frac{3}{4}$
252. వడ్లి రాధాకృష్ణయ్య గుంటూరు		446	2000	12	8
253. ఆడేపల్లి వెంకటగురునాథరామ శేషయ్య } ప.కృష్ణ		825	2000	21	4 $\frac{1}{2}$
254. కేతు వెంకటరెడ్డి కడప		1616	2000	19	5 1/8
255. ప్రతివాది భయంకరమంత్రరత్న } విశాఖపట్నం		1079	2000	28	3 3/8
వెంకటరంగగోపాలాచార్యులు }					
256. కాళిమూరు వెంకట్రామయ్య గుంటూరు		853	2270	11	8 7/8
257. కొండా వెంకటప్పయ్యపంతులు గుంటూరు		1	2000	19	5 1/8
258. ఘట్టి వెంకటరమణప్ప అనంతపురం		1583	790	12	3 $\frac{1}{4}$
259. వోగేటి వెంకటసుబ్బయ్యశాస్త్రి గుంటూరు		578	2000	14	7 1/8
260. గొట్టిపాటి శ్రీహయ్య తూ.కృష్ణ		714	2133	16	8 3/8
261. మారెంపాటి వెంకటకృష్ణయ్య ,,		776	2000	17	5 $\frac{1}{2}$
262. నల్లూరి పాపయ్య ప.కృష్ణ		888	2000	21	4 5/8
263. రూపామల కృష్ణమూర్తి గుంటూరు		1615	2000	20	4 $\frac{1}{4}$
264. నల్లూరి సూర్యనారాయణ ప.కృష్ణ		884	2300	22	4 7/8
265. గుమ్మడిదల వెంకటసుబ్బారావు గోదావరి		267	2020	14	7
266. మల్లాది దేవేంద్రుడు గుంటూరు		346	2000	11	8 3/8
267. గొట్టిపాటి వెంకటసుబ్బయ్య తూ.కృష్ణ		704	2290	12	9
268. మిడివేటి నారాయణప్ప అనంతపురం		1536	2400	14	8
269. దిట్టకవి వీరరాఘవయ్య తూ.కృష్ణ		741	2000	14	7
270. భూపతిరాజు రామమూర్తిరాజు గోదావరి		15	210 $\frac{1}{2}$	22	4 5/8
271. లక్ష్మణయ్యల సుబ్రహ్మణ్యం తూ.కృష్ణ		800	2000	23	4 1/8
272. చిద్దుల వెంకటగిరిరావు గుంటూరు		1417	3000	38	4 $\frac{1}{4}$
273. కొల్లా కాశీవిశ్వనాథం ,,		347	2000	38	2 $\frac{1}{2}$
274. దుగ్గెరాల గోపాలకృష్ణయ్య ప.కృష్ణ		4	200	9	1 1/8
275. మలసలవారి పెన్నయ్య అనంతపురం		1537	81	6	5/8
276. చక్కా సుబ్బారాయణం ,,		1576	144	28	3/16
277. మల్లావర్ధుల వెంకటరామమూర్తి ,,		1091	2026	16	5 7/8
278. మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్య గోదావరి		1448	266	8	1 5/8
279. కేతు సూరారెడ్డి కడప		1683	2133	14	7 1/4
280. సింగంరెడ్డి పాపిరెడ్డి ,,		1684	2000	16	6 1/8
281. మద్దూరి శివరామకృష్ణయ్య గోదావరి		40	850	15	2 5/8
282. జి. సీతాపతి ప.గోదావరి		1032	2000	19	5
283. కే. గోపాలరావు ,,		970	2000	18	5 3/8
284. జూలూరి తులసిమాంబ ,,		1620	2000	14	6 $\frac{3}{4}$
285. భూతపురి నారాయణస్వామి కడప		1617	800	9	4 13/16
286. చాపలి సుబ్బారావు తూ.కృష్ణ		728	1550	18	4
287. టి. వి. ఆర్. కృష్ణారావు ప.గోదావరి		976	2000	24	4 (పశేషము)

ఇరిగేషను చట్టము

నెలెక్టుకమిటివారిచే నవరణచేయబడిన చట్టము

(నిన్నటితరువాయి)

4 వ అధ్యాయము

నీటిమార్గములు

ఒక నీటిమార్గమును నిర్మించుటకు దరఖాస్తు.

29. ఒక నీటిమార్గమును నిర్మించుటకు కోరు ఏ మును ష్యుడయినను దరఖాస్తుదారుని ఖర్చుతో ఆ నీటిమార్గమును నిర్మించుటకును అట్టి నిర్మాణమునకు అగత్యుపయన అన్ని కార్యములను చేయుటకును కోరుచు నీటిపారుదల ఆఫీసరునకు వ్రాత మూలముగా దరఖాస్తు పెట్టుకొనవచ్చును.

అందుపైని చర్య.

30. (1) అట్టి నీటిమార్గముయొక్క నిర్మాణము యొక్క ముయినగని నీటిపారుదల ఆఫీసరు తలచేయెడల, ప్రారంభపు చర్యల కగు కర్తవ్యులను, బహుళః చెల్లింపవలసినచే కంపనీ వను (పరిహారము) ఏదైన ఉన్నయెడల దాని మొత్తమునకును, చాలియుండునంత పైకమును డిపాజిటు చేయవలసినదని అతడు దరఖాస్తుదారుని కోరవచ్చును; అట్లు పైకము డిపాజిటు చేయబడిన [యెడల] అతడు సదరు నీటిమార్గమునకు మిక్కిలి యొక్క ముయిన నేలగుర్త (అలైనుమెంటు)ను [తెలిసికొని] దానిని నిర్మించుటకొరకు ఏ భూమి అగత్యుపయన తాను అభిప్రాయపడు నో దానిని గుర్తుపెట్టించవలెను. [పిమ్మట] ఆ నీటిమార్గము ఏయే గ్రామములగుండా ఏర్పరుచుటకు ఉద్దేశ పబడినదో అట్టి ప్రతి గ్రామములోను, అట్టి గ్రామమునకు చెందిన అట్టి భూమిలో ఇంతమాత్రము ఇట్లు గుర్తుపెట్టబడిన దని ఒక ప్రకటనను [అతడు] నిర్ణయింపబడిన విధమున వెంటనే ప్రచురింపవలెను. అట్టి నోటీసుయొక్క నక్షణము ఏ భూమిదారుగా నీటి మార్గము తీసిగొనిపోవబడుటకు ద్వేషించబడుచున్నదో అట్టి భూమి యొక్క [భామందు లేదా] అనుభవదారుడు అని తెలియబడిన లేదా నమ్మబడిన ప్రతిమనిషికిన్ని, మరియు అట్టి భూమి ఉన్న ప్రతి జిల్లాయొక్క కలెక్టరునకును అయా జిల్లా గెజిట్టులో ప్రకటించుటకు గాను పంపవలెను.

(2) ఇదిగాక, అట్టి నీటిమార్గముద్వారా నీటిసరఫరా పొందగోరు ఏ వానిషియెను ఆ విషయమును అట్టి నోటీసు ప్రకటించబడిన ముప్పదిదినములలోగా నీటిపారుదల ఆఫీసరునకు తన దరఖాస్తును పంపుకొనుటకు సదరు నోటీసులో కోరవలెను. అట్టి యే దరఖాస్తుదారునినను వచ్చియుండి అతని దరఖాస్తు అంగీకరింపబడినయెడల అతడు అట్టి నీటిమార్గని నిర్మాణమునకైన [ఖర్చులోను] దానికై భూమిని సంపాదించుటకు గుఱువులోను తన వంతును కల్పించుటకు బాధ్యుడై యుండవలెను.

(3) ప్రారంభచర్యలు పూర్తి అయినప్పుడు, ఆ ఖర్చు యొక్క అంచనాయొక్కటి దరఖాస్తుదారునికి, (2) వ సబు సెక్షను ననుసరించి అంగీకరింపబడిన ఇతర మనుష్యులకును నీటి పారుదల ఆఫీసరునకు ఇవ్వబడవలెను. అట్టి ఖర్చులో, అది ఆడ్డలించగల నీటిని లేదా మరుగును ఆ నీటిమార్గముగుండ పోవుటకును, దానిమీదుగా సరియైన రాకపోకల మార్గముల నేర్పరుచుటకును ఏదైన పనులు నిర్మింపబడవలసి యున్నయెడల వాటి ఖర్చు చేరియుండవలెను.

ఆక్షేపణలను గురించి విచారించుట.

31. ఉద్దేశింపబడిన నీటిమార్గముయొక్క నిర్మాణముచే బహుళః బాధితుడు కాగలిగినట్టి లేదా అట్టి నీటిమార్గమును నిర్మించుటకు ద్వేషించబడిన భూమిలో హక్కుగలిగినట్టి యేమనిషి యైనను ఉద్దేశింపబడిన నిర్మాణమువిషయమున తనకుగల ఆక్షేపణను సవరించుచు అర్జీ మూలకముగా కలెక్టరునకు, 30 వ సెక్షనులో చెప్పబడిన నోటీసు [అయా గ్రామములలో] ప్రకటించబడిన [రెండునెలల]లోగా దరఖాస్తు పెట్టుకొనవలెను. కలెక్టరు ఆ యాక్షేపణను గురించి విచారణచేయవలెను. ఏ కాలమున ఏ థిల మున అట్టి విచారణ చేయబడునో, ఆ సంగతి ని గురించి నిర్ణయింపబడినవిధమున ముందుగా సంబంధముగల మనుష్యులకును నీటిపారుదల ఆఫీసరునకును నోటీసును [విచారణచేయు ఆఫీసరు ఇవ్వవలెను.]

ఉద్దేశింపబడిన నీటిమార్గము ఒకటికంటె ఎక్కువ జిల్లాలమీదుగా పోవునట్లు నిశ్చయింపబడినప్పుడు సదరు ఉద్దేశింపబడిన నీటిమార్గము ఆరంభమయ్యేచోట ఉండే డిస్ట్రిక్టు (జిల్లా)యొక్క కలెక్టరు ఈ సెక్షనుయొక్క కార్యముల నిమిత్తము కలెక్టరు యుండవలెను.

Advertisement for Glaxo featuring an illustration of a baby playing with a dog, the Glaxo logo, and text in Telugu describing the product's benefits for infants.

టోకుగా సరఫరాచేయువారు ఆల్ఫ్రెడ్ యంగు అండు కో., లిమిటెడ్. తపాలపెట్టె నెం. 40 మద్రాసు. (ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినవి.)

కలెక్టరు ఈ సెక్షను ననుసరించి పాదపతన [శీర్షుల] నన్నిటిని వాటికిగల కారణములనున్న, వ్రాతమూలముగా రికార్డుచేయవలెను.

నీటిమార్గముల నిర్మాణమును కలెక్టరు నిర్ణయించుట.

32. కలెక్టరు తన [నిర్ణయము] నీటిపారుదల ఆఫీసరు నకు తెలియజేయవలెను; నీటిపారుదల ఆఫీసరు, [అందుపైని] ఆ నీటిమార్గమునకు [క్రొత్త] నేల గుర్తులను (అలైనుమెంటును) [నూచింప] వచ్చును. [మరియు] ఆ మార్పులన బహుళః బాధితులుకాగల మనుష్యులకు నోటీసు నిచ్చినతరువాత అట్టి నీటిమార్గము నిర్మింపబడవలయునా లేదా యనుసంగతిని కలెక్టరు తీర్మానించ వచ్చును.

భూమిని సంపాదించుట.

33. ఒక నీటిమార్గము కార్యము నిమిత్తము కావలసిన భూమి, 1894 వ సంవత్సరపు భూసంపాదన ఆక్టుయొక్క ఆర్డరు ప్రకారము ఒక ప్రభాసామాన్యకార్యమునకు కావలసిన భూమిగా భావింపబడవలెను. మరియు అది సవరు ఆక్టుయొక్క నిబంధనలనుసరించి సంపాదించబడవచ్చును.

సంపాదించుటకు అధికారిమన్యుబడిన ఆఫీసరు.

34. సంపాదించవలసిన భూములు ఏదైన వేలవేలు జిల్లాలో నున్నయెడల ఆ భూములు ఉన్న ఆయా ప్రదేశములలోని కలెక్టరులు భూసంపాదనను చేయవలెను.

సంపాదించబడినతరువాత చర్య.

35. భూమి సంపాదించబడినప్పుడు, లేదా దరఖాస్తు దారునగని, దరఖాస్తుదారులవలనగాని ఏర్పాటు చేయబడినపుడు సదరు నీటిమార్గమును నిర్మించుటకు దరఖాస్తుదారునికి లేదా దరఖాస్తుదారులను నీటిపారుదల ఆఫీసరు అనుమతి ఈ యనప్పుడు లేదా [అట్లుకోరబడినయెడల] తానే దానిని నిర్మించవచ్చును.

కాని యే దరఖాస్తుదారునికైనను, సదరు భూమిని సంపాదించువిషయమై చెల్లింపబడవలసియున్న యేదేని మొత్తమును వాడు చెల్లింపుటకు [పూర్వము], నీటిమార్గమును నిర్మించుటకు అనుమతి ఇవ్వబడగూడదు.

ఏ దరఖాస్తుదారునికైన, వాడు సంపాదనకొరకైన ఖర్చుగాని అవితమని తలచునెడల, నిర్మాణపు పని ప్రారంభింపబడుటకు పూర్వము తన దరఖాస్తును ఉతరాయిండుకొనుటకు హక్కు ఉండవలెను.

నీటిమార్గమును ఇరిగేషను ఆఫీసర్ నిర్మించునపుడు చర్య.

36. నీటిపారుదల ఆఫీసరు అట్టి నీటిమార్గమును తానే నిర్మించునెడల అతడు అది పూర్తి యైనవెనుక దానిని గురించి 29 వ సెక్షను ననుసరించిన దరఖాస్తుదారునికి ఎవడైన ఉన్న యెడల 30 వ సెక్షనుయొక్క (2) వ సబు సెక్షనుననుసరించినదరఖా

స్తుదారునికిని నోటీసునిచ్చి, భూమిని సంపాదించుటకును నీటి మార్గమును 30 వ సెక్షనుయొక్క (3) వ సబు సెక్షనులో చెప్పబడిన వర్కులను నిర్మించుటకును అయిఖర్చు విషయమున వారు ఇంకను చెల్లింపవలసియుండుమొత్తమును దేనినైనగూడ అడుగవలెను.

ఒక నీటిమార్గమును నిర్మించుటకు అనుమతింపబడిన దరఖాస్తుదారులు బద్ధులైయుండవలసిన వరకులు.

37. (1) ఏ దరఖాస్తుదారు డైనను నీటిమార్గమును నిర్మించుటకు అనుమతి ఈయబడినపుడు ఈ క్రిందివరకులకును అతడును అతని ఉత్తరబాధ్యత గలవారును బద్ధులైయుండును:—

మొదటిది — 30 సెక్షనుయొక్క (3) వ సబు సెక్షను లో చెప్పబడిన నీటిమార్గమును పనులును (వర్కులు) అనుమతి యివ్వబడిన తరువాత ఒక సంవత్సరములోగా దరఖాస్తుదారుని వలన నీటిపారుదల ఆఫీసరునకు తృప్తి కలుగునట్లుగా నిర్మింపబడవలెను. అయితే, ఇరిగేషను ఆఫీసరు తన యిష్టానుసారము ఈ కాలపరిమితిని హెచ్చుచేయవచ్చును.

రెండవది. — 29 వ సెక్షనుయొక్క నిబంధనల ననుసరించి ఒక నీటిమార్గమును నిర్మించుకార్యముకొరకైన సంపాదించబడిన భూమి [30 వ సెక్షనులో నిబంధింపబడినట్లు లేదా] అట్టి కార్యముకొరకే ఉపయోగింపబడవలెను.

(2) ఈ సెక్షనువలన విధింపబడిన యే వరకులప్రకారమైనను జరుపబడినియెడల, ఇరిగేషను ఆఫీసరు దరఖాస్తు దారునికిగాని అతని ప్రతినిధులకుగాని నిర్ణయింపబడిన విధమున నోటీసు నిచ్చిన తరువాత ఆనీటిమార్గమును, దానికి సంబంధించిన వర్కులను తానే నిర్మించి, ఖర్చును దరఖాస్తుదారుని ఐదనుండి, లేదా హక్కు నందు వాని ప్రతినిధులవద్దనుండి రాబట్టుకొనవలెను.

నీటిమార్గముయొక్క నిర్మాణము వనరుకొనబడినప్పుడు చర్య.

[38. ఉద్దేశింపబడిన నీటిమార్గముయొక్క నిర్మాణము యేకారణమునుబట్టియైన వదలుకొనబడినప్పుడు, దాని నిర్మాణమునకుగాను సంపాదించబడిన భూములు తిరిగి భామందు లేదా భామందులయొక్క పరము కావలెను. మరియు భామందు లేదా భామందులు కలెక్టరు అంగీకరింపగలట్టి యే మినహాయింపునకైన లోబడి పరిహారవ్రవ్య మొత్తమును తిరిగి యిచ్చి వేయటకు బాధ్యులై యుండవలెను.]

39. 29 నుండి 38 వరకుగల సెక్షన్లలో విధింపబడిన చర్య ఒక నీటిమార్గమును పెంపుచేయుటకు, అభివృద్ధిచేయుటకు, లేదా మార్పుటకు, చేసికొనబడు యేదరఖాస్తుకైనను వర్తింపవలెను. (సకేషము)

“నర్సినన్” (స్వర్ణము చేరియున్నది)

అద్భుతమైన జీవాత్మతము

లోకము లన్నిటిలోను స్వర్ణము దివ్యమైనది మాత్రమే కాదు. అయితే దానిని చక్కగా వాడిన ప్రపంచమునందున్న రసాయనము లన్నిటికిని రాజు వంటిదని హిందూదేశపు ప్రాచీన ఋషులు తెలిపియున్నారు. ప్రాచీన, ప్రదీచి దేవతలలో మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనవాటిని మిళితముచేసి, తయారు చేయబడిన విశ్వవధును. నగముల బలసానత, వపునకత్తము స్వర్ణముగా నున్నను, హెచ్చుగా నున్నను, రక్తహీనత, బరువుతగ్గుట, అపరిమితకృత్తము, దుర్బలత్వము, న్యూరస్ట్రీనియా, మలబద్ధకము, ఆజీర్ణము మొదలగు అన్ని విధములు చెడువ్యాధులు, తీరనినాస్తి ధులు తప్పుక గుణముగను. కఠినత్వము, లంకణముచేయ నత సరములేదు. సాధారణ దుర్బలత్వమునకు వైకీ కస్తూరితైలమును వాడవలెను. నర్సిననువలననేక అద్భుతగుణములు గలవు. ఒక నెలకు సరిపడు నర్సినను డౌవధును స్వర్ణముతో మిళితమైనది. టుడ్డి 1 కి రు 5.0-0. వైపుతదౌవధును రు 2-8.0 ఒక పూర్తికెట్టు రు 7.0-0 తపాల ఖర్చు వేరు. ఉష్ణదేశములలో నుంచువారి కిది అమోఘమైనది.

డి. వెంకట్రావు ఎస్క్యైరు, బి. ఏ. నైదాపేటపాస్టు “మందు పుష్టిని కలుగజేసినది”- మిస్టర్ ఎం. బి. నాయకర్, మద్రాసు “రక్తమును శుద్ధిచేయును”- మిస్టర్ హెచ్. కాన్యర, బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”- డాక్టరు ఎస్. మాస్సే అహమదాబాదు: “మర నీవీయూ రోగికి చాలమంచిది”- మిస్టరు డబ్ల్యూ కెట్టి మద్రాసు “2 పౌనల బరువు ఎక్కువైనది”- మిస్టరు రూఫ్ బాకా సి. వి. ఢిల్లీ “ఇంకా మరొకటి, గుణకారి”- ఎస్. ఆర్. రావు ఎస్క్యైరు బి. ఏ డెల్లీ కలెక్టరు వేలూరు “నాకు చాలమేలు చేసినది”- మిస్టర్ సి. శుక్లరామలు, రంగును “సంపూర్ణపుష్టిని కలుగజేసినది” మిస్టర్ ఎస్. సి. డిల్లీ కానిటరి ఇన్స్ పెక్టరు కలకత్తా “అద్భుతమైన గుణములను కలిగించినది” అహ్మద్ నూండ్ గోరెన ఇష్టదే ఈదిగువ విలాసమునకు (వాయుడు నేరులో బాగ్ పూరు, విలాసమునకు (వాయుడు నేరులో నీలంట్ల వద్ద తీసుకొన వచ్చును. (1482)

Behar Chemical Works, Bhagalpur. Branch-Mithilam. Telegrams:—Chemists, Bhagalpur or direct from Agents, W. E. SMITH & Co., Ltd., Madras and Branches, DADHA & Co. ASVIN & Co., Iyacallego Mudaliar Mrdaas. Woolen Mart Mangalore; A. Abil & Co., Hyderabad. T. C. Nataraj & Co., Mysore.

డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంజనలయందెల్ల కిరక్కును, ఇంద్రియాలయందెల్ల నయనములును, ప్రధానము అను విషయము నర్సిననువలననే తెలిసినదియనుచు డా॥ ఈ రెండియందును కలుగు బాధలు సాధారణముగా ప్రాణహాని కలిగించును అని

వ్యాధిగ్రస్తులను మును నివృత్తియొజకముగా జేసి యామరకాంతమును బాధించుచుండును. ఇట్టివ్యాధులకు లోనికి తీసికొనమందు లోక మునయోగింపబడుచున్నది. ఇది గాని యిది యావ్యాధులను విచారించు తేక పోవుటయే గాక రసవిషకంధకాదులు చేరినదిగా నుండుటచేత తుదకు శస్త్రోగ్యము సంకట చెదదీయవలెగానూడ నేర్పడినది. తరువాత వైపుతలను పట్టున నవవారికలచేత, ముండ్చిత్తద్వయముగా తీర్చి నింపబడి యట్టి మందులుగాడ వనేక మిక్కిలి శుభయోగింపబడుచున్నది. గాని అది సూదనంత ప్రయోజకములుగా గ్రహింపబడుట లేదు.

ఈ సుగంధనస్యము లన్నియును యోచించిచిరకాలము తది శ్రమచేసి యాయుర్య దానిరేయ యూహానీచేద్యములం దారితేది లోలోపకారార్థమై తమనర్సిననును వినియోగించుచున్న డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టిరి.

ఇదివరకే లోకముందంతటను న్యావ్రము చేయబడి నుప్రసిద్ధమైనది కాబట్టి దీనిగురించి మేము విశేషించి ఛాపింకొనుటకు పని లేదు. ఒకసారి యువయోగింపినయెడల దానియొక్కప్పుడు సజ్జా నగియే స్థాపింపగలదు. దీనిచే బాధానివృత్తి గాంచి కృతజ్ఞతాపూర్వకముగా గొప్పవారును కొలదివారును తమన యోగ్యతా ప్రకటన లెక్కకు మిక్కిలిగానున్నది. ఇదిగో ఈ సుగంధనస్యము నువయోగింపబడుట మొదలు, ముక్కు, కన్నులతో సంబంధించిన ననుప్రవ్యాధులను నవయోగముగా వదిలెను. నీననము, ఒంటితలనోప్పి, తలతోనినోట్టు, బలదోవములు, తొడలైన, కంఠమునకు వైబడిన గాక వ్యాధులకును ఈ సుగంధనస్యము పెట్టినది భిక్షము. ఇట్టి గుణవిన్ శేషము గలిగి యింతకునుభవముగా వికయింకబడు నానంద మిదితప్ప మరెయిదటి లేదు. చిరకాల ముంచినను చెదని సుగంధ విశేషమువలన, పొడి యభ్యాసము లేనివారికి సహిత మిది హితవుగా నుండును.

సాధారణముగా పోడివేయువారి లీ సుగంధనస్యమునుకట్టి రెండుసారులు వయోగింపినయెడల, ఇది సాధారణపు పోడి ౧౦, ౧౫ సార్లు వయోగింపినంత పనిచేయును. కాలకా వెలల సాధారణపు పొగాకు పోడిలో నీ సుగంధ నస్యము నొకచిటికీ కలిపినయెడల వా పొగాకుతయను మిక్కిలి వసుశరంత మగును.

బుడ్డి ౧ కి అ. ర వి. పి. ఖర్చు అ ర డబ్బా ౧ కి రూ. ౨-౮-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౮-౦ (1189)

అంగ్ల తేజ ఆంధ్రభాషలో విలాసము వివరముగా వ్రాశకలెను. విలాసము:-గురుబసవ అందు కంపెని లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

చెప్పబడకంబు ఉపయోగించిచూచుట మంచిది

మె నూ రు చందన సబ్బు ను

ఉపయోగించి మాకు తోడ్పడకోరెదము

చేయబడినది. (1567) అన్ని చోట్లలోను క్రయమునకు దొరకును. మహమ్మదు మూసా హాజి ఇబ్రాహిం అందు కో, 33, గిడ్డంగివీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రకర్షణ ప్రదర్శనము

ఆంధ్రదేశమునందలి వివిధ ప్రాంతములందు తయారుజేయబడుచున్న కర్షణ, ప్రస్తుతము బ్రాడ్వేయందు జరగఁగూ ఓ పెరాహునునందు జరుగఁచున్న ఆంధ్రకర్షణ ప్రదర్శనమునకు బాగుగ ప్రదర్శింపబడెను ప్రదర్శనశాలను ప్రవేశింపగనే, ప్రదర్శనశాలయందుగూ వస్త్రములలో ముఖ్యమైనవి ఒక్కొక్కట గాన్పించునట్లేర్పడవలెడను. ఆంధ్రదేశమునుండియే గాక, తమిళదేశమునుండిగూడ కొన్నివస్త్రములు ప్రదర్శనమునకు వచ్చెను. అక్కడనున్నవానిలో, సన్నదనమునందున్న, సుణమునందును, రూపు నందును గూడ పొందూరు, బొంతల కోడూరుల నుండి వచ్చిన వస్త్రములు అగ్రస్థానమును వహించుచున్నవి. అందు ముఖ్యము గా, విజయనగరము మహారాజావారి యుత్తరపుష్ప బొంతలకోడూరు ఖాదీ ఆశ్రమమువారిచే తయారుజేయబడిన, సరిగలందు చీర ప్రేక్షకులచే నధికముగ ప్రశంసపడయుచున్నది. ఖాదీ ఆశ్రమము వారిచే ప్రదర్శింపబడిన జరితించు ఉత్తరీయములును, పట్టుకాల వ వస్త్రాల యము వారి కర్షణ ములును, జరియ త్తరీయములను కొంతమంది హృదయములందుండినను. దాని యున్న కర్షణమోటుకను నభిప్రాయమును పోడోలి మంచిసంస్కరణము నొసగగలిగెను. పొంతూరు ధోవతులగు రించి యెరిగిన వారికి పొంతూరు కర్షణ బోర్డు వారిచే ప్రదర్శింపబడిన వస్త్రము ప్రాశస్త్యమును గురించి వేరొక డెలుప నవునరముండ గు. వీరు ధోవతులతో బాటు లతలు పువ్వుములు మొదలగు వానితో నందమగు జరితించులు గలవేర్వేరు రకముల ఉత్తరీయములను దోవతులగూడ ప్రదర్శించిరి. సన్నని వస్త్రముల తయారుజేయుట యందు పొందూరు, బొంతల కోడూరు గుజరాతీపేటలవారు గన్వరచుచున్న వైపుణ్యము మిక్కిలి ప్రశంసనీయును.

కోటు గుట్టలయందు, తాడిపత్రినుండి వచ్చినవి బాగుగ నుండెను. కొంచెము మరుతులో తాడిపత్రి ఒంగోలయందు వచ్చిన ధోవతులు న్యాయముగ ధరలలో బాగుగ నుండెను. ఆంధ్రదేశము వెలుపలనుండిచ్చినవానిలో నెలమునుండి సి. వి. జయగోపాలచెట్టిగారిచే ప్రదర్శింపబడిన, ధోవతులును, ఉత్తరీయములును సేము అందులతోను చక్కని జరినేతలతోను బాగుగ నుండెను.

బొంతల కోడూరునుండి నూలువడకు వస్త్రాలు ప్రదర్శనశాల యందు సన్నని నూలు వడకు చు ప్రేక్షకులయందున్నోధము గలిగించుచుండి. బొంతల కోడూరునుండి వచ్చిన ఒకరు, అచ్చటనే ఆమర్చబడియున్న వర్గమువైన, పూరాతన పద్ధతయందే చేతితో నేయుచుండెను. మన పాములీరాచారిగారిచే ప్రదర్శింపబడిన “నూతనరాటును” చాల ఆకర్షకముగ నుండిను వీరాచారిగారు స్వయముగనే ఆరాటముపై నూలువడకుచుండెను. సాధారణముగ కంటే ఈరాటుమునూడ రెండింత లధికముగ దారముదీయ విచ్చునని ఆయనచెప్పుచున్నాడు. మామూలు రాటుములనూడకంటే నీరాటుమునూడ కొత్తనూరుగూడ సులభముగ నూలువడ కడియవచ్చును. కదుననకు జుట్టుకొను దారమును తిరిగి వేరుగా దీననవసరములేకుండ దానియంతట నదియే వేరొక చక్రమునకు చుట్టుకొనునట్లేర్పడుపబడియుండెను. ఇదిగాక మనిషి ఏమనుగూడ పుచ్చుకొనకుండ దారముదీయుటకు గాను వీరే మరి యొకరాటుమునేర్పరచిరి. ఈరాటుమునందు ఏమనోకొయ్యరంధ్రములో నుంచి రాటుముచక్రములను త్రిప్పుచున్న జాలును.

నూతన ప్రచురములు

అమృత బోతనామాత్యకవితము	
ఆంధ్ర బాగవతము	1-8 0-0-0
డిల్లీ మేలుగ్రతి 2 సంపుటములు	9 0-0
ఆంధ్రబ్రహ్మండపురాణము	1-8 0-0-0
ఆనందరంగరాట్టండము	1-8 1-8-0
ఆనంతనిఘండము	1-8 0-14-0
అన్నకవితము	1-8 0-8-0
అధర్వణకారికలు, ఫటిక	1-8 1-0-0
ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు ముద్రణలో నున్నవి. కాటకలాగులు చూడకోరవలెను. (1487)	
వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రిలు అండ్ సన్స్	
292, ఎస్ గ్రేడ్, చెన్నై, తమిళనాడు	

నూలువదుక ప్రబోధము

కాదీబోర్డు ప్రకటనము

బీహారు పాఠశాలయందు రాట్నప్రవేశము

బీహారు రాష్ట్రము కర్ణాటకా కార్యదర్శి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

స్థానిక స్వపరిపాలనశాఖ సంస్థలు-పురపాలక సంఘములు జిల్లాబోర్డులకు తమ పాఠశాలయందు ప్రవేశబెట్టిరి.

ముజఫరుపూరు పురపాలక సంఘమువారు 25 రూపాయల వేతనముపై ఆగస్టు మాసమునందు నూలు వదుకుట

నేర్పు ఉపాధ్యాయుని ఒకని నియమించిరి. అన్నిపాఠశాలలోని ఉపాధ్యాయులు నూలువదుకుట నేర్పుకొనవలెనని విధించిరి.

35 గురు ఉపాధ్యాయులు చేరిరి. అందు 28 గురు ఆఫీసు వదుక నేర్పిరి. ఉపాధ్యాయులు దినమునకు గంటకాలము వదు

కుమారులు. గతనెలలో వీరు శేరున్నకకు పైగా వడలిరి. ముని

సిపాలిటీవారు పాఠశాలలో నూలువదుకుట నిర్బంధించెదరు.

జిల్లాబోర్డు అధికారులగుడ తమ పాఠశాలలో నూలు

వదుకుట నేర్పు యేర్పాటులు జేయుచున్నారు. జిల్లాలో

వివిధప్రాంతములందు ఉపాధ్యాయులను 12 చోట్ల సమావేశ

పరచిరి. వారందరు నూలువడకి, మచ్చునకై కొంతనూలు ఆక్టో

బరు 1 వ తేదీలోపున జిల్లాబోర్డు కచేరీ కంపనలెనని కోర

బడిరి. జిల్లాబోర్డువారికి లెక్కలేనంతనూలు చేసెడి. జిల్లాబోర్డు

వారి చేతికింప 2000 పాఠశాలలుగలవు. వాటిన్నిటియందు

రాట్నములు తిరుగుచుండ అద్భుతమైన ప్రబోధము కలుగ

గలదు.

ఈ ఉపాధ్యాయులకు ప్రతినిచ్చి వారందరూ నూలు

బుచ్చుకొనుచుండుటనుగూర్చి ఖాదీబోర్డువారు వచ్చేసభలో

నాలోచించెదరు.

అనేకమంది పేదవారు ప్రతిని ఉచితముగా నిచ్చినచో

నూలు వడకిం. ఖా. కర్దరు బోర్డువారి కంపుటకు సిద్ధముగా

నున్నారని కార్యదర్శి యెఱుఁపుచున్నాడు.

రాట్నపు సామర్థ్యము

అ. ఖా. కాదీబోర్డు నుండి వంగరాష్ట్రము కంపనలెనని

ఇనస్పెక్టరుగారిట్లు 15 వ తేదీన వ్రాయుచున్నారు:—

మిర్జాపూరు పార్కు ప్రదర్శనము, డా॥ పి. సి. రా

యిగారిచే స్థాపింపబడిన సంస్థచాలజయప్రదముగ జరిగినది. రా

ట్నమును కర్దరును బహుజన ప్రీతికరముగా

చేయుటకై యది తలఁపెట్టెదను.

పశువధమైన ఖద్దరు విక్రయించబడెను. ఆప్రదర్శనము

నందు మొత్తముపైన రు 20, 000 విక్రయింపబడెను. వివిధ

స్థావములనుండి నూలుకుప్పలుకుప్పలుగా వచ్చినది.

ప్రదర్శనముందు రాట్నముత్రిప్పుడు వగముపై నేయుట ప్రద

ర్శింపబడెను. నూలువడకు పోటీపరీక్ష జరిగినది. (వతిదినము

ప్రదర్శనకాలయందు 80 రాట్నములు తిరుగుచుండెడివి. గింజ

లుతీయుట, ఏకులు జేయుట, ప్రేక్షకులకు జూపించిరి.

నూలువడకు పోటీపరీక్ష 3 గంటల కాలము జరిగినది.

భాగా వడికినవారికి బహుమతు లొసంగబడెను. గంటకు 20

సెంటరు నూలు 590 గజములువడకిన యువకుడు యెక్కువవడ

కుటయందు మొదటి బహుమానము గెలిచెను. మరికొందరు

518 X 18 సెంటరు, 504 గజములు 12 సెంటరు, 476 X 8

సెంటరు తీసిరి.

మగన్లు గాంధీ,

క. ప్రచురణశాఖ

చమత్కార గణితము

ఈ గ్రంథములో చమత్కారగణితము, వివిధగణితము,

బిన్నగణితము, మనోగణితము, శ్రేణిగణిత సమస్యలు, చిత్ర

మాటలు, అద్భుతములు, చిత్రములు, చిత్రప్రశ్నలు, యుక్తి

శక్తి, లిఖితాంశకములు, గణితాంశకములు గలవు. మంచి

మనుషులు, మనోలబ్ధులు, తెలివిన వృద్ధులు రసవంతముగా

చిత్రచిత్రలెక్కలు ఇందులో నున్నవి. ఈ గ్రంథము చదివిన

గణితమునకు వసమోహము, చమత్కారమును, యుక్తియు

తెలివీయు కలుగును. ప్రతివానికగ్గర స్పృహపలనన పుస్తకము.

దీనిని రు 1 య. వి. పి. చార్జి అ రే య. ర ప్రతులు రు 5 య.

వలయువారు:— పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు,

(2118) కంగోలు, (గుంటూరు జిల్లా) అని ప్రచురణము.

వైద్యమండలిచే స్వర్ణరజిత పదకములు యోగ్యతాపత్రములు బొందిన

కామామృతం

ఒక తేమాత్ర! 1 గంటకే గుణము!!

బలహీనమైన శుక్లమైనను వెంటనే సంసారమును నియంపించు. 5 దినములు పుచ్చుకొనిన మూత్రములోగలిసి గాని. మూత్రము నకు ముందు వెనుకలగాని నిద్రలోగాని పోయెడి శుక్లనష్టము దృఢముగా నివారణయగును. మధ్య నపుంసములు, నరముల బలము తగ్గినవారు ఈ మాత్రలనే పైకి పూతగాఁగూడ నుపయోగించిన మిక్కిలి శక్తివంతులు కాగలరు. అనేకులకు వాడి దృష్టాంతము చూచిన యావధము, మియు తైరములు రహస్యముగా నుపయోగము.

ప్రతి 20 మాత్రల సీసా రు. 2.0-0.

అమృతాశ్రమము, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

రోగములవల్ల దుఃఖమొందిన వారికి దేవిక బోషధములు రెండుగలవు. 9831

అవి నపుంసకత్వమును పోగొట్టి శాశ్వతయౌవనము నిచ్చునవి.

మదనమంజరిమాత్రలు

కడుపులోనికి పుచ్చుకొనుచుండు. ఇది శీర్షము, వల బంధము మొదలు నపుంసకత్వ మనరకున్న అన్ని వ్యాధులను కుదుర్చుచున్నది.

నపుంసకత్వారి ఘృతము

క్రయం డబ్బి ఒకటికి రూ 1/- 6.కి రూ 5/- 12.కి రూ 9/- యథానాశు తథాసూతా అను తీరుగా ఇది నపుంసకత్వమునకు బద్ధవైరి. దీనిని పై వాడుటచే ఏలాటి దుర్బలమును పారిపోవును.

క్రయం డబ్బి ఒకటికి రూ 1/- 6.కి రూ 5/- 12.కి రూ 9/-

రాజవైద్యనారాయణశ్రీ కేశవశ్రీ, 49 బందరువిధి, బారి టవున్, మద్రాసు.

సహజసిద్ధిని జీవించుకుకలరాముండు

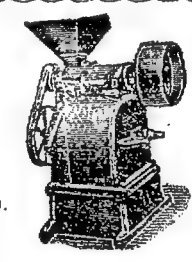
భౌతికహింస యున్నది. సాధారణముగ గలిగె అన్నివిధములకు విరేచన వ్యాధులయందును కుటుంబావధముగా వాడెడియున్నది. నెల బడ్డీ 1కి రు 1-4-0 అన్ని బోషధములకు వి. పి. ఖర్చు ప్రత్యేకము. కోరువారికి ఆంగ్ల, ఆంధ్ర క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

క్షీరవర్ధిని

యిది పిల్లలకు చనుపాలను కృద్ధిచేయును. కృత్రిమపాల ఆహారము నిచ్చి పిల్లలను బోషించుట చేకరుగుకనవచ్చును, రోగమువాయము తప్పిపో ను. బుడ్డి 1కి ధర రు 1.8-0.

అయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రి, (ప్రాప్తి)టరు, అయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

మె వి న్దు అ మ్మ క ము

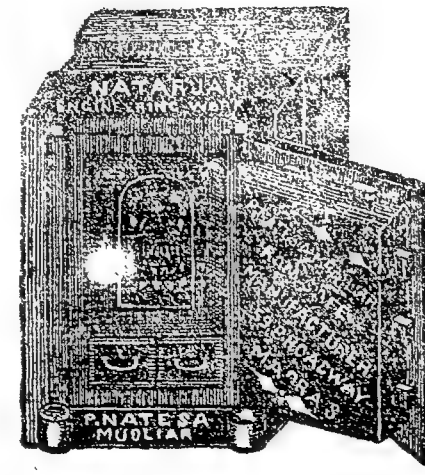

- 1. క్రొత్త 16 గుట్టుల పవరుగల హోరన్నులి యింజను.
- 2. క్రొత్త 12 గుట్టుల పవరుగల బెట్టి యింజను.
- 3. మంచి సకెండుహోండు 20-25 గుట్టులపవరుగల అక్రాయిడుటైపు, హోరన్నులి యింజను.
- 4. బెట్టి రైసుహల్లుల పాలిషర్లతో సహా నెం 1 న్ను 7 న్ను.
- 5. క్రొత్త 18 అంగులము వేగముగల షేపింగుమెషిను.
- 6. 14 అంగులము డ్రైయింగుటరుగల, వర్రికల్, పిండిమిల్లు.
- 7. క్రొత్త 12 అడుగులు X 8 1/2 అంగులం మ్యాచు, కట్టింగ్, రేట్లు, యింకా పువయోగించిన 12 అడుగుల X 10 అంగులం, 12 అడుగుల X 10 1/2 అంగులం రేట్లును ఉన్నవి.
- 8. ఉపయోగించిన 50 గుట్టుల పవరుగల, బ్లాక్స్టోక్, 65 గుట్టుల పవరుగల, రప్టరు, ప్రాప్టరు, కూడా యిలు యింజను, (బొంబాయి స్టాక్లోగలవి.)
- 9. ఉపయోగించిన 20 గుట్టుల పవరుగల, మార్షలు, డబ్బిలు, సిలిండర్, పోప్టలు, స్ప్రింగు, యింజను. (కల్ కత్తా స్టాక్లోగలదు.)

మాయొక్కధరలు మిక్కిలి తక్కువ, వచ్చిచూడుము.

బి. డి. బెట్టి అండు కంపెనీ, 8, సెంబుదానువీధి, చెన్నపురి.

స ర న ము దృ డ మై న ది న మ్మ క మై న ది.

యిప్పటిమో స్వరూపకారము బాగుగా తయారచేయబడిన ఇనుపపెట్టెలు ఈదిగవ తెలుపబడిన వారివద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగువాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

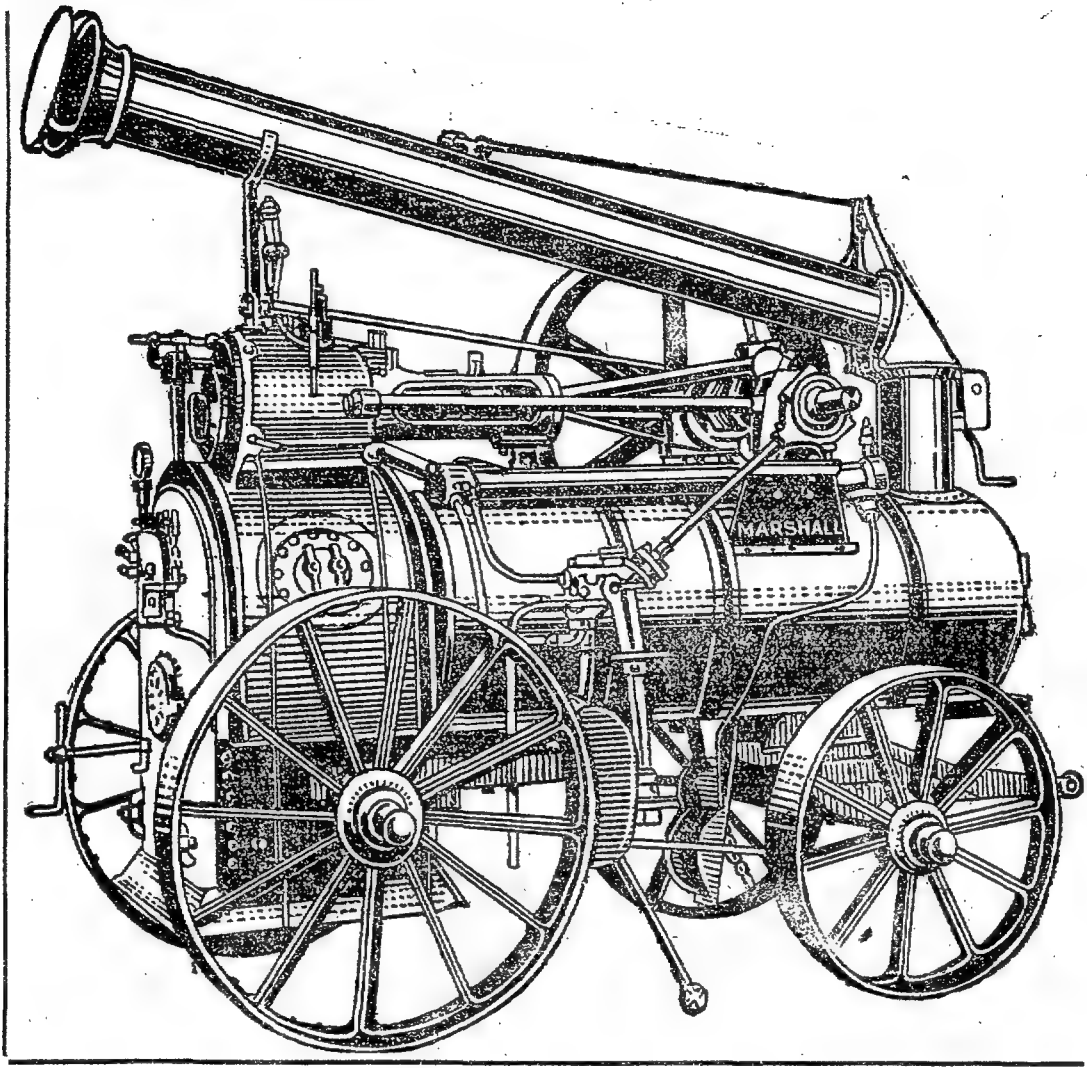
పి. న తే శ మొదలియార్,

ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాప్తిటరు, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వక్కును. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు అయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులవారు. రైసుమిల్లుకు కానలన్నీ సిలండర్లు, సాప్లింగు, నట్టలు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాంబి షేపింగ్, పెద్దనాయక శేఖర్, మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్ధరు యిచ్చి తయారుచేసి యివ్వబడును. ఉత్తరములు (వాసిన బడులు వ్రాయబడును.

మార్షల్స్

పోర్ట్ బుల్ ఆవిరి ఎంజినులు

హిందూదేశమందు అంతటను వాడబడుచున్నవి.

అవి శ్రేష్ఠత్వమునకు, మితవ్యయమునకు, దార్ఢ్యమునకు ప్రసిద్ధిచెందినవి.
ఆకారమునందు బరువుగానున్నను మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైన సామానులతో తయారుచేయబడినది.
ప్రతియొక్కవిషయములోను మంచి పనితీరుగలది.

120 పానులనుండి 150 పానులవరకు బరువును మోయగలదు.

సెంటి ఫ్రాగల్, బెల్టుచే నడుపబడు ఇతరవిధపంపులు, రైనుమిల్లులు మార్టర్ మిల్లులు,
కొయ్యపనిచేయు మెషిన్లు, పిండిమిల్లులు, కాన్క్రీట్ మిక్సర్లు, రాళ్లను పగులగొట్టునవి,
డిన్ ఇంటి గ్రేటరులు, మొదలగువాటిని నడుపుటకు ఈఎంజినులు తగినవి.

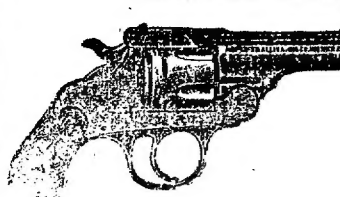
దరఖాస్తుపంపిన ధరలు, పూర్తి వసతులు తెలుపబడును.

MARSHALL SONS & Co., (INDIA) L^{TD}

ENGINEERS.

BEZWADA & MADRAS

కంటాకములో రూ. రూ. కు ప్రతిదినము
కంటాకము చేయబడింది. (8068)

ధరలు
వరసము.
కృతులగు
ఉచితము

నానావిధములగు రిపార్టర్లు అందుకే
బయటలో రూ. రూ. కు ప్రతిదినము (8068)

కాగితము 3.0, 3.5, 3.8 అంగుళములలో దొరుకును. ఇవి. వేలలో పెట్టుకోగలిగినది కూడ దొరుకును.
య. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కంపెనీ, నం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో
నెగ రోగమునకు
అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగు; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగ రోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్ల నష్టము, బలహీనము, పీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కుదుర్చునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0
తీర్థ వ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

ఈ దివ్యౌషధములు శుభ్రపరిచిన గుణములన్నిటిలోను దొరుకును.

ఈ దివ్యౌషధములను కృతులగునట్లే వ్రాయును.

ఉత్తరము లన్నియు అంగుళావలూ వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,
Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay

ఆన్ని కెమిస్టులకు, ఔషధశాలలకు,
వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డుమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలిగించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్టబడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే వీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల జాబితా పంపబడును.

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"
W. E. SMITH & Co. Ltd.
Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.
MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel : KARDYL
Branches : Esplanade,
Phone 37

Phone : 225
Vepery
102

P. B. No. 314
Ootacamund

ఓ రియంట్
గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్
అప్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

ప్రస్తుతము వి. గు. ఆదాయకరముగనుకమీవక
వరత్తుల విచ్చుటకు కంపెనీ వా రరాంభించి
యున్నారు.

విజయ్ గాను, కన్ వాసర్లుగాను

కనిచేయుటకు శక్తిగల పెద్దమనుష్యులు ఉ
ద్యోగస్థులు దరఖాస్తులను పంపుకొన కోరెదము.

జూలై 1924 జూలై 1924

ఈ సం. రమునందు కంపెనీకి యిదివరలో
వచ్చిన నూతన భీమాసంఖ్య అత్యుత్పత్తిమైయున్నది.
హిందూ దేశమునందు ప్రఖ్యాతి చెందినదియు
ప్రజల అభిమానము పొందినదియునైన యీ లైఫ్
అప్యూరన్సు కంపెనీకి ప్రబోధమును సంపాదించుటకు
శక్తిగలవారు మాతో సంబంధము
స్థాపించుకొనగోరెదము. (672)

The Branch Secretary,
Oriental Assurance Buildings
Post Box No. 8, Madras.
Bangalore Branch:—No 3 South Parade
Bangalore.

Trivandrum Branch:—Trivandrum.

The Silver King Fountain Pen.

వైద్యుని విలువను, వైద్యుని గామర్థమును
గుఱించి వైద్యులే అంగీకరించి యున్నారు

ఆతంకనిగ్రహమాత్రలు

అన్ని జాతులవారును ఏమయిననునదైనను శ్రీ
పురుషులు కాలవ్యత్యాసములే తీసుకొనుటకు తగినదని
వైద్యులే అంగీకరించియున్నారు. ఉపయోగించి దీని
నిజమున తెలుసుకొనడు.

32 మూలముల డబ్బా 1-కిర రూ. 1-0-0

ఉత్తరము వ్రాసిన కృతులగు ఉచితముగా
పంపబడును

ఆతంకనిగ్రహ ఫార్మసి

219

26, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మూలములు 0-10-0 (పది అణాలు)

కలనలభము! (పోస్టాభియ్యుల ప్రత్యేకము) గుణాధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైద్యకాల
మాత్రలు దివ్యమృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అపురంతము,
అగ్ని మాంద్యము, అతివాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలహీనము, పిక్కలు, పొర్లములు, శిరస్సు,
వ్రేళ్లు, అస్థులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్పు
లను బోగొట్టి శేహమును మంచి యారోగ్యమునకు
దెచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేహవాత నొప్పులను వెంటనే
మాయము. యిందు ఆ శేకపిష్టములు చేరినవి. అనుభవము
గల ఔషధముగనుక తమ పరమపాపక్రియ యని చెప్ప
వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
చిరునామా:— (1078)

అయుర్వేద వైద్యనిలయం,
పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

హెడ్ ఆఫీసు మద్రాసు [స్థాపితము 1906]

1540

“యునైటెడ్ ఇండియా లైఫ్ అసూరన్సు కంపెనీ” చేయుచున్న పనిని గురించి కొన్ని ఆభిప్రాయములు.

“ఈ హిందూదేశీయ భీమాకంపెనీ నిజముగా జయముగాంచిన వాటికింద ప్రస్తుతము చేర్చు వచ్చును”-“ఇన్సూరన్సు అబ్జర్వర్” లండను.

“స్వదేశి భీమాకంపెనీలలో మిక్కిలి తెలివితోను పోడిమితోను వ్యాపారమునడపునట్టివిబహు కొద్దిగా గలవు అందులో యిదియొకటి” “ఇన్సూరన్సు అండు ఫై నాన్ మియల్ రికార్డు” లండను.

కడకటిసారి 1000 కి రూ 75 లు చొప్పున బోనసుయివ్వబడినది. ఏబింటు కావలెను. —కమిషను, జీతము ధారాళముగాయివ్వబడును. ఆగ్రహిల్లాలకు ఈ దినప విలాసమునకు దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను.

కామరాజు శ్రీనివాసరావుగారు, ఆంధ్రజిల్లాలకు ఛీఫ్ ఏజంటు, శ్రీకృష్ణవిలాసము, గుంటూరు, లేక కె. ఎస్. గోపాలయ్య, మేనేజరు,

కామినియానూనె

వెంట్రుకలేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలు దువ్వినువుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా పాడగును. అట్లుకాకుండ

నేడే కామినియానూనెను వాడి నత్వరముగా శిరోజముల గాపాడుకొనుడు. వెంట్రుకల కేజాడ్యమున్నను మాన్చి ఈ దివ్యవధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును. ఒకపరీక్షవల్లమీకే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిశుభ్రపరచును. బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లభరిదు రూ 2-10-0.

126

ఏప్రిల్ 25 ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిష్టరు చేయబడినది)

మీకు ఏ సువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

1 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1 డ్రాం బుడ్డి 0-8-0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము ప్రతిచోటను విక్రయింపబడును. తేకున్న సోలువజెంట్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామక్కిడు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలరు

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!

పాశ్చాత్య ఔషధాలపండితులు వారి లోకమునవార కన్పరిమాత్రము:—ఈ దివ్యవధము మిక్కిలి విలంబమునకన్పరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలంబముల ఔషధముబీదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మాత్రలు గల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. పాకింగు, పోస్టాజున్నవేరు. బిడ్డలు మొదలు పెద్దవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికీ అనుపానభేదములతో వాడవలెను. ఇంకా ఈ దిగున తెలుపబడినవి అత్యద్భుతముగు గుణమిచ్చును.

వ్యవ్యూహసాయనము:—బలహీనము, రక్తిములేనివారు, నిక్కములు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి శక్తికాక మొదలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామభాజముకాదు. వైద్యాధులను కుదుర్చుటయేగాక మంచిన కృత్రిమి, అమృతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహాభృంగములకలెము:—కండ్లుమంటు, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, వినువని తలనొప్పి మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిరో, నేత్రకోగములను తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

వద్రుపరిహారీ:—ఎక్కిరకము తీట, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మాడుపుటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

కాకికోశాంజనము: కండ్లలో ఎఱుపు, నీర్లు కారుట, మనక గాయముడుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంటు మొదలగునవి మాడుచును 0-8-0

మా జ్వరములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజను ఒకసారి మాడొవధములు కొనినవారికే తెలియును. పాశ్చాత్య ఔషధాలపండితులు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు. 1

(594)

శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు.

చెన్న పురి బజారుధరలు

అక్టోబరు 25-వ తేది శనివారము

(1) భాస్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 30-0-0	మొదలు 42-0-0	వరకు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
మకుము తెనాలి ,, ప 48 గలవి రు 14-0-0	14-8-0	
నెల్లూరివి ,, డిటా ,, 15-8-0	16-0-0	
డిల్లీవి ,, డిటా 45 గలవి ,, 16-8-0	17-0-0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8-12-0	9-0-0	
నువ్వులు ,, ,, 20-0-0	24-0-0	

(2) పప్పుభాస్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	రు 11-0-0	రు 12-0-0
నెనగలు ,, డిటా ,, 11-8-0	12-4-0	
పెసలు ,, డిటా ,, 11-8-0	12-4-0	
మినుములు ,, డిటా ,, 13-0-0	16-0-0	
ఉలము రు 164 ,, ,, 9-4-0	11-4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

నువ్వులనూనె బా 1-కి	రు 170-0-0	175-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం వేరునెనగపప్పు బా 1-కి	,, 65-0-0	68-0-0
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 60-0-0	62-0-0	
వేరునెనగనూనె గానుగ బా 1-కి రు 155	మి.కా.నూనె 150	
అముదమునూనె బా 1-కి	రు 190-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపకుపు బా 1-కి	రు 190-0-0	195-0-0
కూరపకుపు ,,	రు 125-0-0	130-0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరివి) బా 1-కి రు 120-0-0	133-0-0	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండు మణుగు 1-కి రు 50,	55	
కాళహస్తీపాయకట్టు ,,	రు 70,	75
బెల్లము బా 1-కి	రు 35-0-0	60-0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 30-0-0	49-0-0

(5) ఇనుము

పట్టారకంబా 1-కి వ	రు 32-0-0	33-0-0
చదరం ,,	32-0-0	33-0-0
రవుండు ,,	32-0-0	36-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 కులం శ	రు 78-0-0	81-0-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 22-8-0	23-0-0
సవరను 1-కి		14-15-0
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 265-0-0	272-0-0
రాగి డిటా	రు 80-0-0	805-0-0
అస్కాచక్కెర బా 1-కి	రు 38-4-0	38-12-0

(7) రంగులు అలిజైరె ను

అవుకృష్ణుడు 20 డిగ్రీలు రు	75-0-0	
పొట్టికృష్ణుడు డిటా	,,	
సింహం డిటా	,,	
గుర్రం డిటా	,,	

(8) దూది

బోండా వెస్తు బారువ 1-కి	రు 320-0-0	

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9-10-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-6-0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-12-0	
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9-8-0	
డిటా నెం 14 డిటా	రు 10-2-0	
నూకయేనుగ నెం 20	రు 11-18-0	
జపాన్ నెం 20	రు 11-12-0	
,, ,, 40 ఏ లేనివి అయినను	రు 14-8-0	
గోకాన నెం 12 1/2	రు 9-12-0	
వడ్వాక్ నెం 24 1/2	రు 12-0-0	
14 1/2 క్విల కా పక్షి	రు 9-12-0	

ప్రతాపకస్తూరి మాత్రలు

ఘంటును సువాసన గలవి 3351

తాంబూలములోగాని విడిగాగాని పుచ్చుకొనిన, అతి రక్తము, వాయువు, జలుబుజ్వరము, సన్నిపాతము, దగ్గు, ఉబ్బునము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు మొదలగు వ్యాధుల కిది వైద్యాయధమువలె పనిచేయును. 3

250 మాత్రల సీసా రు 0-4-0 దజన్ రు 2-0-0 ఏ-పి ఆ పి. జి. ఏ. అందు కంపెనీ. పెరిడేషి. (నెల్లూరుజిల్లా..

హనుమాన్ బు

లోక ప్రసిద్ధ
మైనది.

(1727)

దీని సమానమైనది వేరులేదు.

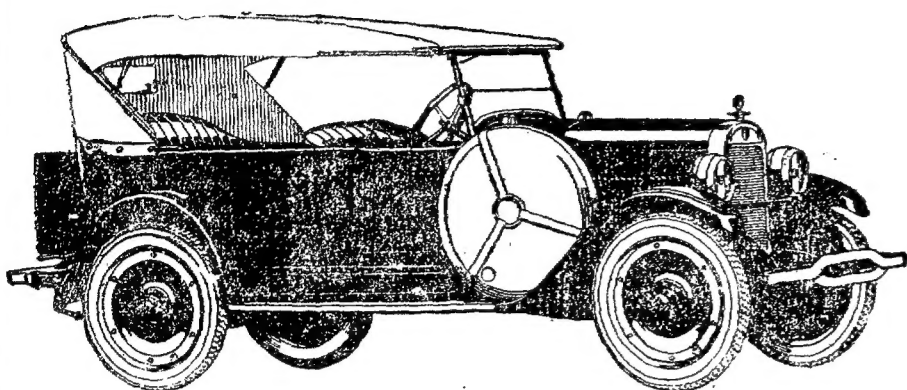
ఎస్. రంగనాథం శెట్టి అండు బ్రదర్, 12-బుదరువీధి, మదరాసు.

Maxwell

మా క్యు వెల్

క్రొత్తవి నోదమైన బండి

ధర
రూ 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మదరాసు.

మంచి వేరుపోందిన బండి.

ఇదుగురు కూర్చునుటకు తగినది, బాదాము
రంగు వేయబడినది, ఎత్తని హంటు, నల్లని
ఫెండ్ల, గుండ్రని చక్రములు, బాన్చి
మాగ్నెటో, జెనిల్, కార్బ్యురెటర్, రెమి
ఎలెక్ట్రిక్ పద్ధతి, 'ముందు వెనుక బంపర్లు,
వెనుక ట్రంకు—మొదలగునవి అన్నియు చేరి

క్రొత్తమాక్సు వెల్ వినోదమైన

బండి యగును. ప్రస్తుత కాలమునకు
చిక్కిరి మనోహరమైన బండి. ఒకదానిని
మేము మీకు చూపవచ్చునా?

SPENCER & Co. LD. MADRAS & BRANCHES

వాణిముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అచ్చు బైందువనులు, రబ్బరుష్టాంపులు, స్టెల్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామా
నులపై చక్కట, బ్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు. (606)

ఎంగ్లీవింగు

ఒక గొప్పతప్పు

బుడ్డి 1-కి రూ 2-0-0

వి. 2. ఖర్చులు రూ 0-8-0

రాక్షలందు నిద్రలేదు.

భుజించిన ఆహారము ఒంటపట్టుటలేదు.

కోతుకు కోతి శరీరము కుప్పించుచున్నది.

ఇంటను వరుగు పొరుగువారికిని నిద్రలేదు.

దగ్గు, దగ్గు

ఎల్లప్పుడును ఒకటే వగ్గు మొదటిమోతాదు.

అమృతధృతి

లోనికిసోగానే కథమును దీనివేయుచున్నది.

వెంటనే మందును ఉపయోగించి

స్వస్థపడవని నోరుచు మీదే

గొప్ప తప్పు.

అమృతధృతి

సమస్తవిధమునైన రోగములకు బాధలకు 1143
ఒకే మందు.

బహుమతి

టిక్కెట్టు నెంబరు

5964

వై నెంబరు టిక్కెట్టు

గలవారు ముందుగా

మాకు

న్రాయవలు గును.

కానుగో అండ్ కో,
పరేల్., బొంబాయి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ పత్రిక

ఆంధ్ర యు ర్షే ది క్ ఫార్ న సి లి మి టె డ్

19 హరిన్ రోడ్డు, మాంటూరోడు పోస్టు - మదరాసు. 66 చిక్ వేట, బెంగుళూరు సిటీ.

వసంత కుసుమాకరము.

బసవరాజీయము మేహ రోగ ప్రకరణము

191-వ పుట మధుమేహనందు సుప్రసిద్ధముగ తరతరములనుండి ఆర్యవైద్యులు ఉపయోగించుచున్నారు.

ఇంకను క్షయ, అజీర్ణము, నిస్సత్తువ మొదలగు వ్యాధులలో గూడ మిక్కిలి అనుకూలము. బలవర్ధకము. రక్తమును శుద్ధిజేయును.

ఇందు శతపుట్టాభీకము, బంగారము, ముత్యము, వంగ భస్మము, కాంతము, ఇత్యాది విలువగల ఔషధములు గలవు.

20 మాత్రలుగల సీసా 1-టికి రూ 5—0—0. ఔషధముతో గూడ పథ్యమును ఉపయోగించు విధానమును తెలుపబడును.

వసూలయిని మూలధనము రూ 1,45,959-4-0

నిర్దుష్టమైన శాస్త్రీయ ఔషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

నూరు రూపాయలు ధరావతు ఇచ్చు ఏజెంట్లు కావలెను.

1616

అంగీకరించిరి! అందరును అంగీకరించిరి!! అంగీకరించిరి!!!

మిక్కిలి ఉత్కృష్టమైనది! “నేను మద్రాసులో నున్నప్పుడు దీనిని అనేక మిత్రుల కిచ్చితిని. ఇన్ ఫ్లుయెంజా, మలేరియా మొదలగువాటిచే కఠినముగా బాధపడుచుండిన వారికి అత్యద్భుతమైన గుణ మిచ్చినది.” టి. ఇ. ఆండర్సన్, బాటు రోడ్డు, కోలాలంపూరు, ఎఫ్. ఎమ్. ఎస్.	స్క్విబ్ గుణము గల దని ప్రమాణము చేయుచున్నారు. “స్క్విబ్ చలిజ్వరనివారిణి అద్భుతముగా పనిచేయుచున్నది. దానిని ఉపయోగించినవా రందరు అది గుణము గల దని ప్రమాణము చేయుచున్నారు.” జి. జె. షే.సి. లోకో డిపార్టుమెంటు, ఏ. ఆండ్ బి. కైల్స్, అస్సాము.	విషవక ఉండదగిన మిత్రుడు. “ఇది అద్భుతమైన నివారిణి. మలేరియా జ్వరము, ఇన్ ఫ్లు ఎం జా జ్వరములకు మిక్కిలి గుణకారిణిని రుజువైనది. ఒకటి లేక రెండుబుట్లు లేక నేను ఎప్పుడును మకాముకు వెళ్లుచులేదు.” బోసా, బి. ఏ. ఇన్ స్పెక్టరు ఆఫ్ స్కూల్స్, సాగైంగు, బర్మా.	కుదుర్పుటకంటె ఆటంకపరచుటమేలు “ఇది ఇన్ ఫ్లుఎంజాకే గాక మలేరియాకు కూడ మంచి గుణ మిచ్చును. మలేరియా రాకుండ ఆటంకపరచుటకై ప్రజలందరును ముఖ్యముగా దీని నొకబుడ్డిని తనవద్ద తప్పక ఉంచుకొనుట ప్రయోగ్యము.” ఎన్. సుబ్బారావు, ఎల్. ఎమ్. పి., ఇన్ ఫ్లుయెంజాహోమ్, మైలాపూరు. మద్రాసు.

హిందూ దేశమునందు కుటుంబ ఔషధము

స్క్విబ్

చలిజ్వర నివారిణి

మలేరియా, ఇన్ ఫ్లుఎంజా, చలిజ్వరము లన్నిటికిని

మొసర్పు మాడన్ నను ఆండ్ కో.

కెమిస్టులు, క్రాఫోర్డు మార్కెట్టు, బొంబాయి

మద్రాసు డిపో. ఏ. ఎన్. ఆర్. మూర్తి ఆండ్ సన్స్, 9, పాప్ హామ్స్ ప్రాడ్స్

ఎవరును కాదనలేదు. “ప్రతివాదిపక్షము సాక్షిహాడ స్క్విబ్ సర్టిఫైడ్ ముయొక్క అమృతము, కీర్తిని గుఱించి వ్యతిరేకభిప్రాయమును యివ్వజాలరు.” జస్టిసు ఎమ్. హెచ్. డబ్ల్యు. హెవార్డు, బి. సి. ఎస్. హైకోర్టు, బొంబాయి.	మేలు - పక్షపాతము. “పేటెంటు ఔషధము లనిన నాకు గిట్టదు. అయితే స్క్విబ్ ఔషధము అన్నివిధములగు జ్వరములకు మిక్కిలి ఉపయోగించును. మంచుగుణ మిచ్చును.” రెవరెండు ఎమ్. జి. గోల్డ్స్మిత్, హైదరాబాదు. (డక్కన్)	ప్రాకృష్టిమములు కలియుట “నేను కొంతకాలమునుండి మలేరియాకు స్క్విబ్ ఔషధమును తీసికొనుచున్నాను. అది నాకు చాలగుణ మిచ్చినది. కె. సి. మెహతా, క్రైస్టును కళాశాల, కేంద్రబిడ్డి, ఇంగ్లాండు.	నిరాశ జెందిన రోగులకు ఆశ గలదు. “మలేరియాజ్వరముచే బాధపడుచుండిన ఇద్దరు మిక్కిలి కఠిన స్థితి లో నుండిరి. వారిని వైద్యులు కూడ చేయి వదలిరి. అయితే స్క్విబ్ ఔషధము వారికి మంచుగుణ మిచ్చినది” — సి. డి. ఎల్. ప్రయోగ్, హైదరాబాదు. (డక్కన్)